

ДЕКЛЯМАТОР

МЕЛЬБОРН

1980

З Б І Р Н И К • В І Р Ш І В
ДЛЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

ЗІБРАЛА
М А Р І Я К О В Ш И К

ВИДАЛА УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА ШКІЛЬНА РАДА
АВСТРАЛІЇ

В С Т У П Н Е С Л О В О

В розвитку кожної людини вже від раннього дитинства мають великий вплив казки, що мама або бабуня переповідає, та вірші, які діти радо вчать в дитинстві та які збагачують їх мову, прищеплюють любов до всього рідного й національно освідомлюють.

Вивчаючи напам'ять вірші, діти вивчають мову, поповнюють свою лексику, удосконалюють вимову. Раз добре вивчений вірш до певного свята залишається з нами на все життя.

Учителі в Рідних школах повинні звернути увагу на вивчення віршів, особливо до різних свят, щоб діти, закінчивши школу, винесли з неї крім знань і гарних спогадів ще й невичерпний запас вивчених віршів.

Поезії наших поетів-класиків, які є видані збірками не завжди підходять змістом чи формою для дитячої деклямації. На жаль, вірші, які знаходимо в українських читанках також не є задовольняючими. Їх є мало й вони не завжди відповідають вимогам учителя.

Саме тому Українська Центральна Шкільна Рада Австралії видала поезії, що роками збирала довголітня вчителька рідного шкільництва Марія Ковшик, яка надзвичайно любить і приділяє особливу увагу українському поетичному слову.

Поезії зібрані М.Ковшик це справжній високоякісний декляматор для українських дітей та молоді, як рівнож для дорослих - любителів художнього читання.

Треба сподіватись, що і молодечі організації знайдуть у збірці корисний матеріал.

В "Декляматорі" містяться поезії до всіх okazій - національних, церковних і світських свят.

Доручаючи читачеві "Декляматор" Українська Центральна Шкільна Рада Австралії складає подяку за зібрані поезії Марії Ковшик та за упорядкування збірника і вибиті восківки Б.Коваленко, за технічну працю Є.Стефину і за безкоштовне оформлення інж. О.Венгриновичу.

УЦШР

У К Р А Ї Н А

НАША БАТЬКІВЩИНА

Там, де море є глибоке,
Де завітчані Карпати,
Де степи такі широкі,
Що очима не обняти,
Там є наша Батьківщина

УКРАЇНА !

Там, де сонечко іскриться,
Де блакитний вітер віє,
Де на горах є столиця, -
Наш великий, славний Київ,
Там є наша Батьківщина

УКРАЇНА !

Всі ми : я, і мама й тато,
У чужім далекому краї,
Будемо її кохати,
Бо і нас вона кохає,
Нас кохає Батьківщина

УКРАЇНА !

Л. Полтава.

.....

У К Р А Ї Н А

Україна -- наша мати,
А ми її діти,
Іще змалку ми вчимося
Все рідне любити.

Ми чужого теж вчимося,
Знаємо, що люди,
І звичаї, і природа, -
Все інакше всюди.

Ліси, села і поля
Є по всьому світі,
Але наші -- рідні нам,
А тому й миліші.

Скрізь на світі є пташки,
Багато співочих,

Але нема соловейка,
Щоб співав по ночах.

Наша славна Україна,
Наша мила мати --
І річками, і степами,
Й піснями багата !

Л.Гаєвська-Денес

.....

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Мій рідний край гнетуть окупи,
Мій рідний край у боротьбі.
О, як же тут в ім'я любови
Вітчизні допомогти моїй ?

І серце нишком так говорить:
"Учись, трудися кожний день,
Не забувай своєї мови,
Звичаїв рідних і пісень.

Люби все те, що гарне й чисте,
І правду сміло захищай,
А сонце Волі променисте
Зогріє твій далекий край."

І.Савицька.

.....

ДЗВОНИ РАДІСНІ ГУДУТЬ!

Готові будьмо! Близький час
Коли святі церковні дзвони
Благовістять нам сонця схід
І сколихнуть усі кордони.

Готові будьмо! Це не сон:
Я бачу натовпи великі,
Обійми, сльози на очах
І теплі стиски рук і крики.

О дзвони радісні, гудіть,
Надію лийте в хворі груди...
Дивіться: в натовпі Христос,
Дивіться: люди -- знову люди.

О.Олесь.

.....

ДАЛЕКІЙ УКРАЇНІ

Вітчизно наша рідна Україно,
Хоч я тебе не бачила, не знаю,
Але люблю всім серцем до безкраю
І лиш Тобі одній повік служити,
Для Тебе лиш трудитися і жити.

А зберегти чуття шляхетне й Боже
Хай нам Пречиста Діва допоможе.

Вітчизно наша, горда, мужня, славна,
Ти славилась в боях уже віддавна!
Твої герої гинули за волю,
Шукали правди, здобували долю,
І хоч в ярмі, та духом Ти не вгнута
І як же нам тепер Тебе забути!

А зберегти чуття шляхетне й Боже
Хай нам Пречиста Діва допоможе!

Хоч на чужині ми малі зростали,
І рідних піль не бачили й не знали,
Та запах квіт і золото пшениці,
Цілющий лік води із дна криниці,
Пташиний спів і сонця теплі ласки
У школі нам змальовують, мов з казки.

А зберегти чуття шляхетне й Боже
Хай нам Пречиста Діва допоможе.

Україно наша, рідна люба Мати!
Ми хочемо Тобі серця віддати,
Плекати мову, пісню і звичаї,
Красу гаїв і шум степів,
Трембіти звук і чар квіток з левади
Не проміняєм за чужі принадиг

А зберегти чуття шляхетне й Боже
Хай нам Пречиста Діва допоможе.

І.Савицька

НАША УКРАЇНА

Є країна, що казкою сниться
На дорогах скитальських ночей
І привабливим сонцем іскриться
У зіницях очей.

Є країна - одна одинока,
Що, як стяг, пламеніє в імлі,
У степах, у пшениці високій,
У тополях - у кожному селі.
Є країна - зима в ній і спека
Чарівні, як і подих весни,
Та за нами далеко-далеко
Того краю міста і лани.

Є країна, що стогне роздерта
У крові від села до села,
Для якої не шкода і смерти,
Щоб у щасті вона розцвіла.
Є країна - чи знаєте всі ви? -
Що вогненно гримить буруном,
Де колосяться райдужні ниви
І заводи гудуть над Дніпром.
Україною звать цю країну,
І вона для нас більше ніж рай,
Бо вітчизна то наша єдина,
Богом даний нам, рідний наш край.

П.Карпенко-Криниця.

.....

СИМФОНІЯ

Краю мій! Як сонце з неба
Серце грієш ти мені,
За любов мою до Тебе
Мушу жити на чужині.

Де нас доля не закине
У чужий далекий світ,
Нас до себе Україна
Притягас, як магнет.

В чім їй могутня сила,
В чім же та краса і чар,
Що із нас ще не зробила
Жодна сила яничар?

Стріла я одну людину -
Сімдесят із лишнім літ.
-Що вас тягне в Україну?
Поясніть мені, як слід...

Дід подумав і кризь сльози
Ледве чутно проказав:
От, ставок і верболази
Та килим шовкових трав,

Та долина та спокійна,
Де колись я пас корів...
Там же й Настю, вже покійну,
Якось ввечері я стрів...

Скільки жив я тут, все мріяв,
Що вернусь іще назад,
Що святий побачу Київ,
І село своє, і сад...

Бачу вже, що не доїду,
В інші вже піду світи...
Я кажу: -Не плачте, діду,
Все це можна тут знайти:

Тут росте травиця кожна,
Залікує, що болить,
Тут, як хочете, навіть можна
Хату з глини побілить,

Розвести в садочку вишні,
Де і візьмуться хрущі,
Насадити рожі пишні,
Ще й калинові куці...

По каталогу в крамниці
Можете купити ви
І тополі, і вербиці,
І шовкової трави,

І барвінук прехороший,
Рути, м"яти, лободи...
Хочеш соняшників - прошу,
Все подвір"я засади...

Тільки дід зітхнув так важко,
Сльози витер рукавом:

- Не в частинах справа,пташко,
Україна - все разом.

Руту, м"яту я посівав,
Вишні викохав також...
Де ж узяти Львів і Київ,
І Дніпро, і Черемош ?

Що мені самі тополі,
М"ята, груші та верба?!
Нам закону треба, волі,
Щоб я паном був собі.

Що нарешті, біла хата,
Вартий що самий полин?!
Серце хоче все з"єднати,
Хоче все, а не частин!

Що окремі значать звуки?!
Бо самі земля і люд -
Бо безладдя без сполуки,
А в поєднанні - прилюд.

Хочем сили, хочем слави,
Хочем волі пишний квіт -
Щоб симфонія держави
Загреміла на весь світ !

Г. Черинь

.....

У К Р А Ї Н І

Між тобою і нами, Вітчизно,
Ліг чужими просторами світ,
Але з нами сумна твоя пісня,
І в серцях у нас твій заповіт!
О, катами уярмлена мати!
Доки в нас не погасне життя,
Присягаємось вірно тримати,
Як святиню, твій сяючий стяг!

І куди б нас не кинула доля,
Не забути нікому й на мить
Золотінь українського поля,
Українського неба блакить!

Вірмо, Друзі, - для рідного ^{краю}

Ще настане визволення час
І пожегом борні запалає

Той вогонь, що ніколи не згас!

Хай спалахують віщі заграви,
Хай майбутнє приносить грозу,-
Щоб у сяєві вічної слави
Золотився на стягах Тризуб!

В.Сварог.

.....

МОЛОДА СІЧ

Неозорі степи України,
Чарівливі Дніпра береги -
Синя хвиля за хвилею рине
Крізь розлогі квітчасті луги.
Там і Січ Запорозька стояла,
Мов орлине гніздо серед скель,
Ворогам-хижакам не давала
Українських топтати осель.
Хто кохав рідний край до загину,
Мав у серці синівську любов -
Той на Січ в злу і добру родину
Батьківщині служити ішов.
І козацька озброєна лава
Рідний край берегла день і ніч,
І світами котилася слава
Про стару Запорозьку Січ.
Так і ми славних предків онуки,
Як бувало на Січі отій,
Своє серце і розум, і руки
Віддамо Батьківщині Святий.
І з далекого світу, з-за моря,
Полум'яну пошлем їй любов,
Щоб по муках неволі і горя
Україна всміхнулася знов.

Р.Завадович

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди!...
Любіть Україну у сні й наяву
Вишневу свою Україну,
Красу її вічно живу і нову
І мову її солов'їну.
Між інших народів, мов садом рясним,
Сіяє вона над віками, -
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіма своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна
В просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
І в кожному серця ударі...
Як та купина, що горить не згора,
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурових.
Юначе! Хай буде для неї твій сміх
І сльози, і все до загину,
Не можна любити народів других,
Коли ти не любиш Україну.
Дівчино! Як небо її голубе,
Люби її кожен хвилину,
Коханий любити не схоже тебе,
Коли ти не любиш Україну.
Любіть у труді, у коханні, в бою,
Як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою -
І вічні ми будемо з нею.

В.Сосюра

.....

ТИ ВОСКРЕСНЕШ УКРАЇНО!

Весняний сад, квітки барвисті,
Пісні пташині в вишині,
І ти у сійві і намисті,
Подібна сонцю і весні.
А в небі радість журавлина,
І даль степів, мов крил розмах,
Моя кохана Україно,
Такою ти в моїх очах.
Гвіздки твої пробили руки,
На вітрі коси золоті,
А в чорнім небі - круки, круки...
То ти розп'ята на хресті.
Огні померкнули ласкаві
В твоїх очах. Кругом штики.
Втоптали чоботи криваві
Твої намисто і квітки.

Та упаде удар огнистий,
У прах розсиплються штики,
Ми підберем твоє намисто,
Знов зацвітуть твої квітки.
Луна пісень кругом полине,
Тебе ми знімемо з хреста,
І ти воскреснеш, Україно,
Моя ти страднице свята!

В.Сосюра

.....

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть усім серцем ви землю свою
В щасливу і злую годину.
В засланні, в неволі, у ріднім краю
Чи десь на далекій чужині.
За соняшне небо, зелені гаї,
За степ і за вітер ласкавий,
Любіть її широко за муки її,
Тортури і рани криваві.
За сльози в очах, за терновий вінець,
За сковані, стружені руки,
За жертви гарячих і щирих сердець,
Що йдуть на заслання і муки.

Любіть тую землю, що садом рясним
Приносить багатії жнива -
В тім пеклі страшному, де діти її
Мільйонами з голоду гинуть.

Любіть тих відважних, що з хад і
З останнім виходять набосм, лисів
А тавож любіть і нещасних отих,
Що гинуть в сибірській неволі.
Любіть все минуле й майбутнє її,
Народ свій любіть до загину!
Нехай пона рани загоїть свої.
Всім серцем любіть Україну!

Г.Чорнобицька

.....

БАЛЯДА ПРО ПРАПОР

Україна - це небо блакитне,
А в тім небі зірки золоті.
Сяють нам з високости привітно
Ці два кольори, ніжні й прості.
Україна - це жовта пшениця
І блакитні волошки у ній.
Гей, як любо кругом - подивіться! -
В тій країні коханій моїй.

Угорі - небозвід оксамитний,
А внизу колосисті поля.
Край вітчизняний, край наш привітний -
Рідне небо і рідна земля.

Тільки спокою там небагато:
Бо вже кулі свистять навкруги,
Бо ревуть вже ворожі гармати -
В Україну прийшли вороги.

Смілі хлопці рушають до бою
Захищати вітчизну свою,
Рідний прапор беруть із собою,
Щоб нести переможно в бою.

Шила дівчина рідне знамено
Десь у тихій хатині своїй,
А юнак його взяв на стремено
І поніс в хуртовину, у бій.
І коли він на ворога мчить
Крізь вогонь, і крізь воду, і дим,
Синє небо і жовта пшениця
Майорять у повітрі над ним.

Рідні кольори гріють обличчя,
Як Вітчизняний подих тепла,
Як волошок пучок невеличкий,
Що на спомин дівчина дала.

Хлопця дівчина в бій виряджала
Воквати за батьківський край,
І одне лиш йому наказала:
-Ворогам України не дай!

Стій в бою за свою Батьківщину,
Як стояв би за матір свою,
Хай же нам дорогу Україну
Рідний прапор боронить в бою!

П.Дубів

.....

НЕ ЗАБУДЕМ

Не забудем далекого краю,
Де у тихому гаю-розмаю
Зеленіють дідів могилки,
Де в садах, у лісах, понад кручі
Процвітають мов зорі блискучі,
Найгарніші у світі квітки.

Не забудем хаток в тихих селах,
Де цвіла наша доля весела,
Де бабуся з хрестом у руці,
Проводжала в світи нас незнані.

І ридала й шептала: "Кохані,
Чи ще вернетесь в стіни оці?"

Не забудем обітниці тої
До бабусі вернутись старої,
Втерти сльози пекучі її...
Приведи ж нас усіх Божа Мати,
Хоч у гості до рідної хати,
У зелені пахучі гаї.

Р.Завадович

.....

ЗЕМЛЕ МОЯ!...

Земле моя, кров"ю предків полита,
Земле в садках --- у вінках!
Скільки топтали ворожі копита
Лоно твоє у віках!

Але підводилась ти, нездоланна --
За всі стихії грізніш:

Гнала боярина, хана і пана
За свій прадавній рубіж.

Завжди вставала ти непереможна
З попелу, згарищ, руїн:

Гнала і полчища, й орди ворожі
Геть до їх диких країн.

Земле моя, рясно слізьми заллята,
/Обітована Земля!//

Віримо: ще будеш ти бити і гнати
Геть до Москви й москаля!

О.Кобець

.....

З ЧУЖИНИ

Чужино, ти чужа чужино!
Хоч яка ти привітна й гостинна,
Та стужилося серце давно
За тим краєм, що звать Україна.

Там і небо синіше, як тут,

Там і зорі якісь золотіші;

Там весною сади як цвітуть,

Так цвітуть же - стократ запашні-
ші!

Там хоч кригою скутий Дніпро,
Так весною ж і він розкується:

Звідти спів про Красу і Добро

На весь змучений світ розіллється.

Чужино, ти така чарівна!

Чужино, ти людяна й гостинна!

Та нехай уже прийде Весна --

Розкується Дніпро й Україна!

О.Кобець

.....

ЛЮБЛЮ ТЕБЕ...

Люблю тебе, мій рідний краю,

З твоїми горами, людьми,

Повітря запах я втягаю

До себе повними грудьми.

Твої паля, ґруні і гори,

Для мене - наче з неба дар.

Люблю твої глибокі звори,

Люблю солодкий твій нектар.

Люблю дуги твої цвітучі,

І колір квітів і билин,

І зруби, і ліси пахучі,

Кадило, м"яту полонин.

Кохаю все, що любе, рідне,

Що насолоду роздає,

Нехай обшарпане і бідне,

Аби лиш рідне і своє.

Люблю тебе, мій рідний краю,

Мов до матусі я горнусь.

Ридаєш ти -- і я ридаю,

Смієшся ти -- і я сміюсь.

В.Гренджа-Донський

.....

ЯКА КРАСА ВІВРОДЖЕННЯ КРАЇНИ!

Яка краса : відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно давн старий по мертвому гудів.
Коли відкільсь взялася міць шаленна,
Як буря, все живе схопила, пройняла,
І ось, - дивись в руках замаали знамена,
І гимн побід співа невільна сторона.
Так спить орел, - і враз, розкривши очі,
Угледе світ, красу і простір голубий,
І легко з скель спорхне і в небі заклекоче
Про вільний лет орлів, про ранок золотий.
Так море іноді всю ніч дримає,
І нагло хвилями, як крилами заб"є,
І дивним жемчугом, і барвами заграє,
І очі всевіту до себе прикує.
Летить воно, хвилюється і лється,
В обіймах сонячних і сяє, і тремтить,
І щастям все життя йому в той мент здається,
І все в путі йому і годе, і щастить.
І де взялись ці хвилі сніжно-білі,
Хто дивно так навчив їх грати і шуміть)
З яких ясных країн чайки ці налетіли,
Що вміють ніжно так і плакати, і жалить?..
Чайки, чайки! Тоді не треба плачу,
Коли іде боротьба за волю, за життя,
Коли на хмарах я вже дивний відблиск бачу
І сонця жданного блискуче вороття.

О.Олесь

.....

.....

.....

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!..
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.

До суду Тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі:
Стоять Твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.

Стоять, присягають Тобі на шаблях
І жити і вмерти з Тобою!
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

О.Олесь

Українське військо, мов з могили
Загриміло в бубни, в сурмоньки ^{встало} загра-
ло,
Розгорнуло прапер соняшно - блакитний,
Прапор України, рідний заповітний!

Вільну Україну не скують кайдани:
В обороні волі наше військо встане,
Заревуть гармати, заблищать шаблі,
Не дамо в наругу рідної землі.

Від дощу, від грому оживе руїна,
Зацвіте квітками Вільна Україна,
Творчий дух народу із могили встане,
І здивують всевіт лицарі-титани!

О.Олесь

.....

МОЯ ЛЮБОВ

Вона така гарна сяє так
Святою чистою красою,
І на лиці яріє знак
Любови широї, спокою
Вона так гарна, а проте,
Так нещаслива, стільки лиха
Знесла, що квилить лихо те
В її кожніській пісні стиха.

Її пізнавши, чи ж я міг
Не полюбить її сердечно,
Не відректися власних втіх,
Щоб їй віддатись доконечно?
А полюбивши, чи ж би міг
Я божую її подобу
Згубити з серця мимо всіх
Терпінь і горя аж до гробу?

І чи ж перечить ся любов
Тій другій і святій любови
До всіх, що ллють свій піт і кров,
До всіх, котрих гнетуть окопи?
Ні, хто не любить всіх братів,
Як сонце Боже всіх зарівно,
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, коханаю Вкраїно!

І.Франко

.....

РІДНИЙ КРАЙ

Розкішний степ...убогі села...
Це ти, мій краю чарівний...
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!
Як часто я в своїх надіях
З тобою, краю мій, живу,
Бо вірю я - не тільки в мріях -
Ти будеш вільний наяву!..
Твої сини на всі дороги
Старцями вбогими пішли;
Давно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.

Давно степи твої широкі
Вони задарма віддали,
Гаї ж розкішні і високі
Другії власники звели.
Нашадки прадідів дебелих,
В ярмі ідуть твої сини!..
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!..
А все ж надійним вільним жаром
Твої сини вже розпеклись;
О краю! Може незабаром
Ти будеш вільним, як колись.
Розкішний степ...убогі села...
Це ти, мій краю чарівний!
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

Г.Чупринка

.....

У К Р А Ї Н А

Україна...Сім літер простих
Зовсім ніби звичайного слова,
Але скільки заховано в них
Незрівного чару й обнови!
Скільки слави в скрижалях
Залітає далеко-далеко: сторіч;
Україна лежить обабіч
Край пляху із варягів у греки.
Україна - це сонця розлив,
Дальнегінного неба кристалі,
Це колосся тяжіюче нив,
Це цвітіння пахучих конвалій,
Це гаї, сіножаті і сад,
Повінь трав і діброви дрімучі,
Україна - це легіт левад,
Це каштани на київських кручах.
Україна - це свіжість долин
І трембіти карпатського плаю,
Це живучої провесни дзвін,
Це широт перегуки безкраїх,
Це величність Славути-ріки,
Це вітрів буйнокрих розгони.

Україна... Це простір який
Від сріблястого Сяну до Дону!
Україна - це струни бандур,
Це полет вічною пісні:
Славить нею Дніпро-Трубадур
Крізь віки імена громовісні,
Оповиту у німб сивизни
Володимира-князя державу.
Україна... Це ж Ольги чини,
Це хоробрість дружин Святослава.
Україна - це степ, журавлі,
Байдаки, Запоріжжя, гетьмани,
Це палких богунівців шаблі,
Це походи Мазепи й Богдана.
Це тужавість м'язистих долонь,
Що за плуг і за меч беруть гін-
Україна - це вічний вогонь, ^{КО};
Це Петлюра, Євген і Чупринка,
Це звитяги УПА і ОУН,
Це змагання, і битви, і рани,
Це грізний чорноморський бурун
І легенда Бандери Степана!...
Україна... Велична була,
Та сьогодні - жаслива руїна,
Застелила червона імла
Кожну ниву її і долину.
А на плечі - удар нагая
І наведена лють револьверу...
Україно! Де вільність твоя,
Чом до неї зачинені двері?..
Україна... Сім літер простих
Зовсім ніби звичайного слова,
Але скільки заховано в них
Героїзму, посвяти і крови!..
Скільки гніву в поліських дубах,
Скільки пімсти в карпатських
 смереках!
Україно! Тернистий той шлях,
Що веде із варягів у греки...
Україна... І стигне сльоза
На гранітнім обличчі Тараса,

І зітхання його заповза
У найдальшу дніпрову терасу.
Скільки ще цих терновиц і скель?!
Скільки ще цього глуму і муки?!?
Україно! Столице! Он Хмель
Нагострив до атаки шаблечку!
Україно! Вітчизно моя!..
І п'ястук затискає погрозу...
То нічого, що свист нагая,
Що прокльони, багнети і сльози!
То нічого, що в лоні твоїм
Все нові виростають могили...
Україно! Збудуєм свій дім,
Свою правду, і волю, і силу!
Гей, ставай на зазивніть кличів
Жовтих Вод, Конотопу й Полтави,
Підноси, Україно, мечі
За життя, за народ, за державу!
Бий, рубай!.. Щоб зі Сяну по Дон
Вікового позбутись баясту,
Щоб зрости, наче скеля, з руїн
І ніколи, ніколи не впасти!

М.Верес

.....

У К Р А Ї Н І

Коли крізь розпач випнуться надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я тоді твоїм ім'ям радію
І сумую іменем твоїм.
Коли грозую далеч неокрая
У передгроззі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.
Коли мечами злоба небо крас
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

В.Симоненко

.....

ГРУДОЧКА ЗЕМЛІ

Ще в дитинстві ходив я у трави,
В гомінливі трепетні ліси,
Де дуби мовчали величаво
У краплинах ранньої роси.

Бігла стежка в далеч і губилась,
А мені у безтурботні дні
Назавжди, навіки полюбились
Ніжні і замріяні пісні.

В них дзвеніло щастя непочате,
Радість невимовна і жива,
Коли їх виводили дівчата,
Як ішли у поле на жнива.

Ті пісні мене найперше вчили
Поважати труд людський і піт,
Шанувать вітчизну мою милу,
Бо вона одна на цілий світ.

Бо вона одна за всіх нас дбає,
Нам дає і мрії, і слова,
Силою своєю напуває,
Ласкою своєю зігрива.

З нею я ділити завжди буду
Радощі, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі.

В.Симоненко

.....

x^xx

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.
Народ росте, і множитья, і діє
Без ваших нагаїв і палаша.
Під сонцем вічності древніє й
Його жорстока й лагідна душа.

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й прибуду
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його волячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

В.Симоненко

.....

x^xx

Земле рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вриваються моє.
Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолим небом
Гартував я душу молоду.
Хто тебе любов"ю обікраде,
Хто твої турботи обміне,
Хай того земне тяжіння зрадить
І ж прокляттям безвість проковтне!

В.Симоненко

.....

x^xx

Задивляюсь у твої зіниці,
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні блискавиці
Револуцій, бунтів і повстань.

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.

Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю.

Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.

Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть насамоті.

Рідко, нене, згадую про тебе,
Дні занадто купці та малі.
Ще не всі чорти живуть на небі,
Ходить їх добіса по землі.

Бачиш, з ними щогодини б'юся,
Чуєш - битви сп'яконвічний грук!
Як же я без друзів обійдуся,
Без лобів їх, без очей, і рук?

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Громотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи - все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє свяченне знамено!

В.Симоненко

.....

ЯК ХОЧЕШ ТИ КУВАТЬ...

Як хочеш ти кувать Україні долю,
То патріотом будь не для прикрас,
А мусиш мати незламну силу волі,
Щоб твій запал ніколи не погас.

Якщо тобі дадуть на набір щастя,
То пам'ятай про клич народніх мас,
Не вибирай лише ти щастя власне,
А вибирай ти щастя і для нас.
І не будуй в думках лиш Україну,
Де мрії всі блакитно-золоті,
Будуй Україну у своїй родині,
Будуй Україну у своїм житті.

І не дбай лиш про свої вигоди,
Не будь лише для грошей патріот,
Безкорисно служи завжди народу.
Безкорисно служив тобі народ.

І бережи вогонь священний мови,
Це кров народня, вилита з душі,
В ній джерело надхнення і любови,
Що рідний край у спадок нам лишив.

І не ламай традицій і звичаїв,
Їх зберігай, як скарб, серед плавби.
Вони є крила й дух святого краю,
Що предки в спадок нам передали.

І той народ історію лиш творить,
Де кожен йде до спільної мети,
Не той, що тільки з мрій зриває
зорі,
А той, хто зорі сам кує в житті.

Щоб був народ і вільний, і орлиний,
Про ідеал не тільки в мріях сни.
Почни Україну будувать з родини,
Щоб українцями були твої сини.

В.Ворскло

.....

ПАМ'ЯТАЙ

Є на світі привітні народи,
Можна пристань спокою знайти,
Заховатись від бур, непогоди,
Та не можна від себе втекти.

І в оточенні дружнім, привітнім,
Можна чутися дуже чужим,
Серед безлічі друзів - самотнім,
Сумувати за рідним, своїм.

Пам'ятай, ти частина народу,
Порошина отої землі,
Що чекає давно сонця сходу,
Вкрита смутком у сірій імлі.

Хоч тепер вона бідна, в неволі,
Вкрита ріками крові і сліз,
Її нарід не кориться долі,
Боротьба - його гасло, девіз.

Зрозумій всі жалі свого краю,
Відчуй болі його невдач,
Не цурайсь коли він у відчаї,
Коли чуєш братів своїх плач.

Пам"ятай, ти частина народу,
Україна - це твій рідний край,
У тяжкій боротьбі за свободу,
Чим лиш можеш, ти їй помагай!

К.Рошко

.....

НЕ ЗАБУВАЙ

Нашадок Русі, пробудись!
За рідний край щодня молись,
Молись за тих, що в тім краю
Ще душу не продав свою.

Земляче мій, в краю чужім,
Щодня молись за Божий дім,
За тих, що полягли в боях,-
До волі прокладали шлях.

Дарма, що ми в чужій землі,
Заплатять нам ще москалі,
Бо віримо в розплати час -
Наш рідний край покличе нас.

Покличе всіх дочок, синів,-
Впаде на ката божий гнів,
Під прапору жовтоблакить,

• З усіх країн птаство злетить.
І від степів аж до Карпат,
Простягне руку брату брат,
Луною вдарить волі дзвін,
Втікатиме калмик-москвин!

Тож пам"ятай хто ти й борись,
На клич братів за кріс берись,
Щоб заповітом Кобзаря -
Засяла бажана зоря!

О.Рябченко

.....

ПІСНЯ СЕРЦЯ

Без жалю розриває час
Рукою владною своєю

Нитки незримі, котрі нас
В"язали з рідною землею.

Цих нерозірваних ниток
Щораз то менше зостається.

Та єсть один такий зв"язок,
Який ніколи не урветься.

Десь в самій глибині грудей
Зв"язок цей свій осідок має -
І на скитальщині людей
Він з батьківщиною єднає.

В дорогу брали ми що-будь:
Харчі, якусь там одежину...
А серце, як рушали в путь,
Взяло пісні про Україну.

Про чар Карпатських верховин...
Про шелест тирси в Придніпров"ї...

О, любий співе! Ти один
Давав душі снагу й здоров"я.

Харчам давно кінець наспів,
Взуття й одежу ми зносили.
А в грудях серця рідний спів,
Як і раніш, луна щосили.

Минають дні... На чужині
Зв"язок з вітчизною зникає.

Чи довго буде так, чи ні -
Не знати нам. Одне лиш знаєм,

Що де не житимемо ми, -
Чи в цій, чи в ще якійсь країні,
Чи, може, знов на батьківщині,
Поміж знайомими людьми, -

Завжди лунатиме завзято
У серці пісня голосна:
"На світі є країн багато,
А Україна - лиш одна!"

П.Дубів

.....

СЕРЦЕ УКРАЇНИ

О Києве! Столиця давня, світла!
Ти наша слава плекана віками!
Твоя краса, що в давнину розквітла
Потоптана ворожими ногами.
Печерська Лавра, пам'ятник Богдана
І стародавній наш Собор Софії -
Там народилась правда довгожданна,
Світанок щастя, вольностей надії.
Дніпро-ріка веселкою сіяє,
Під Києвом бурхливі котить води;
Там все Тарасів дух вітає,
Як символ правди, щастя і свободи,
Сади в квітках і чар васильків,
І неба синь, і мова солов'їна!
Чи є слова, щоб ними оспівати
Красу землі, що зветься Україна!
О, Києве, столице многоцвітна!
Твоя любов до правди не загине,
Бо прийде час, що Воля знов розквіт-
не
Ї заб'ється вільно серце України!

І. Савицька

МАЙДАН СОФІЇ

Як він пресвітло височіє.
І рветься рвійно у блакить,
І променіє, і горить,
Той день, той день, свята Софіє!
Тоді, неначе із руїни
Підвівся Київ - грізний вал -
І загремів Універсал
Про волю й долю України.
Немов би засіяло небо
І Володимирська гора,
Коли від Збруча і Дніпра
Зійшли брати й сини до Тебе...
Нехай же світиться, майдане,
Наймення світлеє твоє!

Як сонце сходить і встає,
Ми вірим - Україна встане!

М. Щербак

.....

МІСТО ЛЕВА

Львово про тебе співаю,
Земле моїх батьків,
Де кожна вулицю знаю
Уже немало віків,
Де смілі сини Богдана
Ішли у славні бої,
Де кожен камінь мав рана
Дітей дорогих твоїх.
О Львово, обитель Лева!
Пророком народ твій був.
Він силу твою сталеву
Ще з давніх-давен відчув.
Поставив на варті міста
Сто левів на диво всім,
Легенду створив барвисту
Про грізний розплати грим.
І каже легенда давня,
Безсмертна, як сам народ:
Як сповниця чаша горя
Від чорних людських знегод,
Тоді, ще німі учора,
Ці леви проснуться вмиць,
Тоді заревуть, як море,
І зійдуть з камінних плит.
І підуть по місту грізно,
Щоб помсту свою звершить,
І буде тоді запізно
Пощади у них просить.
...Проснулась левина сила:
З міжгір'я, де в'ється плай,
Від бойківських хат похилих
Неслось гомове: - Вставай!

Л. Забашта

.....

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕВ

Бубнявляють думки, проростають словами,
Їх пагіння бринить у завихренні днів.
Цілий тиждень ходжу і живу між левами,
Недаремно і місто називається Львів.

Є міста ренегати, є просто байстрята,
Є леви, що мурликають, ніби коти,
Божевільно безглуздо облизують ґрати,
Ще й пишаться з власної сліпоти.

Але думати про них я сьогодні не хочу,
Бо мені трішечки повезло:

Я побачив у Львові Шашкевича очі,
Кривоносіві плечі, Франкове чоло.

Сивий Львово! Столице моєї мрії,
Епіцентре моїх радощів і надій,
Вибухає душа, я тебе розумію,

Але, Львово, хоч трішки мене зрозумій.

Я до тебе прийшов із захопленням сина
Від степів, де Славута легенду снує,
Щоби серце твоє одчайдушне левине
Краплю сили вдихнуло у серце моє.

В.Симоненко

.....

Л Ь В І В

Рідний Львово, кохана столице!
Ти стоїш як чуткий вартовий,
На шляхах, де кувалася криця,
Де шугав гураган степовий!

Рідний Львово! Ти змаг України!

Ти відбив злі удари століть!

І нескорена галицька сила

В тайних мурах нестримно кипить.

Рідний Львово! Ти змаг України!

Назріває буремна пора!

І в когорті спішать безупинно

Оборонці Карпат і Дніпра.

Б.Мазепа

.....

В КАНЕВІ

Весняне в серці Придніпров"я,-
Гаї, і луки, і сади...

Промінивсь день його любов"ю,
Щоб словом стати назавжди.

В якому він благоговінні
Стояв на березі Дніпра!
Плескались хвилі білопінні,
В серпанку мінилась гора.

Мені здалося - говорили
Беззвучно вдвох тоді вони
Про Україну, рідну, милу,
Її співці, її сини.

Ні, не здалося, адже чути
Так добре голоси ясні:

- Любіть її во время люте,
- В грозу любіть і в мирні дні!

І серце повнилось любов"ю,
І добротою зір горів
Всіх, що зійшлися в Придніпров"ї,
Що слухали двох Кобзарів.

О, шелестіння яворине,
Тремтіння рівних тополін...

Душа з кипінням цвіту рине
У далечінь степів, долин,

Душа співців, що Україну
Завжди любили, кожну мить,
Веселу, мудру, солов"їну,
І нам її не розлюбить.

Олекса Лещенко

СУМ

Ключ журавлів кутом туди -
на Україну,
І сонце котиться в той бік
на Україну

Чумацький шлях, і той проліг
на Україну

А в неї мова - ніжність лебе-
дина ,

І ніби тиха музика - ім"я.
Тож не дивуйся, не шукай при-
чини,

Чом інколи сумний буваю я,
Бо це уже відвіку так веде-
ться:

Яких йому раїв не обіцяй,
Людське уперте серце

Показує дорогу - з рідний
край.

Олег Орач

РОДИВСЯ Я НА ЧУЖИНІ

Родився я на чужині
В далекім чужім краю,
І я свій рідний край
Звідсіль далеко маю.

Це Україна дорога
Мов гарних квітів грядка
Побачити її вільну,
Така є в мене гадка.

На те ми всі тут молоді
В чужих краях ростемо,
Боротися за рідний край
Ми все, усі будемо.

Це заповіт для нас усіх
Від наших тата й мами,
Хоч не зі зброєю в руках,
Боротися словами.

Вільному світові все говорить
Словами аж до болю,
За всі права належні всім
І нам! За край, за волю

----- П.Кізко

МАТИ

Наливається вірою серце мое
 І вдивляється думка в невидимий...
корінь:
 Ген селянка мадонною в небі встає -
 Господинею вічних земних перетворень.
 Все, що мусить померти - помре на
віки.
 Україно!.. З твоєї легкої ржки
 Не боронь мені стати твоїм перегноем.
 Хай просять у череп жорсткі корінці,
 Вибираючи з мене земне і небесне,
 Прийде вищий туман і в його молоці
 Невгасима зоря над землею воскресне.
 Сонце зніме утому з натомлених рук,
 Всесвіт кине на плечі блакитну
кирею...
 Солом'яна, чорна від мук,-
 Станеш ти, Україно, тією зорею.

Микола Руденко

ЛЮБІТЬ

Любіть! Ні, мало так сказати:
 Любов'ю впийтесь міцно як вином,
 Щоб кожен відданим салдатом
 За Неї, з гордо піднятим чолом,
 Устати зміг неustraшимо
 І міг щомиті кинутись, як лед,
 У пекло, Богові незриму,
 Під злий гарматний рев;
 І зміг, щоб тричі неможливе
 Для Неї завжди в дійсність обернуть,
 Коли розгублености злива
 Затопить путь;
 І в час життєвого свавілля,
 Коли усе забіється в пургу...
 Любіть! Любіть до божевілля
 Свою отчизну, землю дорогу.

П.Карпенко-Криниця

БАТЬКІВСЬКИЙ ЗАПОВІТ

Вода в криницях скрізь буває
холодна,
 І хліб з різних печей хороший
на смак.
 Людина до всього привикнути годна,
 І скрізь вторувати свій шлях.
 Ти можеш навчитись чужого звичаю,
 І мову чужу, наче пісню завчить.
 Але і в раю не знайти тобі раю,
 Коли ти не будеш Вітчизною жить!
 Якщо ти забудеш стежину до хати,
 Яку дитинчам навпростець протоп-
тав,
 І рід свій, і слово, й тебе, рідна
мати,-
 То значить чужинцем бездушним ти
став.
 Чужинцем не лише для рідного роду,
 А навіть для тої, нової землі,-
 Для друзів нових, що тебе у негоду
 Пригріли у власнім теплі.
 Іти у нову, у трудящу родину
 Внесеш свого серця закалець
черствий.
 Внесеш, мов безкровний слимак,
холодину;
 Бо вбив ти, стоптав корінь роду
живий.
 Ти дітям і правнукам мусиш віддати
 Живуче коріння - свій батьківський
рід,-
 Тоді їх ніяким вітрам не зламати
 У битві - турботі за щастя і хліб!

Р.Братунь.

ДО НАЦІОНАЛЬНИХ СВЯТ.

22-го СІЧНЯ.

Нам у школі нині розказали,
Що колись, давно (я добре знаю)-
У зимовий ранок засіяло
Сонце волі у моєму Краю.

Вийшли люди на майдан Софії,
Де колись лунала княжа слава,
Хтось сказав:"Сповнилися наші мрії!-
Україна вільна вже Держава!"

Хтось сказав і всі почули люди,
З Києва аж по самі Карпати:
"Україна є була і буде!
Вже її нікому не здолати!"

Нам у школі розказали нині,
І сама я це вже добре знаю:
Знов прийде чарівна ця хвилина
В українському моєму Краю.

Як тоді, зійдуться ранком люди,
Пролунають знов слова палкії,
Запанує наша воля всюди,
І заграє грізно дзвін Софії!

Л.Храплива.

Н Е З А Б У В А Й .

Хоч ти живеш далеко на чужині,
Де інші люди та інший звичай,
Про рідні ниви, гори, ріки сині
Не забувай! не забувай!

Хоч ти багатий і свобідний нині,
За океаном віднайшов свій край,
Про тих, що там у рідній Україні,
Не забувай! Не забувай!

Живеш в Бразилії, чи в Аргентині,
Поїдеш в Мексику, чи в Парагвай,
Про те, що діється сьогодні в Україні,
Не забувай, не забувай!
Яким богам і у чийй святині
Ти молишся? Своїх святих благай,
Щоб відчинили шлях твоїй родині
В наш Рідний Край! В наш Рідний Край!
Б.Лепкий

СІЧНЕВИЙ ВІТЕР.

Віяв ніччю вітер,
Сніг вікно замів,-
Чують в хаті діти:
Вітер зі степів!

За морями діти
Чують волі дзвін:
Голосив по світі
Нашу правду він.

Бачать діти в далі,
Наче крізь туман,
Як колись збирались
Люди на майдан.

Чують, як лунала
Вістка всім нова:
Це Універсалу
Радісні слова,

Що буде віднині
Воля нам усім
В вільній Україні -
Від Карпат по Дін.

Правда це, чи мрії?
Чуєш?- Дзвони б"ють
В Києві в Софії,
Чи між нами тут?

Це лунає вічно
В серці молодім
В 22-ге бічня
Давній волі дзвін!

Л.Храплива.

Я БАЧУ ВАС СВЯТІ МОГИЛИ.

Я бачу вас, святі могили,
Без написів, імен, хрестів,
Лиш квіти у степах вас вкрили
Під тихий, тихий плач дощів.
Хто в них? Чиї тіла гарячі?
Хто лицарів назве, борців?
Хто втрати нації оплаче,
Коли поховано співців?
Благословенні будьте нині,
І присно, і во вік віків!
Світить, як зорі Україні.

О.Олесь.

Н А К Р У Т И

На дворі холодна, сувора зима,
І вчора сказали у школі:
"Під брами столиці їх сунеться
Тьма -
Душителів нашої долі..."

Удома дбайливо книжки поскладав,
"Вернусь буде час для науки..."
І вперше в житті по-військовому
взяв
Військову рушницю у руки.

У матері сліз не було на виду:
Дістала вовняну хустину
І ніжно закутала ший худу:
"Щоб не простудивсь, часом,
сину..."

Як бруками рідного міста ступав
/Три чверти мільйонного міста/
В загоні ні разу ніхто не спи-
тав:
"Чому нас іде ТІЛЬКИ триста?"

А там за Дніпром - рівнина -
рівнина...
Та й снігу ж... ой понамігало!
І суне зажерлива мов сарана,
Ворожа московська навала...

Ні шанців, ні пригорбів - для
прикриття...
А їх же по двадцять на брата!
Ой, дорого мусіли кожне життя,
Життя українське продати!..

Як леви боролись...Завзяття в
серцях...
Чому ж їм набоїв забракло?!
"В багнети!"- і поле Крутянське
в снігах
Ворожою кров"ю набрякло.

Чорнів - червонів потолочений
сніг,

День славу писав Україні:
Боролись аж поки останнім поліг
Юнак у вовняній хустині...

О.Кобець

ГЕРОЇ БАЗАРУ

Рушали не на гулянку,
І не пригод шукати,
А з ордами напасників
На бій смертельний стати.

За волю краю рідного,
За право в світі жити,
За святощі потоптані
Загарбником неситим.

Ішли один на десятох -
В серцях - вогонь завзяття!
Аж битися не стало чим...
Та й що ж робити браття!?

А ворог ікла вишкірив:
"Ідіть до нас служити:
Як Бога й волі зречетесь,
То будете всі жити!"

За всіх один озвався -
не хтось:
"Налигач новий? Знов ярмо?!
А не діждеш проклятий!"

Умрем, і Вільна хай живе
Віками Україна,
І хай не виросте повік
Їй яничар із сина!"

О.Кобець

В СІЧНЕВІ ДНІ.

Щороку, як січень завіє,
Засніжить діброву і сад,
Бвижається площа Софії,
Думками вертаюсь назад:

До славної Кия столиці,
В країну мою чарівну,
Тож там сповіщали дзвіниці
Осягнений чин вдавнину.

Тож там заіскрився початок,
Злилися в родину одну,
Бітав урочисто Хрещатик
Державу Соборну вільну!

Всміхалося сонце над Юром,
Над повинню мужніх голів,
Ніс вітер горами, яром,
Запал, що у душах горів.

Та коротко воля тривала,
Шулікою ворог напав,
В нерівний баях і тривалих,
Україну катюга стоптав.

Нахаба ще топче й донині,
Грабуючи скарби віків,
Права всі забравши людині,
Не минув і святих Бівтарів.

Та прийде кінець катуванню,
Лявиною вибухне гнів,
Злетяться орлята з вигнання,
До лав побратимів орлів.

І візьмуть заплату у ката
За сотні окрадених літ,
За плач матерів, за смерть брата,
За долю бездомних сиріт.

Коситиме помста кривава,
Мов жито в жнива, ворогів,
І вільна Соборна Держава
Засяє мільйоном вогнів !

О. Рябченко

НЕЗАБУТНІ СІЧНІ

Мов скеля, вшринув з руїни,
В серцях вогнем палав звитяжний шал,
Від Сяну аж на Схід країни,
З столиці пролунав Універсал!

І другий ніс героям славу,
Новим відгомоном минулих слав,
В соборну вільную Державу,
Братерські рідні землі поєднав.

Всміхався Юр, Свята Софія,
Із Лаври нісся перемоги дзвін,
Предвічна здійснилася мрія,
Осягнута мета! Великий чин!

Але снаги забракло й сили:
Із Півночі хижак-дикун напав,
Ще й дотепер ростуть могили,
Горить криваве полум'я заграє.

Гряде розплати вже година,
Впаде Московія, як древній Рим,
З руїн повстане Україна,
Під жовто-синім прапором одним!

О. Рябченко.

25 ТРАВНЯ 1926 РОКУ.

Ще мить тому - весна і цвіт,
Чужинний май в співучім сонці
...і вже щось чорне криє світ -
і де ж ви, друзі, оборонці?
Наївний рух крилатих рук,-
Ні! Свисту куль не заперечить.
І тіло падає на брук,
І ось тріпочуть груди й плечі,
І очі гасить смертна мла...
Сім хижих куль. Сім стрілів зла
Зміряли в дух - влучили в тіло:
Знялись над мертвим тілом крила
І дійсність легко попливла,
Як марний, як минулий вияв,-
Бо за повіками тремтів
Співучий степ, пшеничний спів,
Полтава, прапори і Київ.

Євген Маланюк.

ТРАВНЕМ УСМІХНУВСЯ ЛИСТОПАД.

Він пішов, пішов і не вернувся,
Не вернувся до матері назад
В день, коли нам травнем усміхнувся
Вогкий і холодний Листопад.

Юний був, ну майже ще дитина,
І стрункий, мов молодий дубок,
Темна кучерявилась чуприна
І зубів виблискував рядок.

У вікно хтось стукнув на світанку
І сказав тихесенько: "Пора!"
Усміхнувся Ігор на останку,
Як виходив з рідного двара.

І сказав: "Я ще вернуся мамо,
Завчасу ти по мені не плач ..."
Прив'язав гранату біля стану,
Поясом стягнув цивільний плащ.

І пішов легким, і пружним кроком
Поруч з другом в сіру каламуть...
Я стояла в розпачі глибоким,
Поки кроків стало вже не чуць.

А навколо не було вже тихо -
Темні постаті виходили з домів,
Десь лунали постріли і крики,
"Не пора"- грімів потужний спів.

Йшли сусіди, друзі мого сина,
Йшли і старші вже чоловіки,
Встади всі за волю України,
Що про неї мріяли віки...

Він пішов, пішов і не вернувся,
Не вернувся до матері назад,
В день, коли нам травнем усміхнувся
Вогкий і холодний Листопад.

А.Косовська.

СВІТИСЯ КИЄВЕ !

Овіяний зав'ями віків
Він наш - не їхній! - непокірний
Київ!
Дніпрова хвиля, як народний гнів,
Усе несе - снаги і сили вияв!
Дніпрова хвиля закипа й гримить
Універсалом на святім майдані!
І ніби знову сяє у блакить
Твоя всевладна булава Богдане!
І знов промінить бронза, мов жива,
Дзвенить граніт і молодіють мури)
І темний простір крас й прорива
Ясна правиця Симона Петлюри!
І знов щось ближча, дихає, росте,
Неначе буря, грізне й неймовірне!..
Світись, світись, як сонце золоте,
Наш Києве - новий Єрусалиме !

БХК.

НА- РОЗПУТТЯХ ХИСТКИХ.

На розпуттях хистких неповторних
доріг,
під грозою шаліючим небом,
я святую любов в серці своєму
зберіг,
Україно-вітчизно, до тебе.
Усім чаром своїх наддніпрянських
степів,
буйним гуком козацької Січі
Ти живеш, як безсмертя, у крові
моїй,
як порив сил палких, таємничих.
Усім жахом Полтави, Базару і
Крут,
страшним рабством і кров'ю
Петлюри
Ти мене обернула у месницький
бунт,
в світлий рокіт крилатої бурі.
Поки сонце свободи над степом
Твоїм
величавим вогнем не засвітить,-
буду тямити з болем Твій пострах
руїн,
буду месницьким бунтом шаліти!

П.Гетьманець.

Л И С Т О П А Д.

1941 РІК.

Щороку, як заплаче листопад
Й з дерев спадає золота обнова,
В думках ми повертаємось назад
До гордих височин старого Львова.

В поезіях, в задуманих піснях,
І в тихім погляді, і в пристрас-
ній промові,
Ми переходимо через знайомий шлях,
Відчувши ще раз дні Листопадові:

І серця розтривожене биття,
І біль утрат, і вітру тихий гомін,
І лицарів, що все своє життя
Нам віддали на незабутній спомин,

На вічний доказ, що стрімка вода
Ламає й трощить на шляху каміння...
У наших жилах кров їх молода
Живе із покоління в покоління!

Від них успадкувалими відвагу
І відчуття міцних орлиних крил,
І волю, що гартує нас до змагу
Супроти ненависних чорних сил.

Ви серед нас, Герої Листопада,
Чорноземних ланів найкращий сніп,
Ви смуток наш, і гордість,
і відвага,
Й свободи незгасимий смолоскип.

Щороку, як заплаче Листопад,
Для нас приходить Свято Смутку
й Слави,
І ми в думках вертаємось назад,
Щоб йти вперед, на здобуття
Держави !

Г.Черінь.

З неволі вирваний розправив плечі
Київ
В гарматнім гromі буревійних днів.
Осінній вітер нас теплом ов'яв,
І ніжністю Дніпро запроменів.

За ці степи, ліси, Дніпро і гори
Ще будемо боротись ми в боях,
Щоб без чужої вийти нам підпори
Хоч на тернистий, та на власний
шлях.

І враз, над містом, на Софійській
площі,
Крилатий прапор наш замайорів -
І серце гостро радістю полоще
Блакитно-жовта єдність кольорів.

Розкрились очі і серця закуті,
Хлюпнула хвилию народня мєсть...
Почулися слова, уже забуті:
-Кермо держави - то - національна
честь !

Як боляче! Не встояла пора ця
Свободи промінь спалахнув і згас...
Та піт і кров, надія наша й праця
Не пропадуть. Прийде свободи час!

Недовгі дні свободи нам дорожчі
Від всіх в ярмі змарнованих
століть!

Вже був державний прапор наш
на Площі,
І він ще знов, навік замайорить!

Г.Черінь.

Н А Ш К И Ї В

Про довічну нашу славу
Заспівайте кобзарі, -
Про столицю величаву,
На розлогому Дніпрі.

Є немало в Україні
Гарних міст і любих сіл,
Та для нас із них єдине
Найдорожче за усі!

В бій за Київські святині
Йшли в оспівані віки:
Княжих витязів дружини,
Славних гетьманів полки.

Наша пісне, наша мрія,
Ти лети у рідний край,
Привітай наш древній Київ,
Давню волю пригадай!

Скільки мужніх і завзятих,
Там лишили вічний слід!
Ворогам не подолати
Золотих його воріт!

На Москви орду похмуру,
В бій скликаючи народ,
Голос Симона Петлюри
Пролунав з його висот.

І не вбити нашу мрію,
Нашу правду, нашу міць -
Знову славен буде Київ,
Як найкраща із столиць!

Час настане - буря гряне,
Скинуть люди пута злі, -
Знову славен буде Київ,
Серцем рідної землі!

ЗДІЙМИ СВОЇ ХВИЛІ СЛАВУТО !

День минає і журяться тіні,
І співає бандура в садку
Про широкі степи України,
Про Дніпро - українську ріку&

Ту ріку, що несе свої хвилі
По вітчизні, далекій від нас, -
Там де спить у високій могилі
Незабутній наш батько Тарас.

Лийся ж вільно, мов хвиля Дніпрова,
Наша пісня про рідний Дніпро,
Про квітчасті луги і діброви,
Про небес оксамитне шатро!

Повз козацького степу простори
У давно проминулі віки
Наш Дніпро аж до Чорного моря
Запорізькі носив байдаки,

А тепер Україна в неволі
Й він сердито гризе береги, -
Разом з нею він хоче на волю,
Разом з нею клене ворогів.

Вийся ж вільно, мов чайка Дніпрова,
Наша пісня про рідний Дніпро,
Про степи і про роки грозові,
І пролиту в степах нашу кров!

Ти здійми свої хвилі, Славуто,
І ворожу навалу знеси,
Щоб вітчизна з кайданів розкута,
Розцвітала у вільній красі!

В.Сварог

В.Сварог

В О Р О Г.

Хочеш волі для України - Неньки?!
Марне не співай і не проси:
Бо не згинуть наші "вороженьки",
Як на сонці крапельки роси!
Знаєш ти, що значить слово - "ворог"?
Ворог - це народу вічний гніт,
Що мільйони заморив у норах,
В тюрмах і трясовинах боліт.
Ворог - це насильний, штучний голод,
Заборона мови і пісень.
Ворог - це гнітючий серп і молот,
Що кує кайдани день-у-день.
Ворог - це підступна пропаганда,
Виставлення показних оман,
А за тим - Сибір і Караганда,
Заслання в посушний Казахстан.
Ворог - це отрута покоління,
Діти ним обдурені малі...
То - углиб запусне коріння,
Що нелегко вирвати з землі.
Ні, вони не хирні "вороженьки",
Ні, вони самі не пропадуть!
Зброя проти них - не витрибеньки,
А відвага, хитрощі і лють!
Ворог - то важка, міцна фортеця,
На яку підемо ти і я,
І, можливо, вмерти нам прийдеться,
Щоб звільнилась нація моя.
В цім змаганні - нації спасіння!
Хоч загинути - то не дарма!
Щоб нове, щасливе покоління
Вже зросло без рабського ярма.
Розумієш, що то значить ворог?
Лиш тоді, як він в бою впаде
І вітри його розвіють порох -
Оттоді лиш ворог пропаде !

Г.Черінь.

ЩЕ ЗБРОЇ ГРИМІТИ.

Сумні і суворі
Степи неозорі,
Зажурені гори, ліси і гаї,-
О, краю мій милий,
Як густо укрили
Вояцькі могили простори твої!
Чи можна забути
Про битву за крути,
Про смертний трикутник у
скорбних полях!
Ворожа навала
Борців пододала,
Та пам"ять Базара палає
в серцях...
Бої відгреміли,
Герої спочили,
Та в тихій могилі не мертві
вони!
Їх прапор над нами
І правда їх з нами,-
Ясними шляхами ідуть їх
сини.
В жалобі суварій
Вшануймо героїв,
Згадаймо героїв в молитві
своїй!
Гучна й величава
Довічна їх слава,
Як пісня яскрава нас кличе
на бій!
Ще зброї гриміти,
Ще битвам кипіти,
І сурмам сурміти на зламі
епох,
І спільно з живими
Ітимуть Незримі
З ім"ям України - на шлях
перемог!

В.Сварог.

ЛИЦАРЯМ "ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ".

То не буря в дністровських приплавах,
Не вітри розгулялися в них,
Це ширяє просторами слава
Про Українських Стрільців Січових.

І снуються в паркім небосклоні,
На лугах, серед піль, поміж круч
Ті легенди про Стрипу й Лисоню,
Про Завалів, і Маківку й Збруч,
Про хоробрість козацьких нащадків,
Про степи, про стрілецький курган,
І, далеку мережачи згадку,
Тре в задумі чоло ветеран.

Літ чимало уже проминуло,
А вони, ті чини, все живі,
Їх приносять шаруги розгули,
Воскресають зітхання трави,
Славлять вічно і гори, й долини,
Аж луна у докільля іде.

І з любов'ю галузку калини
Притискає стрілець до грудей.
Він - старенький. Засипала скроні
Сивина попід небом чужим,
Але спомин про епос Лисоні
Його вічно трима молодим.

Креше іскри в суворих зіницях,
І зрве у зірчастий альков,-
Він би знову на рідну столицю
Переможним походом пішов,

Він би знову в свою Україну
Радість весн і світанки поніс...
Уквітчай же, як перше, калино,
Воякові цей месницький кріс!

Заквітчала...І слухали Броди,
Чорний ліс, верховинські плаї
Пісню тую, що гордість народу
Поривала на змаг, на бої,

Що зродила крицеву зміну,
Яка йде до старої мети;
Присягла ж бо: здобути Україну,
Або в битві за неї лягти...

Чуєш, брате? Міцнішають кроки,
Стяг борні - у незламній руці,
Той, розмай, що гордо й високо
Піднесли Січовіі Стрільці!

М.Верес.

Б Р О Д И .

Коли нахмуряться широти,
І в небесах ударить грім,
Зітхне вояк, згадавши всоте
Громи на обрії своїм.

Згадає вишкіл, марші, коди,
Царя звірів на рукавах,
Свою Дивізію і Броди,
І побратима смерть в житах...

О, дні вояцькі, давні, де ви?
Згубились десь поміж доріг,
І лиш в нутрі своєму лева,
Немов реліквію, зберіг,

І пронесе крізь всі негоди
До дня грядучого, в яким
Туди, на схід, на рідні Броди,
Піде у наступі новім.

Сам, наче лев - крізь ліс і гори,
Орлом над морем пролетить
І в битві з ворогом суворо
Смерть побратимову пімстить...

Лише не спиниться у Бродах
І не спічне, бо другий раз
Його чекає вир походу
Від Бродів ген - аж по Кавказ!

М.Верес.

В---ЗНАМЕННІ ДНІ.

Давно затихли сурми похідні,
Давно святині поросли травою,
Лише Богдан на баскому коні,
У бій нас кличе булавою.

І спогадом окрилені святим
Про дні знаменні перемоги й слави,
У січні зір скеровуєм на тих,
Що волю Україні здобували.

На тих героїв, нації синів,
Що не щадили ні життя, ні сили,
І героїнь-жінок, що у борні
Своїм життям народові служили,
Що йшли звитяжно крізь бойовищ шал,
Ідеєю поєднані у лави,
На площу принесли Універсал
Соборної Української Держави.

У громах рейдів не скінчивсь їх шлях,
Відважні, всіми знані й безіменні,
Вони ведуть нас по чужих світах,
Їх дух живе з народом в Україні.

І, як покличуть сурми знову в бій,
На змаг новий нова ітиме зміна,
Вбере й жіноцтво знову однострій
І в сьйві волі встане Україна!

О.Рябченко.

Б Е З С М Е Р Т Я .

Травнева рань в гучнім Парижі
Суцвіття сипле на хідник,-
Підступний ворог руку хижу
Підніс на Симона і зник.

Шалені кулі світ затьмили,
Спинили злет широких крил,
Підкошене упало тіло,
А час безсмертя закарбив,
Бо дух Петлюри не загинув,
Крізь гніву вир в жалоби дні,
Він облетів всю Україну,
Він нас веде по чужині.

Його ім"я живе в світанках,
Як волі клич в живих серцях,

Щоб ми боролись до останку,
До переможного кінця.

І ми крізь сьйво блискавиці,
У гromі бур з вогнем й мечем,
До брам соборної столиці
Петлюрів прапор донесем!...

О.Рябченко.

Т Р О Є І М Е Н .

Громом лунають могутнім,
Гаслом живуть поміж нас
Троє імен незабутніх -
Симон, Євген і Тарас.

Троє палких командирів,
Троє великих вождів,
Сповнених запалу й віри
В славу оновлених днів.

Йшли до мети вони сміло,
Ворог підкрався - і нам
Свіжі лишились могили
Там, де Париж й Роттердам.

Третя,- де обрії сині,
Де у нерівнім бою
Дав генерал Україні
Жертву найбільшу свою...

Впали увічнені людом
Лицарі волі й борні,
Ми їх повік не забудем -
Мужніх вітизни синів.

І на потрійній могилі
Знов прирікаєм собі
Бути міцними у ділі,
Волю знайти в боротьбі.

Тож у походах майбутніх
Стануть кличами для нас
Троє імен незабутніх -
СИМОН, ЄВГЕН і ТАРАС !...

М.Верес.

УЧАСНИКАМ ЗМАГАНЬ.

До вас учасники, а може і творці,
минулих битв й поразок змаги,
висловлюю я свій сердечний біль.
Біль не докінчених звитяг у змазі,
за щастя всіх прийдешніх поколінь.
Все, що могли, ви віддавали краю:
запал юнацьких ваших літ,-
життя не шкодували ради шалу,
який до бою рвав за наш нарід.
Ви чесно прожили на світі,
то дайте ж змогу, щоб і ваші діти
були учасники майбутнього подій.
Складіть на юні руки стяги,
пошарпані, скривавлені в боях,
покриті славою звитяги,
що нових сил жадають в змаг.

К. Гіммельрайх.

ЖІНКАМ УКРАЇНИ.

Вони пройшли крізь хуртовину ночі,
Крізь воєн дим і попіл канонад,
Відважні, горді постаті жіночі,-
В страху не оглядалися назад.
Найкращий цвіт розп'ятого народу,-
жіноцтво української землі,
На страту йшли за правду у негоду
З погордою на ясному чолі.
Готові до рішучого двобою,
Їх не лякали табори страхіть,
Окрилені ідеєю святою:-
Життям за волю краю заплатить.
Ідуть ще й нині лавами безсмертних,
Встають наперекір шалених бур,
Грядуть новітні героїні-жертви
З ім'ям Строкатих, Горських, Шабатур!

О. Рябченко.

К В І Т К А Д О Б И.

(АЛЛІ ГОРСЬКІЙ)

До столиці веде битий шлях,
Де сміливих мистців лише
горстка,
Там зростала в байдужих тернах
Пишна квітка доби -
Алла Горська.

Розкопавши коріння страждань,
Віднайшла в них свою Україну,
Йшла дорогою правди й змагань,
Боронила ідею єдину.

Не любила гладенських доріг,
Найстрімкіші собі вибирала,
Не зважала як ворог стеріг,
Не за себе, за інших страждала.

То не ворон в степу голосив,
І небо не хмара затьмила,
То пронісся країною гнів,
Туга місто скувала безсиле.

Сонця промінь упав у ріку,
Свище вітер над Бабиним Яром,
Долю краю ділила гірку, -
Впала в руки і Ти яничарем.

Вогонь в серці палав і не гас,
Твердий дух не зломивсь
перед катом,
Увірвалось життя передчас, -
Не здригнулась рука проклята.

Вічно житимеш в наших серцях,
Щира, мужня і чесна Людина,
І Тобою піднесений стяг
Ще побачить уся Україна!

О. Рябченко.

ВАЛЕНТИНОВІ МОРОЗОВІ.

Народжений в епоху хуртовини,
Ти правди і свободи фронтвик,
Ти віра у нескорену людину,
Весняний передвісник-громовик.

В твоєму серці України подих,
Клекоче і пульсує кров,
В твоїх очах, як у глибоких водах,
До неї полум'яніє любов.

Ти оборонець волі від навали,
Перо - твій меч, меч правди на
устах.

Твоє життя - високі перевали,
Апостола і мученика шлях.

Тебе не залякали допити, в'язниці
Й нерівний змаг за рівности права,
Твоєї логіки залізної скарбниці
Неоцінимою народові була.

Двобій ідей кривавого зудару
Незрівняних зусиль незрівняної
сили...
Народній гнів розіб'є чорну хмару -
І всі постріляні устануть із могили.

І рани тисячів нездоланих Морозів,
І тих калічених, мордованих, німих,
І їхні болі, муки і прогнози
Дороговказом стануть для живих.

На їх скрижалях спалахнуть заграви,
Терпець урветься - заговорить гнів,
Статті й параграфи неписаного права
Висітимуть, як петлі, для катів.

На монументах з чорного граніту,
Як символ волі, змагу і борні,
Морозам дар, народу-моноліту
Вічно живі горітимуть огні.

М.Підріз.

ВАЛЕНТИНОВІ МОРОЗОВІ.

Десь Тебе катують
по темних в'язницях,
Десь Тобі із серця
точать теплу кров!
Але дух у Тебе,
мов з тієї криці,

І Ти не здаєшся
Й протестуєш знов!

Голод і терпіння,
мокрі ржаві ґрати,

О, який понурий
і невтішний світ!

Мучеником став, Ти,
за народ свій, брате,

Голими руками
Ти довбеш граніт!

І холодний карцер,
і вночі сумління,

Муки і жорстокість,
привиди у сні.

Вже Тобі складає
нове покаління

Й посила за мури
голосні пісні.

І якщо Ти підеш,
і Тебе не стане,

Нехай же трясуться
смерти сіячі!

Коли запалають
гори й океани

Й понесуться в хмари
стогони вночі.

Десь Тебе катують
по темних в'язницях,

Десь Тобі із серця
точать теплу кров...

Хтось простяг до неба
стружені десниці,

Молиться, благає,
шле Тобі любов...

П.Вакуленко.

УКРАЇНСЬКОМУ ВОЯКОВІ

В бойовищах зродився ти лютих,
У неволі ворожих атак,
Гордий сину з лиманів Славути,
Українського війська вояк.

Ти пройшов не одну грозовицю
І не раз ти грудьми боронив
Волелюбність своєї світлиці,
Далечинь безбережистих нив.

І чи був ти дружинником князя,
Козаком, добровільцем з-під Крут,
Вороги дивувались відвазі
Оборонця українських редут.

Бо в бою, ти, мов криця, упертий)
Слава вічна з тобою гряде,
Не боїшся, як треба, ти вмерти,
Милосердя не просиш ніде.

І сьогодні, стиснувши в долоні
Насторожено кріс, ти ідеш -
Непоборних борець легіонів,
Громовісних Чупринчиних стеж.

Ти проходиш відчизняним степом,
У своїй поєднавши ході
Миць Олега, і запал Мазепи,
І легенду полтавських садів.

І зринають від кроків луною
Епопеї минулих сторіч,
Передзвін Конотопського бою
У симфоніях київських січ.

І тому погляд твій променистий,
Наче небо світань голубе,
Ти - спокійний, бо Мати Пречиста
Не залишить в змаганнях тебе,

Охоронить, зігріє, допоможе,
І в розгоні грядучих боїв
Ти, вояче, усіх переможеш
Степової землі ворогів !

М.Верес

К Р А Я Н Ц І

Як гули канонадами ранки
І вселяли тривогу у сни,
Я стрічав тебе всюди, краянко,
На димистих дорогах війни -
Молоду, незрівниму красою,
І привітну, і ніжну таку,-
Ти була в шпиталі медсестрою,
Працювала в повстанському зв'язку.

Вміла ти, коли треба, стріляти
І в торбинку, до пудри й парфум,
Клала все нерозлучну гранату,
Щоб живою не датись на глум...

А пізніш коли люті сатрапи
Захлинались у шалі своїм,
Повели тебе смерти етапом
До далеких Воркут і Колим.

І пливли у незгаснучих лунах,
І зростали в очах, мов докір,
Караганд окривавлені днюни,
Ліс Норійська, Печора й Кінгір...

Знов димлять і тривожаться ранки,
Знов бентежать жорстокістю сни,
Знов тебе зустрічаю, краянко,
На дорогах нової війни.

Ти тепер вже дружина і мати,
Та, як перше, рівняючи ряд,
Вояком, поруч батька і брата,
Ти змагаєш в огнях барикад,

Ти ростиш героїчного сина,
І за все це з чужинних сторін
Шлю тобі, патріотко України,
Найщиріший привіт і поклон.

Слава й честь, і мій захват,
Мужня дочко святої землі,
Ти ідеш у стривожені ранки
Зі спокоем на гордім чолі!

М.Верес

Л И С Т О П А Д .

Мов перший грім з небесної аркади,
Що пле землі розмаю ніжний день,
Пройшло над краєм Перше Листопада
Каскадом волі, радости й пісень.

І в кожному домі вирости фронтони,
Здійнявсь, закинув, помолодшав Львів,
Коли струснув його гранітне лоно
Ритмічний крок маршующих стрільців.

Стрелецький спів!..А з ним світліші
І сонце в барвах Княжої Гори, мури,
Гудуть дзвіниці срібно-сиві Юра,
І чути їх в найдальшому дворі.

Прокинувся Чортків, Галич, Коломия,
Тернопіль, Збараж. До Дністра-ріки
Лунають дзвони, листопад леліє,
Ідуть, ідуть і йдуть січовики.

А їм назустріч пісня журавлина
Несе привіт крилатий з-за Збруча,
Співзвучний шум безкрайної рівнини,
Нестримний лет одвічного клича.

То клич Дніпра, то сила Ненаситця,
Осанна клич, лиманів, міст, станиць,
То Лаври дзвін з далекої столиці,
То голос Володимира дзвіниць,

То тріумфальна ровотінь Софії
І велич днів, і слава і бої
Звіщають всім, що чином стала мрія,
Про Край воскреслий відомлять краї.

І в дню осіннім зеленіють луки,
І, наче в травні, кожний квітне сад,-
Сьогодні міцно і сердечно руку
Потис як брату Січню Листопад...

Хай спомин це...А Край - нехай
Та в серці в нас ніколи не ^{руїна,} вмира,
Ні німб святий страждальної України,
Ні дух цілющий рідного Дніпра.

І ми - закинуті в чужинні гради -
Стійкі, незламні віримо в одне:
Прийде ще день і Січня й Листопада,
Свою вогненну руку простягне

І оживить Богдана й Княжих Левів,
І проти стягу молота й серпа
Підуть у бій із Тризубом сталевим
Нашадки Січі - лицарі У П А.

І знов заллється дзвонами Софія,
Печерськ і Лавра, Володимир, Юр, -
Від міста Льва по Злотоверхий Київ
Сколише землі перегук бандур,

І встане Він, мов ранку зітх
З розмайним співом гір, степів і ^{духмянний,}
Наш гордовитий Край князів - ^{рік,}
Щоб вічним квітом квітнути повік!
- гетьманів,

М. Верес.

БОРЦЯМ - ГЕРОЯМ.

Столиці град, Базар, і Крути й
Житомир, Хуст, і Чорний ліс, і ^{Броди,}
Це вічний скарб, коштовніі ^{Львів -} клей-
Минулих днів. ^{ноди}

За боєм бій в ім"я доби нової,
За змагом змаг в ім"я ідей нових,
О, скільки вас, безприкладні герої,
У кожному з них!

Міцних, простих і, навіть, безіменних,
Та всяк із вас без крихти каюття
Склав на вітвар вітчизняний
Своє життя. ^{священний}

Хоч із могил немає, може, й ^{згадки,}
Тих славних діл не згладили роки,
За це вам в днях Зелених Свят
Плетуть вінки. ^{нашадки}

Бо ті діла - то нації стремління,
То наших мрій золотoverхий храм,
А ми прийшли упертим поколінням
На зміну вам.

І жертви знов, і знов самопос-
в'ята,
Щоб в сяйві сонць оновлених
світань
Була Волинь, і Галич, і Карпати,
І Дін-Кубань.

Це смерть батьків синів до пім-
сти кличе,
І ось на кін суворо виступа
Найкращий син і месник войовни-
чий -
Стрілець У П А .

Я гордий тим, що дух борні не
вимер,
Радію я ,що наш поривний стяг
Благословля тризубом Володимир
На смертний змаг.

І скоро всі почують гуркіт грому,
Від Києва до Дону і по Сян
З вогнем в очах на змію бойовому
Промчить Богдан.

Прийдуть вони - і сила наша й
слава,
Перелетить над Красм віщий дзвін,
І, як Христос, зі звалищ величаво
Воскресне Він.

У німбі весн, і правди, і свободи,
То буде знак, що ми живемо знов,
Що не дарма у Києві і в Бродях
Лилася кров!...

М.Верес

МИ ЙДЕМО

Ми йдемо по орбіті земній
Все вперед, все одними шляхами,
І завзяттям карбогані дні,
Наче вихор, встануть поза нами.

Ми йдемо, ми проходим усе -
Всі терзання, вітри і негоди,
Стільки років наш прапор несе
Світлий промінь святої свободи.

Безмір од у Холоднім Яру,
В шумі хвиль Черемому й Славути:
Хто упав на майдан Базару
І в рови біля станції Крути?

Хто здіймавсь, гей би повинь,
на Зрид,
Кров"ю хто оросив рясно-густо
Кожний клаптик вітчизняних нив,
Мури Києва, Львова і Хусту?

Хто мету припечатав життям
Там - в Почапах, Підгірцях і
Бродах?!

Ми - борці за своє майбуття,
За світанок і волю народу!

Ми - десятки мільйонів
борців,

Пломеніючих чином вогнистим,
Січень в бурях на світ нас
привів,

Охристили вогні Падолісту.

І ніщо вже, ніщо не злама
В краще завтра безмежної віри,-
Ані кров, каземат, ні тюрма,
Ні Сибір, ні Воркути й Кінгіри.

За десятки скривавлених зим -
Ще прийде і відплата, і кара,
Ми ударим, ударим, як грім,
Ми нещадним ударом ударим.

І зійде із темряви Кремля
Золотою зірницею слави
В гордім сяйві велична земля -
Українська Соборна Держава!!!

М.Верес

КАНТАТА ГЕРОЯМ УПА.
(уривок)

У Н І В Е Р С А Л .

Громи трясли буремним сорок другим,
Холодний Яр чаїв глибоку злість,
А вітер ніс над світом недолугим
У зимну даль таку ж гримлячу вість,

Що по лісах, і балках, і яругах
Пройшла борців караюча стопа,
Що чорнозем нову зродив потугу
З ім"ям гучним, промовистим - УПА.

Гриміла даль. А блискавиць зигзаги
В димистій млі обидів грозових
Про героїзм виписували саги
Старшин, бійців, сестер і зв"язкових.

І пінився кат, проймався лютим
сказом,
Що змаг веде упівський бойовик,
Що ген від Татр і по кряжі Кавказу
Козацький дух міцніє з року в рік.

Наш Край горів. І зграї журавлині
На міці крил несли до волі гін
Дніпрових круч, зеленої Волині,
Поліських пущ, карпатських полонин.

Пливли літа, не знаючи зупинки,
Не знав її і месник-одчайдух.
Хай вічним сном заснули в них
Чупринка,
Арсенич, Бей, і Шелест, і Старух,

І безліч їх - орлів крицевочолих, -
Живою все лишилася мета,
Бо не спалив комуни підлий Молох
Ні славних діл, ні Тризуба й
Хреста...

І бачу я розірвані кайдани,
Вільні сади, і кручі, і приплав,
А довкруги Софійського майдану
Стрункі ряди вояцьких дужих лав.

Блищать зіниць мільйонні перлини,
Жвалебний гимн зліта в блакитну даль, -
Встає з п'їтьми розкута Україна
І вам склада вінок на п"єдесталь!

М.Верес.

Струснули степ розгули хуртовини,
Вітри над ним провирили лихі,
Крижаним сном скували Україну
І замели до Києва шляхи.

Метіть сильніш! Завіями, ні шалом
Не замести один, що проляга, -
В нім Січня Зрив, громи Універсалу,
І гордий чин, і мрія дорога.

А довкружи в снігах - мільйони
Шукає знов Отаман курені, духів,
І в кожную ніч столиця пильно
слуха,
Як їхній крок лунає вдалені,

Як сурми звук літа Холодним Яром,
Зове у бій із Крут і Базару,
На зрив новий, на пімсту яничарам
За батька смерть, за скривджену
сестру...

Піде вона - безудержна потуга
Не духів, ні - войовників живих,
Щоб волі гимн розгонами шаруги
Внести у Град на гривах вороних.

І знову Він із провесни розцвіттям
Зведе узвиш верхи зірчастих бань
На знак того, що мряки лихоліття
Зміня ажур оновлених світань.

І сивий Дніпр трусне закутим
лоном,
І рушить ним останній криголом,
І злива сонць з небесної амвони
Звістить весну пробудженим степам.

Тоді - майдан. Обличчя, наче мальви,
І море віч - заіскрених кресал,
Софії дзвін, зворушення і сальва,
Що прорече Новий Універсал !

М.Верес.

ПОЛУМ"ЯНІ ДОРОГИ.

По шляхах, де смерти перехрести,
До життя, до сонця ідете,
Безмір вам і захвату, і чести,
І хвали, і подиву за те.

Бо завжди, у кожному етапі,
Карбував нетлінно кожний з них,
Наче фриз, на нашій гордій мапі
Гордим тлом начеркуваний штрих.

І вони, як чину смілий вияв,
Злиті вщерть святою кров"ю ран,
Простяглись туди, на місто Київ,
Де Печерськ, Софія і Богдан.

Залагли, мов складені із криці,
І ніщо не зрушить їхню сіть -
Ні вітри, ні бурі-грозовиці,
Ні ярмо проклятих лихоліть.

В небі грім і, наче повінь, тучі:
То кипить народу лютий гнів;
Скоро вже відчують рідні кручі
Прибуття очікуваних днів.

Буде бій за право вільно жити,
За міста, за села, за церкви,
Щоб ніде й ніколи ваші діти
Не росли рабами так, як ви.

Буде бій - останній і завзятий, -
Не вагайся, готуйся, поспішай,
Мусиш ти, народе, знов повстати,
Як одне і тіло, і душа!

І тоді над Краєм ти розвієш
Навіть слід ненависних навал,
І Залле величністю Софія
Кожний двір, будинок і квартал,

І тоді у радісному хорі
Стануть в ряд і гори, і поля,
Степ і ліс, і проліски, і зорі -
Небеса, і море і земля.

Ось вони - дороги полум"яні,
По яких крізь буряні роки
До мети, до соняшної грані
Йшли і йдуть УПА бойовики.

А мета - це воля, це Держава,
В граді тім на велетні-ріці
Моноліт возз"єднаної слави -
Київ, Львів, і Хуст, і Чернівці!

М. Верес.

З А С Е Л О М.

За селом насипана могила,
Між ланів протоптана тропа,
Там калину дівчина садила,
Не діждавшись милого з УПА.

А вдова тополю посадила, -
У змаганнях чоловік поліг,
Все до неї плакати ходила,
Коли танув в полі перший сніг.

Ясені садила стара мати, -
Втратила синів вона обох,
Україну-Матір визволяти
У стрільці пішли вони удвох.

Сирота берези доглядала,
У боях загинув весь загін,
Батька свого зовсім же не знала,
Тільки часто в снах з"являвся він.

І шумлять дерева, п"ючи роси,
А над ними все пливуть літа,
Їх зимою сковують морози,
А весна їх гріє золота...

Так стоять сторожею стрункою,
Мов живі, батьки, брати, сини,
В них усі загинули гербі
Молодіють кожної весни!

О. Рябченко.

х х х х

Не кожному умерти, як герою,
Судилося в нерівному бою
Під скрегіт куль в бадиллі сухостою
Чи навесні в зеленому гаю.

Могил забутих нам не полічити,
Як зір, що зникли в безвість
голубу,
Лице землі, дощами й вітром мите,
Їх береже в холодному глибу.

Та що було б, коли б незнана сила
У ніч одну весняну чарівну
Вогні на всіх могилах запалила,
На всіх, хто вмер у визвольну війну?!

О, земле славна? Маєвом вогненным
Ти б зацвіла в притишеній імлі,
Ти стала б всім героям безіменним
Вінком гарячим рідної землі?..

Цвіла б ти вся, палала б далиною,
І, може, в цю у неповторну мить
Побачили б, якою нам ціною
За право жити довелось платити!..

В.Онуфрієнко

.....

х х х х х

В нас буде Пантвон на березі Дніпра,
Усе для нього є і все для нього буде:
У зелені дерев завітчана гора
У камінь, і метал для вічної споруди.

Ми знайдемо усіх із пам'яті і книг,
Хто велич дав землі, назад здобутий
з бою,
І будемо ходить туди з усіх доріг -
У невмирущий храм над синню
Дніпровою.

Героїв грізний дух і світлий дух
умів
Заповнять храм ясний багатства,
слави, осли.
І, Мамо, в тисячах облич твоїх синів
Ти будеш та, яку вбивали і не вбили!..

В.Онуфрієнко

.....

СМЕРТЬ І.МАЗЕПИ

Без перемоги і без слави
Не на привіллі рідних трав,-
У хаті бідної Молдави
Творець козацької держави -
Іван Мазепа умирав.

Стояли мовчки надовкола
Позиті жалем козаки.
На рубцюваті смагли чола
Струмили відблески свічки.

Та ось важкі, труженні руки
Звелись поривно, як колись,
І для останньої науки
Слова прощання полились:

"Під пануванням лихоліття
Я домагавсь козацьких прав,
І всенародньої просвіти

По школах щиро пильнував,
Щоб опоганений Москвою
Наш край до світлої мети
Під нечужою булавою,
Як за Богдана, повести.

Нехай же кріпне ваше серце
І ваша буйна голова.

У мирний час і в битві-герці
Не забувайте ці слова:

На слугування Україні
Своє життя, свої думки,
Душі горіння, гнів палкий,-
Усе віддати ви повинні!.."

І гетьман змовк. Важкі повіки
На очі тихо спустив,
І заспокоєний навіки,
Сумирно-вільним сном спочив.

І хоч навкіл мовчали браття,
Та дві свічі у головах
Палали владно, як багаття,
Як непогашене завзяття
В полтавській битві на степах.

Яр.Славутич

.....

ГЕРОЇ КРУТ

...Там, над Дніпром, де б'ється
хвиля,

Сніги, сніги...Вихрить завія.

Над Києвом вітруга віє,

Мов дихає п'ятьма сторіч...

Та світиться майдан Софії -

Юнацтво, сповнене надії,

Іде до Крут в січневу ніч...

Пішли... І задрожало поле...

Ударив бій - і крик і кров,

Героїв кров, щоб ти, монголає,

У славен Київ не прейшов!

... Там, над Дніпром, де б'ється
хвиля,

Де слава їх вінками вкрила,

Відважних лицарів-синів,

Сія Аскольдова Могила,

І душі їх, - незрима сила! -

Благословення до боїв!

..... М.Шербак

ВЕДЕ НАС ПЕТЛЮРА

Не сонце багряне упало у хмари

І бризнуло кров'ю в промінні
вістря,

То вістка з Парижу трагічним
ударом

Прошила, як списом, козацькі
серця.

Уся Україна здригнулась в
тривозі,

Дніпро потемнішав, свій біль
несучи,

І Сумівська молодь, затиснувши
сльези,

Приймала присягу таємно вночі.

Ми крейдою й вуглем писали на
мурах:

"Від жида-убивці - агента
Москви

Загинув в Парижі отаман
Петлюра,

Та він в наших душах є вічно
живий!

Нам вітер пахучий підносить
свій цвіт,

Уся Україна маршує до бою,

І в кожному серці горить
динаміт,

Ми вірим, ми йдемо, і ми
переможемо,

Вже вільна Україна з заграва
устає...

Веде нас Петлюра і місія Божа,
Дніпроповноводний прибором б'є.

Подав Петро Колісник

.....

ІДІМ ДО НИХ

Ідім до тих могил, що сплять у
них борці,

Що полягли колись із криком у
руці...

Ідім до них з молитвою в устах

І положім вінки на чорних їх
хрестах.

І положім вінки і маки, і
квітки

І збережим в серцях про них
святі думки.

Бо ж то за нас вони на полі
полягли

За наше щастя все без жалю
віддали

І кров пролляли так, як ранішню
росу.

І юність віддали, і силу, і
красу...

І всі за щедрий дар нічого
не хочуть,

Лиш пам'яті про них, що там в
гробах тих сплять.

І ще одно у них бажання, хлопче
знай -

Щоб ти так, як і вони, любив
свій рідний край!

.....

ЛИСТОПАД

У мене син єдиний був.
Не те, щоб красень,
Не те, щоб і найліпший...
 Ні, ні...
Та, що це я кажу!
Найкращий і найліпший від
 усіх!
Стрункий і худорлявий,
Синьоокий, чуб білявий,
І ось - нема...
Забрав мені буревій листопад -
Такий болючий, грізний, рідний
Волі бій.
І він пішов,
Пішов, не кажучи мені про це
 ні слова.
Тільки:
Прощайте, не плачте.
Смішні ж ви, моя мамо,
Я прийду.
 Оце й усе...
Чи ж ніколи
Мені його не бачити ще раз?
Піду, спитаю інших, як і вас,
І розкажу їм, як і вам, усе
 від початку:
Про сина, про Вітчизну, про
 наказ.
Шукаю сина, йду, питаю:
Чи ти його не бачив?
Може ти?
Не чув?
Не знаєш?
У мене він єдиний був,
Не те, щоб красень,
Не те, щоб і найліпший...
 Ні, ні...
Та що це я кажу!
Найкращий і найліпший від
 усіх!
Стрункий і худорлявий,

Найкращий і найліпший від усіх!
Стрункий і худорлявий,
Синьоокий, чуб білявий...
"Спи синочку, спи,
Очка зажмурь,
Над тобою твоя мати
Шепоче молитви".
Піду! спитаю других як і вас,
І розкажу їм, як і вам, усе від
 початку:
Про Рідний Край, про всіх Синів
 і про Наказ!
 Оксана Рудакевич

НЕ СТРАШНО ВМИРАТЬ ЗА СВОБОДУ

Не страшно вмирать за свободу
Без сліз, нарікань, каяття,
Бо мусить хтось жити для народу,
ого захищати життя.
Не гнити живому в кайданах,
Поволі у муках вмирать,
То краще засяють вулканом -
На всесвіту струнах заграють.
Ніж бути рабом безявним
Безславним довічним тяглом,
Бути краще героєм великим -
Іти у віки напролом.
Ніж бути весь вік свій нещасним,
І гнити у в'язницях роки,
То краще засяють і згаснуть
І слави залишить вінки.
Залишить легенду прекрасну,
Відвагу незламну свою,-
Яка приведе нас до щастя
І волі засвітить зорю.
Не страшно вмирать за свободу,
І вирвати серце з грудей,
Бо мусить хтось жити для народу
І бути, немов Прометей...
 Віра Ворскло

М О В А І П І С Н Я

РІДНА МОВА

Мово рідна, слово рідне!
Хто вас забуває
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.

Як же мову ту забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити
Ненька наша мила!

Ой, тому плакайте, діти,
Рідненькою мову,
І учіться говорити
Своїм рідним словом!
Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько
Лише камінь має!

С.Воробкевич

х^хх^х
х

Н змалку звикла до України -
До чорнобривців у садку,
До грон червоної калини
На вишиванім рушнику.

І звикла бачити у тата
"Кобзар" розкритий на столі,
І звикла серцем услухати
Прощальну пісню журавлів.
Коли ж тебе я полюбила,
Мій краю, святоче ясний?
Чи перший пролісок несмілий
Моєї першої весни,
Чи тиха пісня солов'їна
У солов'їному гаю
Родили в серці до України
Любов великою мою?

Чи голубина даль ранкова
І дум старих прості слова,
А чи твоя чарівна мова,
Як пісня мамина жива?
А може, разом народились
Зі мною в калиновий день
Любов до тебе, краю милий,
Любов до батьківських пісень!

Н.Білоцерківець

О СЛОВО РІДНЕ!

О слово рідне! Орле скутий!
Чужинцям кинуте на сміх,
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпам'ятно забутий.
О слово рідне! Шум дерев!
Музика зір блакитнооких,
Шовковий спів степівшироких
Дніпра між ними левій рев...
О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань!
Вгорі спинися
Осяй мій край і розлетися
Дощами судни над ним.

О.Олесь

М О В А

Як парость виноградної лози,
Плакайте мову. Пильно й ненастан-
но.
Політь бур'ян. Чистіша від слюзи
Вона хай буде. Вірно і слухняно
Нехай вона щоразу служить вам,
Жоц і живе своїм живим життям.

М.Рильський

x^xx

Буду я навчатись мови золотої
У трави-веснянки, у гори крутої,
В потічка веселого, що постане
річкою,
В пагінця зеленого, що росте
смерічкою.
Буду я навчатись мови - блискави-
ці
В клекоті гарячій кованої криці,
В корневищі пружному ниви колос-
кової,
В леготі шовковому пісні колис-
кової.
Щоб людському щастю дбанок свій
надбати,
Щоб раділа з мене Україна-мати;
Щоб не знався з кривдою, не
хилився під скрутою,
В гніві бився блисками, а в любо-
ві - рутою!

А.Малишко

РІДНА МОВА

Мово рідна! Колискова,
Материнська рідна мово!
Мово сили й простоти, -
Гей яка ж прекрасна ти!
Перше слово - крик любови,
Сміх і радість немовляти, -
Неповторне слово - "Мати" -
Про життя найперше слово.
Друге слово - гимн величний,
Грім звитяг і клекіт орлій, -
Звук Вітчизни неповторний
І простий, і предковичний...
Ну, а третє слово - "Мила" -
Буря крові, пісня рвійна
І так, як пах любистку,
І так, як мрійка мрійна...
Перейшов усі світи я:
Є прекрасних мов багато!

Але першою, як Мати
Серед мов одна лиш ти!
Ти велика і проста,
Ти стара і вічно нова,
Ти могутча рідна мово!
Мово, - пісня колискова.
Мово, - матірні уста!

І.Багрянний

О, МОВО МОЯ!

О, місячне сяйво і спів солов'я,
Півонії, мальви, жоржини!
Моря брилянтів, це - мова моя,
Це - мова моєї України.

Яка у ній сила і кличе, й сія,
Яка в ній мелодія лине
В надхнення хвилини! О мово моя,
Душа голосна України!

Тобою звучать і міста золоті,
Й завітчані селами гони...
Ти зброя ідеї. У битві й труді
Єднаєш серця мільйонів...

Це - матері мова. Я звуки твої
Люблю наче очі дитини...

О мово українська!.. Хто любить
її
Той любить мою Україну.

В.Сосюра

x^x
x x

О, мово, мово, пружна та дзвін-
Настояна на бурях та співаннях;
Ти мов щеміння в стомлених руках;
Налита соком болів і кохання,
Пропалена пожежами повстань,
Сполокана в ріці людської крові.
Ти крик страждань і сподівань,
Співуча мово, серцелунна мово!

Нехай тривожить землю весно-
грай,
Хай колихають трелі солов'їні.
Ти, чуєш, чуєш?—Громово ж лунай
Весняним кличем мово України!

Л.Горвицька

ЯК ХЛІБ...

Я так люблю, я так люблю тебе,
Моя співуча українська мово!
В тобі шумить Полісся голубе
І дужі хвилі гомонять Дніпрові.

В тобі живе Карпатська височінь,
Що манить у незвідане майбутнє,
І степова безкрая широчінь,
І Кобзарева дума незабутня.

Пісні дівчат, налиті колоски,
Янтарної пшениці кучугури,
Ти - сплав мільйонівсерць пал-
ких,
Що пережив і найлютіші бурі.

Ти рідна мово чиста, як роса,
Цілюща й невичерпна мов крини-
ця,
Святиня наша, гордість і краса,
Ти - розуму народнього скарб-
ниця.

Як легко йти з тобою по землі
І підставлять вітрам лице від-
крите!
Для мене ти - як і насущний
хліб,
Без тебе я не зміг би в світі
жити.

Г.Столярчук

С Л О В О

Як сурма, що кличе до бою,
як поклик ранковий гудка,
звучить в кожному серці луною
безсмертнеє слово Франка.

Любов до Вітчизни своєї
у ньому, як радісна даль,
і вогнена мука Мойсея,
й зів'ялого листя печаль.
Гостріше воно за багнети,
ясніше за сяйво заграва,
безсмертнеє слово поета,
що все для народу віддава.
Живе в ньому серце велике,
і юне воно, і нове.
Хай дні умирають без ліку,
а слово поета живе.

То гаснуть дерев силуети,
то знов розцвітає блакить.
Безсмертнеє слово поета
в граніті, у бронзі дзвенить.
Звучить воно з роду й до
роду,
як моря гримливий прибій,
і втілює душу народу
в красі непогасній своїй.
Як сяйво світів над світами,
відбите на сталі клинка,
ти житимеш вічно між нами,
безсмертнеє слово Франка!

В.Сосюра

С Л О В О

Лети, щире слово, крилата
пісне,
Тебе ж я навчила літати,
Лети в Україну, неначе навмис-
не,
Під стріху до кожної хати.

Народ приголубить, пригорне до
серця,
Для нього ж пісні я співаю,
Про славу минулу козацького
герця,
Про долю коханого краю.

Словами гаптую пісні я крилаті,

Бо слово - то мови прикраса,
Лунало воно у гетьманів палаті,
В молитві неслося на Спаса.

У ньому почуєте зойк голосіння,
І радість малого дитяти,
Воно виростало з міцного насін-
ня,
Нікому його не здолати.

Майбутнім століттям стає на
сторозі,
Рікою у мову спливає,
Тернами лягає на душі ворожі,
В народі надію плекає.

Катують його, та воно невмиру-
Криваве підноситься знову, ^{ще,}
Наш скарб найдорожчий - вічне,
живуче,-
Народне надбання - СЛОВО!

О.Рябченко

РІДНА ПІСНЯ

Пісне рідна! Ти моя утіха,
Ти приносиш радість в мої дні,
Теплим вітром розвіваєш лихо,
Смуток і журбу на чужині.

Часом слухаю тебе, завмерши,
І нестримні сльози марять зір,
Наче іскри, радість серце креше,
Як лунає пісня - богатир.

Браз крізь темні хмари сонце
сяє,
Ясний промінь скаче, мов в
танку,
Цілий світ тоді немов співає
Мого краю пісню гомінку.

І крізь сльози я тоді співаю,
Забуваю долі злі часи,
В чужині вітчизну відчуваю:
В зорях, в травах, в крапель-
ках роси.

Рідна пісне! Ти моя утіхо,
Ти приносиш радість в мої дні,
Теплим вітром розвіваєш лихо,
Смуток і журбу на чужині.

К.Рошко

УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ПІСНІ

Ти вся в мені від сонечка до
грому,
Від крику "ой" до ніжного "люблю".
До тебе я вертаюсь, як додому,
Коли забуду щось чи загублю.

Живи в мені! Ти спів святий
Тараса,
Ти Гонти клич, Нечасві мечі...
Пройдешніх днів, прийдешніх днів
окраса,
Живи в мені при світлі і свічі.

На тихі зорі і на ясні води
Виводь мене, учителько моя.
Твій кожний заспів - заклик до
свободи,
А кожний приспів - серце солов'я.

Не все живе, що хоче жити вічно,
Вмирає все, що славить небуття.
А ти живеш! Бунтуєш час косміч-
ний,
І я з тобою міряю життя.

Зійшлись в тобі історії шалені,
Земля і світ, сьогодні і колись,
Як дві тополі - подруги зелені,
Що вже ніяк не зможуть розійтись.

Люблю тебе. І нас не роз'єднати,
Ношу тебе, як учень "Букваря"...
Ну де ще так зоріє слово-"Мати",
І де ще так оспівана зоря?!

М.Сом

x^xx^x

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний
меч,
Той, що зди́йма вражі голови з
плеч?

Ти моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця
пролєш,
Вражого ж серця клинком не проб"єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших
мечей,
З гуком нових, не тюремних
речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим
рукам!

Л.Українка

ТВОЇМ ПІСНЯМ ПОЛУМ"ЯНІТИ

В розлуці з рідною землею,
в чужій, далекій стороні,

ти рани Матері своєї
піснями гоїв в чорні дні.

Ти йшов із піснею до бою,
на одчайдушний герць загравав.
Ти пісні теплою рукою
жіночі сльози витирав.

Немов весняні в саду віти
мені шумлять слова палкі.
Твоїм пісням полум"яніти
на прапорах нових віків.

Нехай живе те віще слово,
що барви в райдуги бере!
Воно народжене з любови,
в народнім серці не умре!

В.Сосюра

П І С Н Е

Пісне! Пісне! Мелодія й слово!
Почувань і спогадів рій!
Чи весільна, чи колискова,
Пісня туги, чи пісня надій,

Ти в житті все йшла поруч з
нами,
Через битви і бруд калюж.
Ти спливала з очей сльозами,
Була дзеркалом наших душ!

Розливалась ти, пісне, в наро-
ді,

Ішла скарбом до нас крізь
віки!

І родились нові мелодії,
І поети і - співаки.

Імена їх житт забуває,
Та щасливий, хто так творив,
Що в народі - його лунає
Анонімний, безсмертний спів.

З.Когут

У К Р А Ї Н С Ь К І Й М А Т Е Р І

НА СВЯТО МАТЕРІ.

Мамо, ти - як сонце вліті!
Ти - з усіх найкраща нам!
І тебе нікому в світі
І нізащо не віддам !

Г.Черінь

.....

МОЯ МАМА,

Як з усього світу матусь
Всіх зібрати,
А тоді мене спитати:
Котра найдорожча мама?
Моя!"- скажу я без запинки,
У це буде правда чиста,
Як з дитячої сльозинки
Краплиночка іскриста...
Ви своїх матусь хваліте,
Величайте, я не дбаю,
Та за всі скарби на світі
Я свою не проміняю!

ХУСТОЧКА ДЛЯ МАМИ.

Шила хусточку для мами,
Голка вишила два кола,
Голка пальчик наколола.
Тут наперсток як прибіг
Та на бідний пальчик плиг!
Каже голці:-"Шити - ший,
А колотися не смій!"

В І З О Ч О К.

Як я була маленька,
Мов лялечку яку,
Мене возила мама
На прохід у візку.

Тепер я стала більша,
Уже ходжу й біжу,
Уже сама помалу,
Я лялю свою везу.

Рости ж моя лялюсю,
Аж доки зможеш ти,
Як я і як матуся,
Візочок повезти.

Л.Полтава.

О! Мати Божа,
О! Райський цвіте,
Тебе благають
Українські діти,
Як предки наші
Конали в ранах,
Не дай нам дітям
Жити в кайданях.
Дай нам зібрати
Жертв наших жниво,
Україну нашу -
Верни нам Діво.

МАЛЕНЬКЕ ДІВЧАТКО.

Хоч маленьке я дівчатко,
Говорити вмю гладко.
І учуся вже читати,
Бо негарно дармувати.
Як читати вміти буду,
Все читатиму без труду:
А найбільш казки цікаві
Про князівен кучерявих.
Раді тато і матуся,
Бо й писати я вже вчуся.
Як навчуся я писати,
Напишу листа до тата
І до мами й до бабусі,
Від ученої Марусі.

----- Р.Заводович

МАТУСЯ

Гей, чи то раненько
Зірка засвітила?
То до нас матуся
Усмінулась мила.

Чи зацебетала
У гаю пташина?
То до нас озвалась
Матінка єдина.

Чи роса вечірня
На троянди вцїла?
Ні, то наша мама
Нас поцілувала.

----- М.

КАЗОЧКА ВІД МАМИ

Як настане вечір,
Тихо і злегенька,
Українську казку
Каже мені ненька;
Я тоді до неньки
Тілом всім тулюся -
Бо цікаво слухати
І боюся...
Ось нязівна-кряля
У неволі змія,
Дицар побивас
Змія-чародія;
Згоблена бабуся -
Ох, цікаво слухати
І боюся...

Як настане вечір,
Тихо і злегенька,
Українську казку
Каже мені ненька,
Каже мені казку
Рідними словами -
Ох, яка то любя-мила
Казочка від мами!
----- Р.Завадович

МЕНЕ НАВЧИЛА МАТИ...

Мене навчила рідна мати
Звичаї рідні шанувати,
І рідну мову, й рідний спів,
І славу пам"яць прадідів
Я буду вірний син громади,
Цуратимусь невіри й зради,
Бо вірність, сильна і цалка -
Окраса серця юнака.

І де я не піду між люди,
Про мене всяк питати буде:
"Хто він такий і звідкіля?
Де прадідна його земля?"
Не бійся, земле за морями,
На честь твою не кину плями,
І ти в далекій стороні
Свята зостанешся мені!

Р.Завадович

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

Я несу гарну китицю квітів,
Подарунок матусі моїй,
І в День Мами з цілунком-привітом
Щастя-втіхи бажаю я їй.

Мама очі милує квітками,
Я ж читаю з очей дорогих,
Що найкращий дарунок для мами -
Як добрий до неї, до всьох.

Р.Завадович

НАШІЙ МАМІ

Нашій мамі, - кажуть діти,-
Принесем весняні квіти
І сьогодні всі кімнати
Гарно хочемо прибрати,
І ще зваримо сніданок,
Приготуємо обід -
Хай матуся у цей ранок
Відпочине так, як слід.
-Дуже просто, - каже тато,-
Бути добрим тільки в свято,
Я вважаю, що й без свята
Мамі треба помагати.

І.Рейт

Це для тебе, мамо,
Квіти ці приношу,
Довгих літ, здоров"я
В Бога тобі прошу!
 За всі твої труди
 Я поклін складаю,
 Чемним і слухняним
 Бути обіцяю !
Мамо люба, мила,
Ти - моя єдина!
Лиш тобою повне
Моє серце нині!

Л.Гаєвська-Денес.

В К Л О Н Ю С Я.

Гарна ти, матусю,
Добра, люба, мила!
Ти мене ще змалку
Звичаю навчила.
 І щодня навчаш,
 Як любить родину,
 Мову нашу гарну
 Й рідну Україну.

Буду українка,
Як і ти, матусю,
І за ту науку
Я тобі вклонюся!

"Ой, матусенько, скажи,
Де наша Вкраїна?"
-Там, де вітер у степу,
Шам, де небо синє,
Там, де хати у снігу
Кожну ніч Різдвяну,

А на покуті узвар
І кутя медяна.

Де співають колядок,
Славлять Бога-Сина,
І де згадують і нас -
Там наша Вкраїна!

К.Перелісна.

О Б І Ц Я Н К И

Як торік був Мамин День,
Я матусеньку вітала,
Гарні квіти дарувала
І багато обіцяла
Я матусі в Мамин День.

"Буду слухатися мами,
Я дружитиму з книжками
І навчитимусь пісень.
І не буду вже ніколи
Бити байді цілий день!

Обіцяла, обіцяла!
Але часто забувала,
Збиткувала , збиткувала.
Знов приходить Мами Свято,
Я тепер сумна сиджу,
Що ж матусі я скажу?

Г.Чорнобицька

Т Р И М А Т У С І

Є у кожної дитини матінка єдина,
Та, що любить нас і дбає,
розуму навчав.

Є у кожної дитини,
Навіть сиротини,
Наша Мати солов"їна -
Рідна Україна.

І у вожному серденьку
Є і буде жити
Божа Мати - наша Ненька,
Мати всього світу.

Л. Полтава.

Х Т О Я К Г О В О Р И Т Ь

Все, що живе на світі -
Уміє розмовляти:

Уміють говорити.
Зайці і зайченята,
По-своєму говорять
І риби серед моря,

І с дочку ітєтка,

І у садочку пташка,
І у траві комашка...
Говорять навіть квіти
З блискучими зірками...
А як говорять діти?—
Так, як навчав мама!
Прийми ж, матусю, слово
Подяки від дитини —
За нашу рідну мову —
За мову України!

Л. Полтава.

Б А Б У С Я

З ранку і до ночі, трудиться бабуся,
В неї я охоче працювати вчуся.
Я бабуся прошу: Хоч на півгодини,
Хай моя хороша ляже, відпочине.
Годі їй старенькій, мити, підмитати —
Я сама скоренько, приберу кімнати:
Застелю я ліжка, підмету підлогу,
Килимок-доріжку покладу під ноги,
Я сама усюди пил повитираю,
Квітів не забуду принести із гаю.
Вже, як і годиться, все зробить
я зможу, —
Я ж бо трудівниця — на бабуся
схожа!

М А Т У С І

Мамо моя люба, рідна моя мати!
Всі до тебе прибігаєм — честь
тобі віддати.
Наша рідна ненька, як те сонце
ясне,
Береже нас від лихого — приводить
до щастя.
Під твоєю опікою гарно підростаєм,
Щасливі, веселі, гожі! Мов ті
квіти в маю.
Тож за те, матусю, Господа благаєм,
Щоби многих літ діждалась
у рідному краю!

Н А Ш А М А М А

Наша мама не така,
Як у тих сусідок:
Їй не зводиться рука
Бити бідних діток.
І не вдарить, не штовхне
З нас усіх нікого:
Ні сестричок, ні мене,
Ні братика мого.

Часом в хаті заведем
Ми таке юрбою,
Що земля двигтить і йде
Все сторчголовою!

Товчимося... все вихтить
Буряно, нестримно....
Мама з кухні прибіжить
І... злегенька гримне.

Стрепенемося ми враз,
Хтось і посумніє,
Але знаєм: Мама в нас
Битися не вмє!

Посмирнієм, і в кутку
Голови похнюпим...
Нашу маму от таку
Всі ми дуже любим!

О, Кобець

РОЗУМНА ДОНЯ

Мама доню має,
Клопоту не знає:
Доня чемна і слухняна,
Мамі помагає.
Завжди помагає:
Порохи стирає,
На веранді у вазонках
Квіти поливає.

Виросте ще більша,
Буде посуд мити,
Буде обережно!
Мити — не розбити!

Г. Чорнобицька

НАЙДОРОЖЧІЙ

Тобі, наша рідная ненько,
Співаємо нині пісні,
Для тебе лиш б'ється серденько
В великий цей день навесні.

За ніжність твою гелубину,
За матірню ласку твою,
За те, що навчила дитину
Україну любити свою.

За всі щоденні турботи,
За тихі, радісні дні,
За бідного серця скорботи,
За ночі безсонні в журбі.

Тобі, найдорожчій у світі,
Подяку приносим за все,
І просим: Всевишнього в небі:
Матусю хай нам береже!

Б. Коваленко

З О Р І

"Мамо любя! Глянь, як сяють
Ясно зорі золоті!
Кажуть люди, то не зорі,
Сяють душі то святі,
Кажуть, хто у нас на світі
Вік свій праведно прожив,
Хто умів людей любити,
Зла нікому не робив,
Бог узяв того на небо
Ясно зіркою сіять...

Правда, мамо, то все душі,
А не зорі там горять?
Так навчи ж мене, голубко,
Щоб і я так прожила,
Щоб добро робити вміла
І робить не вміла зла."

Б.Грінченко

МАТУСІ

Як сонце ясне навесні -
Моєї матусі ім'я.

Із цілого світу мені
Найкраща матуся моя.

Люблю її голос і сміх,
І навіть сердиту люблю,
Бо вище від скарбів земних
Шанує Вітчизну свою.

Вона в Україні зросла,
Де слава козацька жива.
І рідного краю слова
Для мене в душі зберегла.

Дзвенять, як весняний струмок,
Матусі моєї пісні,
І сто українських казок
Вона розказала мені.

Тому за найкращу з матусь,
Навколішках щиро молюсь,
Даруючи матінці знов
Подяку мою і любов.

Ганна Черінь.

Чи міг би хто порахувати,
Все, що для нас зробила мати?
Скільки попрала сорочок,
Попрасувала спідничок?
Зв'язала шаликів, панчішок,
Пришила гудзиків, застіжок,
Скільки обідів нам зварила,
Скільки разів вночі накрила?
А скільки "буб" ізцілювала,
Примар нічних порозганяла,
Скільки казок, скільки пісень
Співала нам вночі й удень?

А скільки нам провин простила,
Казала битиме й не біла,
А скільки посміхнулась на ходу,
Як ми впевняли: більше не буду!

За всю цю працю муравлину,
Щире спасибі в цю хвилину,
В твої спрацьовані долоні,
Сини твої складають й доні.

Д.Б.

М О Ї Й М А М І .

Люблю тебе, Матусенько єдина,
Любов"ю широю, як любить лиш дитина,
І Господа щоденно я молю,
Щоб зберігав Матусеньку мою,
Люблю тебе хоч, може любя Ненько,
Непослухом раню твоє серденько,
Що вражене до болю давить груди,
Прости мені, Матусенько, прости.
Прости мені, ти вміш все прощати
Ласкава, добра, терпелива Мати!
Ти янгол мій, що злинув з неба,
Люблю Тебе - і більше слів не треба.

І. Савицька

Т О Б І, О М А М О

Тобі, о Мамо, віршик цей складаю,
Тобі співаю радісних пісень,
В стрічки-рядки любов мою безкраю
Вплітаю, Мамо, в твій великий день.
Бо знаю я, що слів тобі не треба,
Вони минають, кануть в забуття.
Любов сильну, що лине просто з неба
Матусі любій віддамо щодня.
Любов таку, що родить тільки добрість,
Що вимагає вартісних прикмет:
Пошана, послух, пижність до науки-
Ось запашний Матусеньці букет.
В таких квітках краса не утікає,
Вона лікує, мов цілющий лік,
Найкращий квіт - сердець чуття
безкрає
Матусі жертвуймо повік.

І.Савицька.

БУДЬТЕ ДОНІ ГЕРОЇНІ

1. Я Маруся.
2. Я Ганнуся.
- разом -
Рідня є у нас матуся,
Нас навчас розмовляти,
Нас вона над все кохає
І до серця пригортає.
- 1.Наша мати - славна мати,
Нас учить не дармувати,
Бо й вона не дармувала,
Долю трудом здобувала.
- 2.Наша мати - мудра мати,
Вчить нас праці не лякатись,
Вчить боротися з бідкою,
Сміло з лихом йти до бою.
- 1.У неділю або свято
Нам розкажує багато
Про борців і про героїв,
Про Вітчизни славних воїв.
- 2.А увечорі чи вранці
Нам говорить про повстанців,
Що боролись до загину,
За свій край, за дім, родину.
- 1.Про жінок, дівчат розкаже,
Як пішли на танки вражі,
У борню ішли криваву,
Здобували вічну славу.
- 2."Будьте, доні,-каже мати,-
Непохитні і завзяті,
Бо зневіри хто не знає,
Лихо все перемагає.
- 1.Будьтв, доні, мужні, смілі
В чесній праці, в чеснім ділі!
Разом:
Будьте, доні, героїні,
Прислужіться Україні!

В.Переяславець.

Б О Ж А М А Т И

Щонеділі, в днину теплу тапогожу,
Я завжди до церкви з мамою приходжу,
Чую, що співають, кажуть про Марію,-
Хоч іще маленька, ще не розумію.

Тільки знаю: в церкві, де свічки
і брами,
Дуже-дуже близько біля мене мама.
Та, що я кохаю, знаю й розумію,
Що також така гарна, названа - Марія.

Олександр П.

Д О С Т І П Т В О Ї Х

До стіп Твоїх, Небесна Божа Мати,
З любов'ю клониться вкраїнський люд,
Крізь біль і сльози просить
Його неволю, муки, довгий труд...
спогадати

Нам горе свій псалом співає,
Глухий на нашу кривду світ!
Наїздник душу вириває...!
Маріє, в'яне жовто-синій квіт...

До неба зір звертає Україна,
Тебе навколішках народ благас:
Маріє, Україні волю дай!

о.Н.Г. Трух.

М А Т Е Р І

Ти змалечку мене благословила
тусенько, на добрії діла,
Ти ж так своє дитя, хороше любила,
Мов ту зіницю ока берегла.

Тепер твою чутливу, ніжну душу,
Яка нікому не зробила зла,
До болю розумію й мушу
Творити лиш хрощі діла.

М О Л И С Я З А Н А С

Надія єдина, Ти зоре прекрасна,
Молися за нас - я благаю!
Нас доля жорстока, так тяжко
Ми вигнані з Рідного Краю.
карає,

Покинули землю батьківську
єдину,
Козацькою кров'ю политу,
І нині за віру і правду святу
Могилами рясно покрити.

Там браття страждають в неволі
кайданах,
А ми тут у тузі, відчаю...

О Мати Пречиста! Звільни Україну
Й верни нас до Рідного Краю!

О. Сембай-Галицька.

К В І Т И

Ці квіти ще з весни посіяв тато,
А доглядати доручив мені.
Сьогодні вже розквітло їх ба-
гато,

Такі розкішні, ніжні, запашні!
Ось, я зриваю кращі, сніжно-білі
І обережно струшую росу -
У церкві буде служба у неділю,
Туди свої я квіти понесу.

Там до ікон піду. Де Матір
Божа,
Складу ці квіти, а сама схилюсь,
І помолюсь - добрий Бог допоможе, -
За все, що знаю, тихо помолюсь.

"Дай, Боже, так, щоб дужий
був мій тато,
І не зітхала мама щохвилини,
Даруй нам щастя й радість
в нашу хату, -
Звільни з неволі рідну Україну."

Г.Чорнобицька

КНЯГИНЯ ОЛЬГА-МАТИ

Ніч майова українська,
Світло місячне тремтить,-
Все заснуло. Тільки Ольга
Над колискою не спить.
Над дитинкою схилилась,
Сон рожевий зовучи:
"Спи, мій сину, спи маленький,
Треба спати уночі.

Та яким же неслухняним
Народився мій синок!
Ні сповивачів не любить,
Ні шовкових подушок.
Знову рученьки згинає,
Наче стримує коня.
Спи, моє мале зернярко,
Спи, пташиночко моя!

Соне, соне срібнокрилий,
Не жахай страхами ти
І на віченьки дитячі
Тихим ангелом злети.
Поведи його за руку
На завітчані степи.
Знов прокинувся, Святославе,
Заспокійся! Тихо спи!..".

Ллється місячне проміння,
Над землею ніч летить.
Все заснуло... Тільки Ольга
Над колискою не спить.

О.Олесь

ЗА УКРАЇНУ

Матусю рідна, мила,
Твої, малі ми діти,
А добре розумієм
Для чого маєм жити.
Для того, щоб любити
Тебе і край свій рідний,
Щоб сповнилася мрія
І край наш став свободний!

Шикуюмо ми лави,
Мужніємо, ростемо
Прийде пора - за волю
Боротися підемо!
Як рушать Чорноморці,
Як вдарять козаки,
Підуть усі в повстанці -
Застогнуть вороги!
Як слухний час настане,
Ми бурею впадемо,
І всі ворожі сили
Ми силою знесемо!
На зміну тим, що впали,
Прийдуть загони нові,
За Україну, мамо,
До бою ми готові!

Л.Гаєвська-Денес

РІДНИЙ КРАЙ

Моя матуся дуже часто
Про рідний край розповідає...
Її слова, ласкава мова,
Глибоко в душу западає.
Зі слів матусі я вже знаю,
Який мій рідний край великий,
Які багатства в моїм краю,
Який наш нарід нещасливий.
Там степ широкий, наче море,
Там дше пахощами гай,
Там небо зоряне, прозоре,
Там рідний мій, чудовий край!
Зі слів матусі я це знаю,
І я люблю мій рідний край,
І я молюся - "Боже милий,
Моєму краю долю дай!
Нехай він стане дужий, сильний,
Нехай там воля зацвіте!"
Я вірю... Правда, моя мамо?
Бог щастя нам таке пошле!

Л.Гаєвська-Денес

Н А Ш І М А М И

Пам"ятаймо, милі діти,
Пам"ятаймо завжди з вами,
Що для нас у всьому світі
Найдорожі наші мами!

Нам - маленьким і дорослим
Все дають вони з любов"ю:
Ніжне серце, світлий розум
Сили нашому здоров"ю.

Ми в житті усі сказали
Своє перше слово - мама!
Скільки б ми не підростали,
А любов у них та ж сама.

Як ставали ми на ноги,
Перший крок наш був до мами!
Радість маєм, чи тривогу-
Серце мами завжди з нами.

Де сини її та дочки -
Завжди мама там думками.
Пишем в клясі ми на дшці
Наше перше слово - мама!

Найдорожчі мамі діти,
Дітям мама їх - так само.
Треба вчитись і робити
Так, щоб радувати маму!

Пам"ятайте, діти, всюди
Вірну мамину науку.
У ясне життя і в люди
Мама вас веде за руку!

А як вивчитесь з літами,
Вдячні мамі за турботу,
І поїдете від мами
В інший край десь на роботу -

Хай усі запам"ятають:
І листи і телеграми
Шліть туди, де вас чекають,
Виглядають ваші мами!

Ст.Олійник

М А Т И

Лише коротеньке слово,
А в ньому життя глибина,
Без нього загинула б мова,
Ніколи не квітла б весна.

Немає на світі людини,
Що може її заступить,
Усіх від лихої години
Хотіла б вона захистить.

Стѣпами ляга колискова,
Як мати колише дитя,
Шепоче в задумі дїброва
Про тайну нового життя.

Дитятко своє ще в колисці
Навчає край рідний любить,
А мову сплітає по нитці
У казки минулих століть.

Син виросте їй, наче сокіл,
Нащадок грізних лихоліть,
Сягнула б до зірок високо,
Щоб небо йому прихилить.

Походом іде у заграви,
Державу іде боронить,
А мати пригорне ласкаво, -
Зрадлива сльоза набіжить.

В журбі терпеливо чекає,
І долю його поділя,
Душею вона уже знає,
Що сина забрала земля...

Не плаче, хоч серце ридає,
Лиш в небо молитва летить,
Бо поки ще мати жива є -
І син її буде все жить...

О. Рябченко.

МАТУСЯМ *

Хвала мвтусям незамінна
Хай самоцвітами цвіте,
лагуча шана і уклінна -
Любови сяйво золоте.
Мов немовлят щока рум'яна,
Мов пелюстків рожевий цвіт -
Із Вами віра полум'яна,
Безсмертний радісливий світ.
Як в юнака душа щаслива
Струною юности бринить,
Як в доні личенько вродливе -
Любов у матері горить.
Її душа в боях гарячих,
Страшних побоїщах-фронтах,
У неї серце болем плаче -
Пекучі сльози на очах.
А як лунають в церкві дзвони;
Кохані стануть під вінець,
У двох лиш серденько холоне -
То трепіт маминих сердець.
Коли ж часом лиха година,
Чи в серце вкрадеться печаль,
Тяжіє туга безупинна -
Вулканом вибухає жаль.
І скільки світу не обійдеш,
Народів безліч і країв,
Усюди сонце вранці зійде,
А з ним - любов до матерів.
Як сон, осяяний вогнями,
Міцніють кроки наших сил,
Коли кохана мати з нами -
Як сяйво безлічі світил!

М. Підріз.

. . .
Скрізь і всюди, всі і завжди
День матері відзначають,
А зробити свято тата...
Якось, ніби, забувають...

Ми й надумалися - однаково
Маму й тата шанувати,
І для тата, як для мами,
Свято також влаштувати!
І сьогодні ми святочно
Татів день тут відзначаєм:
Добре вчитись, справуватись,
Нашим татам обіцяєм!
Тату любий, дороженький!
Ми про тебе пам'ятаєм,
І тобі, як і матусі,
Щастя й много літ бажаєм!

Л.Гаєвська-Денес.

МІЙ ТАТО .

Немає в світі краших друзів,
Як я й мій рідний тато;
Ми любимось так дуже-дуже,
Що й годі розказати.
Мій тато добрий і ласкавий,
Всміхнеться - сонце грає,
Він різні гарні гри-забави
Придумати уміє.
У вільний час книжки зі мною
Читає вглядає,
І мови рідної, дзвінкої
Щодень мене навчає.
Казки розказує чудово,
А знає їх чимало -
Й ловлю кожнісіньке я слово,
Щоб марно не пр^опало.
Улітку йдемо в парк гуляти,
А взимку - на санчата.
Любити Бога, зла цуратись -
Усього вчусь від тата.

Я кожного шаную тата,
Хоч як їх скрізь багато,
Та лиш таким хотів би стати
Розумним, добрим і завзятим,
Як мій, мій рідний тато.

Р.Завадович.

О МАМОЧКО !

О, Мамочко !
Любити так, як любиш ти,
Ніхто не вміє на землі.
Тому ми всі - дітей гурток -
Сплітаємо тобі вінок
З найкращих квітів на весні,
Тому - при гомоні пісень -
Святкуємо твій, мамо, день!

О, Мамочко!

Травневий блиск, травневий чар
І квіти з рідних піль і лук
Приносимо тобі, як дар,
Ми хилимось до твоїх рук,
Ти сонечком для наших віч
Весь довгий рік - і вдень,
і вніч -
Тому в неділю цю святу
Тобі приносим, як красу, - ?
Святкуємо твій, мамо, день!

О, Мамочко!

В любови і подяки день,
При звуках радісних пісень
Прийми від нас, дітей, привіт!
Ми просимо з глибин сердець,
Щоб добрий Бог - щоб Бог Отець
Тобі багато щастя дав,
Щоби тебе нам зберігав
Сто літ, сто літ!

У.Кравченко

ЛЮБИСТОК

Кущі любистку біля хати
І рута-м"ята поміж ними...
О, скільки літ і скільки зим,
Як ти мене купада, мати,
З любистком в ночах серед хати
Й співала пісню: "Сину мій,
Рости хорошим і вродливим..."
А весни йшли, неначе злива,
Ясні, як погляд, мамо, твій.

Ти турбувалася не марно:
Хай не вродливим зріє твій ^{син,}
Але завжди для тебе гарним
І найріднішим буде він.
І хай шрами чоло покрили -
Ти не розлюбиш все одно,
... Кого під серцем ти носила,
Кого у ночвах так давно
З любистком кожний день
купала,
Вкладала спати на печі,
Кому пісні свої співала,
Не досипаючи вночі...
Ось чом, коли згадаю, мати,
Дитинство й молодість свою
Кущі любистку біля хати
Завжди у пам"яті встають.

Г.Кривда

РУКИ МАТЕРІ

О руки ті!
Вони вночі не сплять,
Обирігаючи рожевий сон дитяти.
З віків у вічність проліта земля,
Нас на руках тримаючи, як мати.
З чужих країн вертаючи домів,
Після далеких мандрів і розлуки,
Цілуймо руки наших матерів,
Натружені, сумні, ласкаві руки.
Ці руки пестили, сварили і пекли,
І сорочки нам шили й вишивали,
І підкидали в небо нас малих,
Щоб і в житті так високо літали,
Мов ластів"ят лаштуючи в політ.
В любистковому літеплі купали,
І прикіпали руки до воріт,
Коли між люди вперше випускали.
Ніщо не вічне - вічні матері...
Уже й тоді, як нікому стрічати...
Допоки сонце сяє угорі,
Вона живе - многостраждальна мати.

О.Орач

МАТИ МОЛОДАЯ

Тихо лежить у колисці дитина,
Мати коханого сина гойдає..!
Пісня, мов пташка, із серденька
лине;
Пісню веселу Марія співає,
Горда й шаслива: у неї є діти, -
Квітка весняна в колисці лежить...
Як тут мовчати, о, як не радіти,
Як не пишатись Марії, скажіть?!

Буде тепер її син виростати,
Диха не знати на соняшній ниві,
З плугом подружиться, наче із
братом,
Мужний і чесний, як мати, вродливий!
Щастя всміхнулося: в неї є діти, -
Квітка весняна в колисці лежить...
Як тут мовчати, о, як не радіти,
Як не пишатись Марії, Скажіть?!

Сон це чи дійсність - не знаю,
їй-Богу:
Бачу Марію кохану з синами
Геть на чужині, де щастя дороги
Позаростали додому тернами...
Щастя всміхнулося: в неї є діти, -
Квітка весняна в колисці лежить...
Як тут мовчати, о, як не радіти,
Як не пишатись Марії, скажіть?!

І.Дніпряк.

МОЇЙ МАТУСІ

Принесу в подарунок мрію,
Що перлинами виграє,
Тільки зараз я розумію
Материнське серце твоє.

Прислухаюся і учуся
Всьому, що порадиш ти,
Мила, рідна моя матусю,
Як до мудрости важко йти.

Скільки бур і вагань, і злетів
На дорозі нелегкій тій...
Не зустрінеш всього в поетів,
Не побачиш у барвах мрій.

Тільки ти, єдина розкажеш,
Як уміють лиш матері,
І заснути пізніше ляжеш,
І піднімешся до зорі.

Незабутніми диво-снами
Знов дитинство моє встає...
Лиш тепер зрозуміла, мамо,
Я велике серце твоє.

ВІРНИСТЬ

Від матері, неначе від природи,
Від матері, неначе від землі,
Ми дістаєм у вічний спадок вроду,
І радощі великі і малі.

Коли ж нас виганяє чорна днина
В далекі мандри у чужі світи,
За нею йде життя її зернина
І промінь молодої теплоти.

А як з дороги скрутим ненароком,
Заблудим часом на своїй путі,
Її любов всесильна і глибока,
Виводить нас на стежки некруті.

Не раз в житті спіткнешся
мимоволі,
Та вибачиш утомленим ногам,
Лише забуті материнські болі
Ніхто не в силі вибачити нам.

Б. Коваленко.

ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пушчу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотіли крилами і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмільні смеркання мавки чорнобріві
Ждатимуть твоєї ніжності й любови.

Будуть тебе кликати у саді зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибрати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибрати.

За тобою завжди будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадещ ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,

Стануть над тобою, листям затріпочуть.
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибрати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

В.Симоненко

.....

НА ПЕРЕХРЕСТІ.

На перехресті шляхів розбіжних
Стояла Мати в сльозах неутішних,
Стояла Мати в сльозах пекучих,
Питала Мати вітрів летючих:

" Вітри крилаті, далекові,
Де ділись діти, мої надії?
Я ж їх ростила, я доглядала,
А дика сила їх десь забрала...
Чотири хлопці, як ті соколи...
Чи ж їх не бачить мені ніколи ?
Вітри молю вас мені сказати,
Де маю діток своїх шукати?.."

Питала Мати вітрів південних,
І рвався смуток із уст страждених.
Озвався Південь шумливим морем,-
Зітхнув десь старший, зморений горем:

" Я на Озові, я в казаматі,
Канали рию, стократ прокляті...
Вже стільки років - і дні, і ночі...
Висохли груди, вицвіли очі...
Я ледве Мамо, по світі ходжу,
І Вам рятунку подати не можу,
Даруйте Рідна, таку провину:
За Україну я, Мамо, гину..."

Питала Мати вітрів з Півночі -
В"ялила туга старечі очі.
Озвався вітер виттям студеним,
Син другий мовив словом стражденим:

"Вже стільки років в хащах советських
Гнию я в муках тюрем соловецьких...
Я ледве, Мамо, руки підвожу
І Вам рятунку подати не можу...
Даруйте Рідна, таку провину:
За Україну я, Мамо, гину..."

Питала Мати вітра із Сходу,-
Душила в серці тяжку скорботу.
Промчав цей вітер буруном виру,-

Озвався третій син із Сибіру.
В словах дзвеніли струни печалі:

"Гнию я, Мамо, в рудні-копальні,
В смертельних муках, у холоднечі
Я доживаю дні молодечі.
Лиш попрощатись здалека можу,
Нічим, Матусю, Вам не поможу.
Даруйте, Рідна, таку провину:
За Україну я, Мамо, гину..."

На перехресті шляхів розбіжних
Стояла Мати в сльозах неутіш-
них,
І де спадали важкі сльозини,
Там виростали куці тернини.
В вінку терновім ішла без сили,
І краплі крові їй шлях росили.
Питала Мати вітрів західних:

"Де мій найменший з діточок
рідних?"

Із захід-сонця рокотом грому
Почула Мати: "Я йду додому !"-
То син найменший мужньо озвався:
"Я, Мамо, міцно за меч узявся!
За мною друзів мільйонна лава,
Дроговказ нам - козацька слава.
В боях за Волю ми переможемо,
Братів врятуєм і Вам поможемо.

На перехресті стояла Мати,
Сльозами втіхи стала вмиватись,
І де спадали рясні сльозини,
Там виростали волошки сині,
Цвіли вінками куці тернові
І жовкли плями з краплинок
крови...

На перехресті шляхів розбіж-
них
Уже не чути ридань неутішних...

Р І З Д В О Х Р И С Т О В Е .

У С В Я Т В Е Ч І Р .

Ладки, ладоньки, ладусі,
Ми поїдем до бабусі,
До бабусі з колядою,
Із вечерею святою.

Ладоньки, ладусі, ладки,
Дід послухає колядки,
Нас пригорне, поцілує,
Рідну школу обдарує.

Ладки, ладки, ладенятко,
Нам всміхнеться янголятко,
Із вершечка, із ялинки
До мене й сестри Яринки.

Оксана Озерна.

Я Л И Н О Ч К А .

Гуляли ми з санчатами
В далекому ліску,
Побачили ялиночку,
Малесеньку таку.

Забрали ми ялиночку
З корінням і піском,
Поставили у діжечку
У хаті під вікном.
Тепер вона прикрашена,
В різдвяну ніч горить:
Ліхтарики і дзвоники!
Позлітка мерехтить...

К.Перелісна

К О Л Я Д К А .

Темної ночі зорі засяли,
Ангели людям радість звіщали:
"У Вифлеємі в стайні, на сіні,
Христос родився всім на спасіння!"
Люди, радійте, Христа вітайте -
Божому Сину славу віддайте!
Слава на небі Богу святому,
На землі спокій роду людському!

К.Перелісна.

У К Р А І Н С Ь К А Л Я Л Я .

Як снігу скрізь багато!
Он бідка стриб! О! О!
Нема на світі свята такого, як
Різдво.

Ввесь рік була я чемна,
І всі хвалили Галю,
За це мені Хрищена
Подарувала лялю.

Хрищена лялю вбрала,
Як справжню українку:
У вишиту сорочку
Й червоні черевички,
І квіти на віночку,
І як веселка стрічки...
Білявее волосся
Заплетене в косичку...

Г.Черінь.

. . .
Ой, матусенько, скажи,
Де наша Вкраїна ?
"Там, де вітер у степу,
Там, де небо синє;

Там, де хати у снігу
Кожну ніч Різдвяну,
А на покуті узвар
І кутя медяна;

Де співають колядок,
Славлять Бога-Сина,
І де згадують і нас -
Там наша Вкраїна.

К.Перелісна.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР.

Гей, ялинка на столі -
В хаті так привітно,
Лине радість по землі
Яблуновоцвітно...

Грають зорі у вінку,
В срібнім павутинні,
Пісню радісну, дзвінку,
Сіють по долині.

На ялинці угорі
Янгол усміхнений -
Ходить Господь по дворі,
По усій Вселенній.

Ходить Господь по дворі
Та й Пречиста Мати -
Стали стрільці назорі
Десь колядувати...

М.М.М.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ВАМ У ДІМ.

Добрий вечір вам у дім,
Добрий вечір вам усім!
Всіх вітаєм, прославляєм,
З нашим святом золотим.

Срібна зірка промениста
Сяє кожному із нас -
Хай же серце буде чисте
В цей святий різдвяний час.

Це до нас упала з неба,
Срібна зірка різдвяна,
Щоб у нас засяла в серці
Радість тиха і ясна.

І кого вона торкнеться,
Той весь серцем розцвіте,
І для того усміхнеться
З неба сонце золоте.

Н.Калужна.

РІЗДВО СВЯТЕ!

Різдво Святе! Радіють люди,
Мир на землі, в серцях любов,
Про свято величаво всюди
Співають віщі дзвони знов.

Немов тягар з землі піднято,
Лунає братній скрізь привіт,
Незбагненого чуда свято
Єднає духом цілий світ.

З усіх сторін несуться хори,
Колядки-славлення Христа,
Широкі світові простори
Покрила лагідність свята.

В цей день до тебе Україно
Безліч спрямовано очей,
Ти сяєш, як зоря єдина,
В безкрайій темряві ночей.

Та прийде час ти будеш вільна,
Земля садами зацвіте...

З всіма дітьми своїми спільно
Різдво стрічатимеш святе!

В РІЗДВЯНУ НІЧ.

Різдвяна ніч. Золотосяйні
Зірки звіщають з височин:
"У Вифліємській вбогій стайні
Родився в цю ніч Божий Син".

Гудуть дерева про те саме,
Шумлять моря, тремтить земля,
І хори діток колядками
Вітають-славлять Немовля.

О. Кобець.

ДО ІСУСА В ГОСТИНУ.

Як над вертепом зірка засвітить,
То українські знатимуть діти:
До Вифлеєму час у дорогу,
Щоб привітати Ісуса малого.

Їдуть з Канади Лесик і Оля -
Учні найкращі Рідної школи.
Аж із Америки їде пластун,
Пильний Івасик, всюди першун.

Їде з Європи сумівка Наталя,
Та, що найбільше книжок читала,
А з Аргентини їдв Андрій,
Що загадаєш - зробить як стій!

Їдуть з Австралії три школярі,
Завзяті танцюри та ще й штукарі.

Їде з Бразилії за океан
Найкращий з усіх декламатор Богдан.

Навіть з Києва Костик іде -
Поміж дроти його ангел веде.
Разом стрічали Боже Дитятко,
Разом співали рідну колядку,

Рідною мовою склали привіт,
Відсвяткували в рідній громаді
І попрощавшись втішні та раді,
Знов розійшлися у світ.

Р. Завадович

КОЛЯДА.

Гей, де дорога до Вифлеєму?
До Вифлеєму, де зірка сяє?
В темну бо нічку, у зимну зиму
Збились з дороги, путі не знали.

Ой та навіщо, юні мандрівці,
Та не знайти нам битого шляху,
Ой, не під силу, хлопці-молодці,
Путь бо далека, путь повна жаху!

Та ми підемо і віднайдемо:
Там кажуть, нині зійшов Месія,
Бог народився у Вифлеємі,
Бог народився - людям надія!

Гей, ми підемо, щоб поклонитись
Та привітати Бога-людину,
Щоб привітати, дари віддати,
Ще й розказати нашу новину:

Що не задзвонять дзвони Софії,
Що не задзвонять у святім Юрі,
Люди сумують та без надії,
Серця холодні і душі хмурі.

А як побачим Бога-Месію,
То понесемо на Україну
Людам розраду, людям надію,
Радісну вістку, славному новину:

Що засіяє в нашу темряву
Зірка Христова, як над Вертепом,
Волю посіє, радість і славу
Над нашим краєм широкостепим.

Володимирко, 1948р.

Ісусе Христе, Божий Сину,
Від літ щороку ми ідем
В далекий тихий Вифлеєм,
Стрічати дивну новину.

Несем Тобі не ливан-миро,
Ані не золото-сребро,
А наше вбогеє добро:
Любов, прив'язання і віру.

І молимо Тебе, о Христе,
Дай однодушність усім нам:

Родинам, селам і містам,
І добру волю, й серце чисте.

І братолюбіє, і згоду,
І бистрий зір, і ясну ціль,
І лік на наш сердечний біль:
Щасливу долю для народу.

Р. Купчинський.

Я Л И Н К А

Ох, на згадку вже про неї
Кожна тішиться дитинка!
Що то, що то на Свят-Вечір
Принесе мені ялинка?

Ми не знаєм, що кому там
Принесла ялинка гожа,
Та вгадала нашу мрію
Пресвята Дитинка Божа:
Замість ласощів, цукерків
І помадок солоденьких,
Під ялинкою знайшли ми
Вісім книжечок новеньких!

Це Твій знак, щоб полюбили
Книжку українські діти,-
Бо хто книжку, знай, полюбить,
Лиха не буде терпіти...

О, Ісусику Маленький,
Що родився у яскині,
Це Твій знак, що нам потрібна
Тільки добра книжка нині!

Ю.Шкрумеляк

Я Л И Н К А

Раз я взувся в чобітки,
Одягнувся в козушину,
Сам запрягся в саночки
І поїхав по ялинку.

Ледве я зрубати встиг,
Ледве став ялинку брати,
А на мене зайчик - плиг!
Став ялинку віднімати.

Я сюди, а він туди...

"Не віддам,-кричить - нізащо!

Ти ялинку посади,

А тоді рубай, ледащо.

Не пушу, і не проси!

І няцьками можна гратись,

Порубаєте ліси -

Ніде буде і сховатись.

А, у лісі скрізь вовки,
І ведмеді, і лисиці,
І ворони, і граки,
І розбійниці синиці."

Страшно стало...Ой, пусти,
Не держи мене за поли!
Бідний зайчику, прости,-
Я не буду більш ніколи!
Низько, низько я зігнувся
І ще нижче скинув шапку...
Зайчик весело всміхнувся
І подав сіреньку лапку.

О.Олесь

ОСЬ ЗНОВ РІЗДВО

Ось знов Різдво! Радіють діти,
І стільки радості в очах!
Для всіх різдвяні шле привіти,
Вінок зелений на дверях.

Мій батько не радфе нині,
Також і мати щось сумна,
Вони думками в Україні,
Там залишилась їх рідня.

Не дзвонять дзвони Свят-Софії,
І Юр Святий також мовчить,
Знов не сповнились батька мрії,
В різдвяну тиху, білу ніч.

Христос родився! Любі діти,
Для нас родився в чужині.
Нам треба батька звеселити:
Хай линуть радісні пісні.

Мале дитя лежить на сні,
Радіє небо і земля,
Співають в небі Херувими,
А на землі співаю я.

С.Войтович

НА СВЯТ-ВЕЧІР

У ту нічку святую, врочисту,
У таємну ту нічку чудес,
Як надягне світ ризу зористу,
Сходить Боже Дитятко з небес.

Щоб з'єднати роз'єднаних світом
У великій братерській любові,
І небесним промінням огріту
Заквітчати землю взимі.

У ту ніч чудотворну Дитяти,
Як засядем в родиннім кружку,
Пом'янім тихим словом посвяти
Всю Україну, і мертву й живу.
Тих, що в бою за рідні прапори,
Щоб з кайданів народ розкувать,
Своїм трупом встелили простори
Від Амуру аж ген до Карпат.

Тих далеких, що в стужі Сибіру
Линуть думкою в рідне гніздо,
Тих по тюрмах, що в мурах сірих
Крізь решітку вітають Різдво.

І хай вечір єдиний той пороці -
Хоч і сила ворожа нас б'є,
В світового безладдя пороці -
Серцем буде Україна одна!

К.Малицька

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Привітаймо з Різдвом Христовим,
Привітаймо братів з чужини,
Воли й світла в краю світанковім
Дочекаються дочки й сини!

Хай зітрут'ся безкраї простори,
Що між нами, мов мла, простяглись,
Наші думки витають за морем,
Де разом святкували колись.
Ясна зірка в вечірньому небі
Спалахне і світитиме всім,
У хвилину, коли в Вифлеємі
Світ побачив Всевишнього Син.

І простягнуться руки до неба
У молитві палкій до Христа,
За народ у в'язниці й за тебе,
Україно, кохана свята!

О.Рябченко

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Немов далекий гарний сон,
Село ввижається мені:
Хати стоять в вінку сосон,
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

Крізь квіти видно білий стіл,
Родина при столі сидить,
В куті сніп хилиться уділ,
І дідухом прикритий піл,
І пісня гомонить.

Старинна пісня! Про похід
В незнані нам краї,
Про шуби, золото і мід,
Похід про славу аж на схід,
У теплі вирії.

Старинна пісня! Ніби дзвін
З закутих цвинтарів,
А в ній - дивись, якій розгін,
Далекий гін, ген аж на Дін,
Окрилених мечів.

А в ній, чи чуєш - грає шум
Розбурханих надій,
І щастя сміх, і долі глум,
І гомін предковічних дум,
І зойк розбитих мрій.

І нині, у Різдвяну Ніч,
Як буря загуде,
Й пожежі, ніби тисяч свіч
Нам кинуть іскрами до віч,
Вважайте! - Пісня йде.

Велика пісня славних днів,
Мов дзвони з-під могил,
Мов брязк окрилених мечів,
Мов предків зойк, мов крик
"Добудьте решти сил!" дідів:

Добудьте сил, бо Господь
Чи ще далекий день, вість,
Що злий за злочин відповість,
Що згине кривда, зависть,
Настане волі день. злість,
Б.Лепкий

Р І З Д В Я Н А Н І Ч .

Різдвяна ніч була така хороша...
Габю білою покрилася земля,
І сипалась, і сипалась пороша
На вже давно засніжені поля...

Щербатий місяць легко в хмари
плинув,
І Дух Народження над всесвітом
витає:
Він ліс і поле, й сироту-ялину
В пелюшки срібні загортав...

Такої ночі в полі сині тіні
Пронизують порошу тут і там...
Ця ніч цвіте лише на Україні,
Й краса її відчутна тільки нам!

Такої ночі серце прагне злитись
З природою навек без вороття...
І хочеться - навколішки, й молитись
Перед красою й величчю Буття!

Очима серця пронизати хмари,
Сягнуть туди, де місяць золотий,
Пізнати нерозгадні тайни-чари
Про незлічені зоряні світи...

Такої ночі сон не йде до ранку
На очі дівчини чи юнака:
Плекає мрії юність до світанку
І обсідають думи старика...

А ранком дзвони радісно покличуть
Від невловимих мрій, глибин півсну,
І перекажуть світові величчю
І незбагнену тайну-новину.

Про те, що Дух Народження Святого
Відвідав край наш - Україну - знов,
Що йде-гряде вже Велетень,
Син Бога,
Що вже несе нам щастя і любов!..

Олекса Кобець

В РІЗДВО ХРИСТОВЕ.

Христос Родивсь! Возвеселиться!
Славте усі народжене Дитя!
Він же на муки народився,
І за любов до нас віддав життя.

Серця любов"ю виповняє
Молитва до Спасителя-Христа,
В Свят-вечір ширю хай лунає
Ісусові колядка пресвята.

Хай лине птахом в Україну,
Коли засяє зірка провідна,
З"єднає нас в одну родину
Величне Свято Божого Різдва!

Б.Коваленко.

Р І З Д В Я Н А Н І Ч .

Різдвяна ніч!
Ти тиха, біла, ясна і свята;
Така ти серцю близька й дорога,
В Тобі, як у Предвічного
скарбниці,
Є все: і тиша сніжних піль,
І блиск вечірніх зір,
Алмазний снігу пух,
Вертепу дивна нищета,
Дітей щасливих сміх і пустота,
І наша рідна коляда.
Церковний дзвін...
Сіна м"які килими
І смак куті,
Різдвяна ноче! Все це в Тобі є:
Та більше ще, -
Є дивна міць серця людські
зм"ягшати,
Провини всі друг другові
процати,
Любов"ю тою, ще від віку-в-вік
На землю сходить рік-у-рік -
В Різдвяну, тиху, ясну ніч.

Л.К. (з України)

П Р Е Д В І Ч Н И Й Б О Г .

Предвічний Бог витає поміж нами,
Прийшов на землю довгожданний Гість,
І небо усміхається зірками,
І світ голубить чудо-благовість.

А коляд звук, врочистий голос дзвонів
Приносить нам чар-мрію давніх літ:
Свят-Вечір у сріблестому хітоні,
Невинних втіх благословенний світ.

Приносить нам село, мов на картині,
Засніжене, і церкву на горі;
Дідух, кутя в кожнісінькій хатині,
Колядники - під сяєвом зорі.

Ніяка віддаль, ані час крилатий
Не вирве з серця рідного Різдва,
До батьківської кликатиме хати
Нас Бог Предвічний, нічка зимова.

ЄВГЕН КЛИМЕНКО

Р І З Д В Я Н А М Р І Я .

Різдво - і свічка, і пахуче сіно,
Кутя, калач, горіхи на помості...
Здається, що далека Україна
Прийшла до нас у гості.

Прийшла і заспівала нам колядку
Про те, що Бог Предвічний народився,
Прийшла, щоб пробудити в серці згадку
Про рідні гори, і Дніпро, й Полісся -
...щоб нам заграли звідти - з далечіні
Різдвяні дзвони Києва і Львова,
І кожного села, що в Україні
Стрічало піснею Різдво Христове -
...щоб забриніли нам подільські ниви,
Щоб зашуміли хвої Верховини,
Де ми веселі радісні, щасливі
Різдво стрічали у гурті родини -
...і щоб причулися крізь шум завії
Різдвяні з рідної землі привіти:
"Ми ще живі! Не тратимо надії!
Христос Рождається! Славіте!"

Роман Завадович.

У НІЧ ЧУДОТВОРНУ

Ранок в затишку ліса приліг,
З днем прозорим веде посидинок,
А різдвяний Свят-вечір з доріг
Сріблять хвою розлогих ялинок.

Мерехтять передсвітні вогні,
Грають сріблом зірки-самоцвіти
І надії снують осяйні:

В Україні Свят-вечір зустріти...

Хай це мрія - надія сама,
(Цвіт коштовний ніколи не в"яне),
І чужинна чаклунка-зима

Не зітре сподівання різдвяні...

Кучерявиться згадка стара
Із степів у світи невідомі,
Чужиною з-над кручі Дніпра
Лине пісня почата ще вдома...

Гріють душу колядки слова,
Призабуті всміхаються лица...
Нероздільні ми в свято Різдва,
Любий краю, кохана столице!

Б.Коваленко

РІЗДВЯНИЙ СПОМИН

Він, мов би сон, той рік сорок
четвертий,
Пожежі й кров, сирен і бомб виття.
Серед руїн, і пострілів, і смерти
Прийшло на світ Божествене Дитя.

Та віщий світ вечірньої зірничі
Вогні загравав затьмарили й ракет,
І танув сніг, брязчала всюди кри-
А за селом казався гранатомет.

Христос Родивсь... Вони ж ішли
вмирати,
Ішли у бій, бо звала їх пора,
І при столі хилилась тужно мати,
І поруч неї плакала сестра.

І крізь вікно вдивлялась наречена,
Думок своїх керуючи полет,
Гуди - у ніч, де хрипко і скаженно
Довкіллям трас важкий гранатомет...

Він змовк нараз... І тихо стало
всюди...
Принишкла ніч, замети край доріг,
І запит всім ножем прорізав
-Як бій скінчивсь?.. Хто в ньому
груді:
переміг?..

Хвилина-дві... І ось, такі жада-
В селі тріумф, і радість, і ні,
Розбивши вщент червоних партиза-
нів,
їх принесли упівські курені.

Віта гостей, приймає кожна хата:
Христос Родивсь! Хай славить вся
І вже несе смачні страви ^{земля!} ^{мати,}
І батько стіл перстом благос-
ловля,
І мов зірки, дівочії зіниці,-
В Різдвачу Ніч усі щасливі знов.
А за селом ворожа стигне криця,
І на снігу чиясь застигла кров...

М.Верес

ПІД ЗВУКИ КОЛЯЛИ

Легендо давніх літ, дитячих ^{неза-}
бутніх,
Яка ти свіжа все і чарами сповита!
Живеш на фільмі снів і звуків лед-
ве чутних
І в пам"яті лежиш, як мрамурова
плита...
Різдво! Ялинка! Гей, з Поділля
літер віс,
Нічлава й Серет вже під кригою,
дрімають,
Село задумане. Йде вечір. Сутеніс.
На небі повно зір. Колядники спі-
вають.

Поділля, ти - моє, застелене сні-
гами,
Все спогадом шумиш і день, і ніч
за мною!
Хоч зрадив я тебе і мов з обій-
мів мами
В чужий пішов я світ - ще тужу за
тобою!

Різдво вколисане грімкою колядою,-
Що в неї волухались подільські
тихі села!
Ще нині ти веселкою тремтиш ясною,
Для мене ти єдина пісня ще весела.
Лунай мені, лунай в душі, вколисуй
Навівай опомини з літ давніх ^{снами}
неза-
бутих,
Коли мені весь світ - бур доріг
бутих,
І звук коляди, далекі ледве чутні.
усміх мами

С.Чарнецький

СВ.МИКОЛАЙ І НОВИЙ РІК

ПРО СВЯТО МИКОЛАЯ

Всі чекають Миколая,
Всі на світі - кожний край,
Та не кожний, мабуть, знає
Хто ж той добрий Миколай?

Линь колись давно на світі
Десь у Азії юнак.

Роздавав дарунки дітям
Той багатий одинак.

Бідним дітям у потребі
Дарувати він любив,
Аж Господь Бседобрий в небі
Миколая полюбив.

Став єпископом всезнаним
Миколай, і чемно жив.

Особливої пошани

Він у Бога заслужив.

Запитав Господь:-Що хочеш
За свої заслуги ти?

-Лпчу, Господи, я хочу

Раз у рік на землю йти:

Завітати в кожну хату,

Бсіх вітати знов і знов,

Чемним дітям роздавати

Подарунки за любов.

І отак щоразу, діти,

Вам щороку Бог дає:

Миколай мандрує світом -

Подарунки роздає!

Він за них не хоче плати,

Линь,-як то велить Господь,-

Батька, матір шанувати,

Рідну Церкву і народ!!

М.Полтава

ДЕНЬ ПОДАРУНКІВ

Коли святий Микола
З небес на землю йде,
То кожний дім і школа,
Мов вулик бджіл гуде.

Там дівчора чекає
На срібних янголят,
Що із доріг безкраїх
На землю загостять.

Бо добре знають діти,
Що ні сніжний танок,
Ані мороз, ні вітер
Не спинять їх санок.

А на санках - дарунки
Ох, як багато їх!

Для Славка, для Одарки,
Для всіх, для всіх, для всіх!

А тим, що пустували,
То чортик в темний кут
На пам"ятку поставить
Гнучкий з лозини прут.

Р.З.

ДІД МОРОЗ

Дід Мороз несе мішок,
В ньому теплий козушок,
Ой, ти, діду-дідусю,
Зігрій нашу Ганнусю,-

Розв"яжи мерщій мішок,
Дай Ганнусі козушок,
Надінь валянки на ніжки,
Хай вона пограє в сніжки.

П.Воронько

МОЛИТВА ДО СВ. о.МИКОЛАЯ.

Святий, небесний отче Миколаю
До тебе діти нині прибігають,
І просять широко: - Нас Ти не забудь,
І в ніч чудес з дарунками прибудь.

Хай повні ласк долоні чудотворні
Усіх сиріт опущених пригорнуть.

Всім тим, які без мами і без тата
Зішли найбільше ласк і благодатей.

Про тяжко хворих, Отче, пам'ятай,
Калікам силу і здоров'я дай,
А тим, що десь караються в неволі,
Потіху дай і полегши недолю.

А ми за себе просим небагато,
Бо в нас є мама і працює тато,
Один дарунок, Отче, всім подай,
Хай Воля злине в наш далекий край!

І. Савицька.

З НОВИМ РОКОМ.

Сійся, родися

Лито пшениця

Всяка пашниця

Хай золотиться

Яра пшениця,

На ниві жито

Хай колоситься

Господареві і господині

І діточкам їх і челядині.

На оболонях коровам, коням

Хай шумлять трави, сіна й отави.

В стайнях корови,

В пасіках бджоли,

Щоб нам не бракло

Хлібів ніколи.

В полі робота, в хаті охота,

Щоб нас минало, не турбувало,

Щоб в нашій хаті щастя сідало.

Щастя сідало на посидіння, -

Чесне хотіння, чисте сумління.

Б. Лепкий.

З НОВИМ РОКОМ.

З Новим Роком, браття милі,
в новім щастю, в новій силі
радісно вітаю вас

і бажаю, щоб в здоров'ю,
в мирі, з братньою любов'ю,
відтепер ішов вам час.

І бажаю, щоб трудяще
те життя вам якнайкраще
без біди минуло всім,
щоб думками ви міцніли,
багатіли, не бідніли,
щоб веселий був ваш дім.

І бажаю, щоб ми згідно
і свідомо, і свobodно
йшли до спільної мети:
в своїй хаті жить по свому,
не коритися нікому,
лад найкращий завести.

Щирій праці Бог допоможе!

Дай вам Боже все, що гоже!

І. Франко

НОВИЙ РІК.

"Хлопець я собі маленький,

Бо недавно ще вродивсь,

Та вважайте ви на теє, -

Вашим паном опинивсь!

Що кому я схочу дати

Теє й буде за мій час;

Та про те вам невідомо,

Що готую я для вас!...

Я вродивсь в мороз, у холод,

В завірюху: - та дарма!

Перед холодом, морозом,

У мене страху нема!

Хай лихий Морозко тисне, -

То для мене не біда!

Розійдусь, розворушуся,-
Кров у мене молода!
І подамсь по Україні,
По дібровах, по степах,
Заирну й в віконця людські,-
Що там діється в хатах?
Там товаришів знайду я,
Молоденьких, як і я,-
Їм найкраще усміхнуся,
Їм порадонька моя:
Тата, маму хто не слухав,-
Вже того не буде жнов,
Ні, не буде більше сварки,-
Буде згода та любов!
Хто не дуже добре вчився...
Можна й тут пораду дати!
Бо хіба велика штука -
Краще вчитися почати?

Трохи більше напосістись,
Більше праці докладати,
І - хто з-заду зоставався,
На переді може стати!
Хто не жалував найменших,
То скажу я:-"Гей, дивись!
Неподоба слабших кривдить,
Гей, козаче, схаменись!"
Хто цурався свого слова,
По-українськи не читав,
Рідну мову свого краю,
Як чужинець занедбав,-
О, того напну я добре!
То велика біда!
Бо книжок у нас багато,
Є й "Сторінка Молода".
А тепер - здорові будьте,
Друзі всі, по мові тій!
Я низенько уклон. :
Вам, громаді молодій!
Олена Пчілка.

В Е Л И К Д Е Н Ь .

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Радійте, діти,
Біжить у поле, у садок,
Збирайте зіллячко і квіти,
Кладіть на Божий Хрест вінок.
На вас погляне Божа Мати
Радіючи з святих небес,
Збирайтесь, діти! Нум співати:
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!!!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Вітчизна весною квітне
І лід на Дніпрі вже скрес,
Село білохате, рідне
Співає:"Христос Воскрес!"
А ми на чужині знову
В чеканні, в німій журбі,
І знов терпеливість Христову
За приклад беремо собі.
І молим Тебе ми, негідні,
Щоб сталося чудо з чудес -
Щоб вдома: почули рідні
Привіт наш "Христос Воскрес!"

Г. Черінь.

НАЙКРАЩА ПИСАНКА.

Пише писанки бабуся,
Пише мама, пишу я.
А чия найкраща буде?
Я гадаю, що моя!

І бабуся так говорить,
Так і мама каже теж.
Правда, таточку, - питаю?
Він відказує: - "Авжеж"!

Навіть котик щось муркоче,
Видряпавшись на вікна,
Певно, він сказати хоче,
Що заслуга тут його...

До на писанку барвисту
Мокру лапку він поклав,
І доріжку свіжу, чисту
Необачно попсував.

Пише писанку бабуся,
Пише мама, пишу я,
А чия найкраще буде?
Я гадаю, що моя!

І. Савицька.

НА ВЕЛИКДЕНЬ.

Усім, усім святих небес
Святий привіт: Христос Воскрес!
Довго діди його мовляли,
Друг друга щиро привітали.
Летіли роки, сотні літ;
Линяв людської слави цвіт;
Руйнуючи землі митарства,
Мінялися царі і царства.
Живе, не вмере святих небес
Святий привіт: Христос Воскрес!
Ростіть, цвітійте, навчайтесь діти,
Вважають добро, людей любити.
Поглянувши на Божий світ,
Твердіть ви ще один привіт,
Щоб рівно йшла життя дорога:
Душа моя величить Бога!

Леонід Глібів.

СВІТЛИЙ ДЕНЬ.

З весною йде велике свято.
Христос Воскрес! Христос Воскрес!
На землю сонце ллє багато
Тепла і сяєва з небес.

Такий щасливий день сьогодні,
Усім дає дарунки він.
І писанки ці Великодні,
І Великодній передзвін.

В саду пташки ще рано зранку
Щебечуть радісних пісень.
Співаймо й ми дзвінку веснянку
І прославляймо Світлий День.

Л. Гадай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Дзвонять дзвони, гомін лине
Ген, високо до небес,
То сьогодні День Великий:
З мертвих Божий Син Воскрес!

Дзвонять дзвони в Храмах Божих.
Чудо із усіх чудес -
Вже співають хором вірні
Радісне "Христос Воскрес!"

Встав із гробу, як в пророчих
Книгах сказано було,
І серця людські розбиті
Поєднав Він у одно.

Він зірвав гріхів кайдани
І для нас готує рай -
Із неволі) Христе-Боже,
Увільни наш рідний край!

Щоб і там без тюрем, горя,
Воскресіння Твого День
Зустрічали наші рідні
Серед радісних пісень.

Щоб і там дзвонили дзвони,
В храмах Божих спів лунав,
Щоб раділа Україна:
"Воскресіння День настав"!

Я.Божемська.

ХРИСТОС ВОСКРЕС.

І знову Паска. Все святкує
З'єднався спів землі й небес.
І я святкую та й сумую,
Бо рідний край мій не воскрес.
Бо там іще Голгота, крест,
Синедрион і кустодії.
Ми ж тут, кого Господній хрест
На землі скерував чужії.
І там і тут усіх жвавить
Свята надія Воскресіння,
Та чашу горя і терпіння
До краю всі будемо п'ять,
Аж поки в той воскресний день,
Коли впаде тюрма народів,
Усі зустрінемо свободу
Під звуки радісних пісень.
На нашім полі, щедро встланім
Добром від Господа чудес,
Надіюсь, вірю він настане,
Той світлий день.

Христос Воскрес!

Д.Святогірський.

§§§§§§

Христос Воскрес, моя дитино,
Христос Воскрес, Христос Воскрес!
Владімо вдячно на коліна
І помолімось до небес.
У нас немає свого храму,
Наш рідний край, тепер не наш...
Тут край чужий і тут незнана.
Спаси нас Боже, Отче наш!
Ми тут живем, мов неживії,

А край наш милий на хресті...
О Господи! Ти хоч надії
У наших душах воскрес!
Давай же, донечко, молитись,
Дивись на хмарки до небес,
Бог милосердний, любить діти,
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

К.Перелісна.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Мов сльози радості з небес
Спадають світлі роси...
Христос Воскрес! Христос Воскрес! -
Лунає стоголосо.
У небі соняшний вінок,
Немов Христа усмішка.
І шкаралупи крашанок
На травах, на доріжках.
Великдень - радість осяйна,
Великдень - наше щастя.
У нашому житті вєрна
Всміхається квітчасто.
Ми, молодь, і для нас усе -
Утіха, радість, ласка;
Та мрію в серці ми несею
Про край, що наче казка.
Де перейшла страшна війна,
Лишаючи руїни...
Той край тепліший, ніж весна,
Той край - це Україна.
Там наші сестри і брати -
Обідрані й голодні.
Давай напишем їм листи
І вишлемо сьогодні.
І хай від нас - впаде з небес
Їм пісня солов'їна.
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Воскресне У К Р А Ї Н А !
В.Дубина.

ВОСКРЕСНИЙ ДЗВІН.

Розплів осінній день косу русяву,
Зірками миготить велична даль небес,
Ховають роси ніжно срібло в шрави,
А скрізь лунає радісне: "Христос Воскрес!"

Христос Воскрес! Відкрито щастя браму!
Молитвою сягає в зоряну блакить,
Воскресний дзвін несеться мрій садами,
На крилах вітру кучерявого летить.

Сягне й туди, за хвилі океану,
І птахом затріпоче в гомоні дібров,
Осяє землю прадідів кохану,
Бо в нас усіх тече одної неньки кров.

І позбирає вітер рос перлини,
Багряним квітом спалануть верхи берез,
У квітті тім воскресне Україна,
Як і Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

О. Рябченко.

Х Р И С Т О С В О С К Р Е С !

Вже там, мабуть, дакінчилась Всеношна,
Бо зорі-свічі капають з небес.
І з серць, немов з в'язниць, непереможно
Зриваються слова: Христос Воскрес!

Вони летять, затасні й відверті,
Такі легкі і теплі, ці слова,
І вже не страшно людям навіть смерти
Ні каторги, де буря льодова.

Хоч і не дзвонять дзвони на Софії,
І не шумлять на Юрі прапори,
Але в душі світлішають надії,
Як промені весняні угорі.

Чиясь там мати виглядає сина:
Вже пиванки і паска на столі,
І нас усіх чекає Україна
На розговіння на своїй землі.

Прощаємо гріхи один одному,
І з наших душ, мов лід тяжкий вже скрес.
Доносяться аж з Краю, аж із дому

До нас святі слова: Христос Воскрес !

М. Ситник.

Х Р И С Т О С В О С К Р Е С !

І знов весна, як і минулі весни,
Покривджених людей не звеселя...
На Україні знов Христос воскреснув,
Та мертвою залилася земля.

Хоч і співають птахи над садами,
І пахнуть квіти, мед збирає джміль...
На цементі зруйнованого Храму
Жовтіє мох і в'ється хміль.

На моріжку під клунею старою
Посвятить, може, дехто пасачки,-
Коротка радість упаде сльозою
На серце, як роса на пелюстки.

А недруг в Києві біля Софії
Подвоїть варту вдень і уночі,
Й ніхто із наших кривих не посміє
Перехреститись, мимо ідучи.

Дніпро шумітиме там, на Подолі,
Немов, щоб погасити людський страх,
І хмари, наче вирвавшись з неволі,
Тікатимуть на захід в небесах.

А люди ? Рани у цей день згоять
Й чекатимуть від Господа чудес,
І потайки, з надією німою,
Шептатимуть: ХРИСТОС ВОСКРЕС !

М. Ситник.

ПРИСВЯТИ ПИСЬМЕННИКАМ

ПРИВІТ ІЗ САДОЧКА

Я білявка Галя,
Дівчинка маленька,
Віршиком вітаю
Рідного Шевченка.

Віршиком вітаю
Рідного Тараса,
Він бо України
Слава і прикраса.

Я портрет Шевченка
Приберу в зелене,
Щоб Тарас злегенька
Усміхнувся до мене.

Р.Роляник.

У ТАРАСІВ ДЕНЬ

На горах зелених Дніпрових
зозулі кують у дібровах,
а знизу тече попід гори
у Чорне далекеє море
Дніпро, українська ріка,
широка, могутня така...

Ось Канів - містечко, а збоку
ген видно могилу високу.
І кожна дитина там знає,
що в ній вічним сном спочиває
Кобзар України, Тарас,
що мужньо боровся за нас?

Далеко від нас Україна,
та знає в нас кожна дитина,
що був він наш рідний поет,
тому ми малими руками
гарненько квітчаєм квітками
Тараса Шевченка портрет.

" К О Б З А Р "

І звідти, де щастя немає,
Де жвилі гнівного Дніпра,
З далекого Рідного Краю,
Для нас принесли "Кобзаря"!

Несли його мама і тато,
Несли через бурі страшні,
Ми любимо вголос читати
прості і хороші пісні.!

І буде від щирого серця
Дзвеніти, як вічно дзвенів,
У кожному найменшньому серці,
Поета великого спів.

Л. Полтава.

ПОКЛІН ТАРАСОВІ

Ставайте в лаву, юнаки,
Здіймайте із голів шапки
І здалеку, з-за океану
Складіть Тарасові пошану.

Складіть Тарасові поклін,
Низький, синівський - до колін,
І спом"яніть Співця Обнови
Не злим і тихим, ширим словом.

Учитель і Пророк Тарас
Боровся і терпів за нас,
Тож бережим, як добрі діти,
Його величні заповіти.

Здіймайте із голів шапки
І честь віддайте, юнаки,
Борцеві за велику справу,
За правду, волю і державу.

Р. З.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Не на шовкових пелюшках,
Не у величному палаці, -
В хатині бідній він родивсь
Серед неволі, тьми і праці.
 Нещасна мати сповила
 Його малого, зажурилась...
 І цілу ніченьку вона
 За сина кріпака молилась.
І Бог почув молитву ту,
І дав душі убогій силу;
І в руки хлопцеві вложив
Співацьку надзвичайну ліру.
 І виріс він, і кобзу взяв,
 І струнїї торкнувсь рукою -
 І пісня дивна полилась,
 Повита вічною журбою.
В тій пісні людям він співав
Про щастя, про добро, про волю,
Будив зі сну, пророкував
Їм вищу і найкращу долю.
 Співав про чесну боротьбу,
 Про сором кайданів брязкучих..
 І не жалів він сил своїх,
 І не втирав він сліз пекучих.
І пісня голосно лилась...
Але не довго; ворог лютий
Підкрався нишком - і замовк
Співець; кайданами окутий.
 Замовкла пісня на устах,
 Але в душі жила, брєніла,
 І в серці бідного співця
 Вогнем палаючим горіла.
І довго у степу глухім,
В неволі жив між москалями
Співець, саїтний, мовчазний,
З своїми думами й піснями.
 Він рвавсь серцем із тюрми
 На волю, до ланів широких,

До синіх хвиль Дніпра-ріки,
До тихих тих могил високих.
Він рвавсь - і прийшла вона -
Сподівана, бажана воля -
І все, чого не мав раніш,
Тепер дала лукава доля.
Та сил в співця вже не було...
Остання пісня прозвеніла -
І в небо тихо піднялась
Душа поета наболіла.
Умер співець!... І привезли
Його на рідну Україну,
І коло синього Дніпра
Йому насипали могилу.
Умер співець! Але живуть
В серцях людей слова безсмертні
І тихо по Вкраїні всій
Бринять його пісні славетні.
 Г. Комарівна.

ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Встає Україна на поклики дзвону -
На заклик Поета-Борця.
Від рідного Києва до Вашингтону -
Народи вітають співця!
Гримить Твоє слово, мов сурма
 завзята,
Для нього нема загорщд:
Не буде, не буде врага-упоптата,-
До волі прямує народ!
І поки кружлятиме сонце на небі,
Шумітимуть вічні моря, -
Народи землі не забудуть про
 Тебе -
Поета - Співця - Кобзаря!

 Л. Полтава.

ХВАЛА ШЕВЧЕНКОВІ

Коли б не він, то й люди нас
не знали,
Коли б не він, про нас не чув
би світ:
В могилі забуття кістки б наші
стлівали,
А до могили забур'янився б і
слід...

Коли б уміли ми любити так,
як Він
Любив людей і Україну рідну, -
Давно б уже злетілися з усіх
чужин
У тихий рай, на Землю Заповіт-
ну.

Коли б уміли ми ненавидіть, як
Він
Ненавидів сваволі й зла потвору,-
Ніколи в світі не ходили б на
поклін
До чужаків - і в найскрутнішу
пору.

Коли б уміли ми терпіти так,
як Він
Терпів, заради правди, люті
муки, -
Були б ми вквітчані найкращими
з перлин
Високої Христової науки.

Коли б уміли ми втішати так,
як Він
Втішав надіями - пелюстками
любви,-
Не чули б ми сирітських німіч-
них квилінь,
Не знали б, як ридають гірко
вдови.

Коли б уміли ми молитись так,
як Він
Молився непорочними устами, -
Сам Утішитель найскорботніших
хвилин -
Ісус, Син Божий, був би всюди
з нами,

О.Кобець

НА РОКОВИНИ СМЕРТИ ШЕВЧЕНКА

Умер поет! І струни голосні
Порвалися, замовкнули навіки.
Ми стали сиротами і сумні
Ми понесли у серці жаль вели-
кий.

І довго плакали... І от тепер
Щороку згадуєм сумну пригоду.
Але чи справді вмер він? Ні,
Поет живе в серцях свого
народу.

Його душа в святих його словах
Одбилася акордами смутними;
Вона живе і в тих благих
сльозах,
Що над його піснями пролили ми;

Вона живе, вітає поміж нас
Надією на щастя, на свободу;
Любить народ навчас кожний час -
Поет живе в серцях свого
народу!

Поет живе! Ми слухаєм його.
Ми чуєм заповіт його священний:
Учитися, кохати край страж-
дений,
І не цуратись рідного, свого.

І всі ми, скільки є, в душі
своїй

Клялись тих дум не зраджувати
зроду,

І справді ми заповіт святий,-
Поет живе в серцях свого
народу !..

В. Самійленко

П Р О Р О К О В І

Пророче наш, у смуткові сповитий,
Над кручею дніпровою стоїш,
І дивишся, як кат несамовитий
Грабує твою землю, як раніш.

Ту землю, що колись любов"ю сина,
Оспівував у поемах і піснях,
Тяжкі страждання Неньки-України
Укрили муками тернистий шлях.

Тим шляхом вперто йшов співець
чудовий,
Немов мечем, озброївшись перем,
Твоє пророче невмируще слово
Століттями брентиме кругом.

Літа минуть й віки ще посивіють,
Ми не заснем - Ти надію збудив,
Нехай у Каневі останки тліють -
Кобзарю наш, себе Ти пережив !

Веди вперед, ти розум всенарод-
ній,
Не дай приспати всі наруги, гнів,
Ти житимеш в родині "новій воль-
ній",
У вільному краю серед братів!

О.Рябченко

НА ТАРАСОВІЙ ГОРІ

Шумить, шумить тобі Дніпро
прадавній,
Привіт тобі, землі Бояне славний,
Пером тобі хай буде ця гора,
На струнах вічності могутній
вітер гра.
О, як він гра про славу України,
Яку підняв ти з попелу й поніс
В людські серця, мов пісню
солов"їну,
Крицеве слово викував із сліз.
Мабуть, і тут ти чуєш битви дужі,
Реве Дніпро і мчаться козаки,
І креше грім, і битви харалужні

Лишають слід огнений на віки.
Підносить меч розплати
Гамалія,
Тарас Трясило мчиться на коні,
І Україна в бою кров"яніє,
Горить і не згорає у вогні.
Їй не згорить! Її не взяти
змором,
Мов дівчину просту не обду-
рить
Минулим тим підступним людо-
морам,
Вона живе і вічно буде жить!

Л.Забашта

Т А Р А С О В І

Вдивляюся
в чоло Твоє високе,
в огонь очей,
неначе в блискавиці.
Сіяють в них
думки Твої глибокі
й летять у височінь,
немов вогненні птиці.
В душі Твоїй
горить вулкан і досі
за долею
рабів німих і божих.
Великий дух не вмєр,
як в темряві заграва.
Клекоче грізний гнів,
немов гаряча лава
залле і спалить він
не тих старих панів -
новітних розбишак
на пошій спалить він!
Тому Ти їм страшний, Тарасе,
тому дрижать кати,
що йде нестримно час,
як знов підіймеш Ти
на бій останній нас:
кайдани розтрошити
і кров"ю чорною, ворожою
священну волю окропити!

П.Вакуленко

К О Б З А Р Е В І

Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон.
Прости, що я дрібницями тривожу
твій вічний і глибокий сон.

А може це і не дрібниця.

Ти ж бачиш сам, які складні часи:
Великі струси, перелом традицій.
Переосмислення краси.

І вічний рух - у воєсвіті, у
світі.
Лише могили з місця - ані руш...
О, скільки стало в нашому століт-
ті
Скалічених і безнадійних душ!

Та що ж, не дивно. Покрутився
глобус
В диму, в пожежах, у кривавій млі.
Захворів дехто на морську хворобу:
хитається на палубі землі.

Розхитаний, спустошений і кволий,
біда, якщо в мистецтво забреде,
шукає форм не бачених ніколи,
шукає форм нечуваних ніде.

І тут же - прокто шукачі прокор-
му,
і шахраї і скептиків юрба -
шукають найсучаснішої форми
для того змісту, що в душі нема.

Кобзарю мій! Поете мій високий!

А як же ти поезії писав?

- Я не писав. Я плакав і сміявся.

Благословляв, співав і проклинав.

Сказати правду - мало турбувався,

Як я при цьому збоку виглядав.

Кобзар писав в пустелі Кос-Ара-
лу,
у казематах батюшки-паря.
Кайдани, шаленіючі, брязчали,

щоб заглушити пісню Кобзаря.

А пісня наростала у засланні.
А пісня грати розбивала вщент..
Правдивій пісні передзвін
кайданів -
то тільки звичний акомпанімент.

Ліна Костенко

Т А Р А С О В І

Які чудові аксіоми

Ти усвідомив нам, прорік,-
Вони лункі, мов перегроми,
Нам гуркотітимуть повік!

"Караюсь, мучусь, а не каюсь!" -
Такий прапрадідів девіз:

Перед насильством - не вгина-
юсь,
Хоч бачу кров, спокуту сліз.

Ти освятив дороги хресні,-
Щоб України має стат

Водив до бою душі чесні,
Що не вжахнуться лютих страт...

Помимо втрат і безнадії -
На змаг ведуть твої слова:
Полум'яніють Канів, Київ...
І не загасить їх Москва!

Нам той вогонь серця гартує
І сушить сльози на очах,
Народ любов і гнів згуртує,
Щоб подолать насильства жах!

Л.Ромен

ПОЕТОВЕ СЛОВО

Умер поет... Умер співець
чудовий,
І в серці біль - не з нами
вже Тарас.
Та залишилося повік між нас
Його пророче невмируще слово.

Крізь рінь заграв, крізь буряні
літа,
Воно пройшло одвічний час неволі
І в наші дні над степом проліта
По кожному вкраїнському роздоллі,
Просте і сильне, рвійне і
відважне,
Рушій запеклих з ворогами січ,
Неначе сурми бойовитий клич,
Мов звук фанфар взиваюче -
звитяжний.

Чи в силі хто спинити його гін,
Як меж немає злетам полум'яним?!
І слово мчить простором понад
Дін,
І чуть його далеко поза Сяном.

Ширяє грім над обр'ями лютій,
Грядучих передвісник громовиць,
І множаться бунтарні крики птиць
Уздовж і вшир лиманами Славути.

А в небі передранішня зоря,
З-за хмари виступаючи криваво,
Вогнем карбує вірші Кобзаря
Про волю, воскресіння і про
славу.

Читайте їх! Живіть крилатим
словом,
Гартуйте дух, в серцях любов
ростить
І слово це девізом запишіть
На прапорі піднятим малиновім.

Лиш той із вас, хто любить,
хто міцний
Мов криголом, розкидає тороси,
І тільки той, пройшовши буревій,
У небеса знесеться альбатросом.

Хай грім гримить, а ви у лаву
злиті
Чеканьте кожний без вагання
крок

Йому назустріч, як учив
Пророк
Колись давно в своєму заповіті.

І коли ви - сини степовиків -
Здолаєте грозу на небосхилах,
То буде ваш найкращий із
вінків
Тарасові на канівську могилу.
М.Верес

"К О Б З А Р"

Візьми у руки "Кобзаря" -
Побачиш Україну,
Там сходить над селом зоря,
Навчає батько сина.

Там скарби наші, все добро
В піснях дзвенить гримучих,
Немов живий пливе Дніпро
І зеленіють кручі.

Там козаки в походи йдуть,
Пливуть на Чорне море.
І слава стелить їхню путь -
Чекає турків горе.

Перегортаєш сторінки:
Степи, міста, оселі.
Пливуть річки, дзюрчать
струмки,
Дівчата йдуть веселі.

Читаєш, бачиш наче сам,
Як море сліз лилося,
Шевченко написав це нам,
Щоб краще нам жилося.

Віра Ворскло

Х У Д О Ж Н И К А М

Не малюйте Шевченка плебеєм
У кріпацькій пошарпаній свиті
Я в нім бачу лише Прометея
У одежі, із сонця відлитої.

Володаря дум України,
що піднісся на грані столітні,
Щоби сіяти правду невпинно,
Щоб вогнем у віках пломеніти!

Не малюйте Шевченка солдатом,
Не малюйте на зло клятій долі,
Мій Шевченко завжди був крилатим,
Мій Шевченко завжди був на волі!

Не малюйте поета в печалі,
Бо він світоч і щастя народу,
Став пісок золотим в Кос-Аралі,
Де ступав він в хвилини негоди.

А тепер наш Тарас в кожній хаті
З нами словом живим розмовляє.
Є в Шевченка народження дата,
Дати ж смерти в Шевченка немає!

О.Марунич

Д У М К А

Немов би це було зі мною:
І схованка в кінці садка,
Й наука в п'яного дяка,
Зла мачуха і хліб з водою,
І за селом ягнята пас
Немов би я, а не Тарас.
І в серці перша цвіт'я - Оксана,
А потім козачок у пана.
А в нього лін безправний раб,
Ніхто й ніщо. Невільник долі.
І раптом викуп із неволі,
В якій тримав його сатрап.

І на папір лягли слова,
В серця вселяючи неспокій:
"Рече та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива."
Це перший бунт. Це - бунт
природи.

А далі полум'я рядків
Перенеслося на псарів
І на поміщицькі господи.
І слово мовлене жило,
Не закувать його в кайдани,
Людей скликало на майдани.
Де прапорами зацвіло.
І я замислююся часом:
Зі мною це було чи з ним?
Було це з нами і з Тарасом,
З народом це було моїм.

О.Підсуха

Ш У М П О Л І В

Поля мої! Суворі таємниці
Я відчуваю в плескоті хлібів -
Здається, сотні змучених рабів
Звели до сонця стомлені
правиці.

Зелений подих теплої пшениці
Доносить розшум Кобзаревих
слів.
Любов і ласка, ненависть і
гнів
Спалахують в рядках, як блис-
кавиці.

Скорбота матері, іслъози немов-
ляти,
І задуми безпомічно-крилаті
Шукають - не знаходять бере-
гів,

Тут правда з кривди злускала
облуду,
Щоб розказали нам з віків
минулих люди
Історію насильств і батогів.

В.Симоненко

П Р О Р О К О В І

В ранні дні березневі часом сніг ще не тане,
А в повітрі вже пахне чебрецем і вербою.
І це сонце і небо, і це світло весняне,
І весь березень світлий поєднались з тобою.

В темній хаті, де щастя не зазнали й крихтини,
Засвітилося серце, наче зірка яскрава.
Хто б подумав, що звідти, із сумної хатини,
Залунає наш голос, вийде гордість і слава?..

Чи то диво - не диво: з-під похилої стріхи
Появлялись між люди злотоусті пророки,
І казали всім слово і надії, й потіхи,
Засіваючи правди рідне поле широке.

Ти прийшов до нас з хати, де біда найчорніша,
Її випив ти змалку, наймитча-сиротина,
Полилась вона в пісні, сколихнулася тиша,
І заслухалась в пісню вся жива Україна.

Гнів і радість, і сльози, і надія, і віра -
Все у пісні злилося, залунало луною.
І розплющились очі, і замучена, сіра,
Піднялась Україна, загула далиною.

Перебендя похилий взяв пісні на бандуру
І поніс їх у люди, наче правду і віру,
І повірили люди: на неволю похмуру
Готувати й гострити треба грізну сокиру.

О, Тарасе, безсмертя для душі - це не чудо,
Для душі, що за правду вийшла в поле до бою.
Будеш жити з живими, поки житимуть люди,
Нерозлучний з народом, а народ - із тобою!

В.Онуфрієнко

ІВАНОВІ КОТЛЯРЕВСЬКОМУ

Не блискавка то крає ніч,
Не грім віщує бурі грізні,-
Це ти із давнини сторіч
Скарби приніс своїй вітчизні.

Хоч з півночі ішла гроза
І темрява сліпила очі,
Ти душі рідні показав
У слові праведнім, пророчім.

Ярмо ти словом надломив,
А людям кинув сонця скалку,
На світло вивівши з п'ятьми
Петра, і Возьного, й Наталку.

А мову рідну і пісні,
Що сяють барвами-квітками,
Ти в книжку перший переніс
Легкими, творчими руками.

І перший крок твій щодо мови
На крила взяв пізніший час:
Пішли на бій за рідне слово
Франко, і Леся, і Тарас.

Тому й вітання без кінця...
Над рідним краєм лине слава -
То славлять батька і співця
І Львів, і Харків, і Полтава.

Твоє ім'я пішло у світ,
І нам ясніше зорі світять...
Прийми ж від нас палкий привіт
У день твого Двосотліття!

Д.Чуб

КАМЕНЯР

В українському Львові,
Що шумить, мов ріка,
Не вінки не лаврові
На могилі Франка,

Не задумані квіти -
Від людей скромний дар,
Над могилою, діти,
Там стоїть каменяр.

Вгору молот підносить,
Мов гукаючи нам:
-Хто у іншого просить,
Той не матиме й сам!
Хто йде першим у школі,
Хто не гнеться в бою,
Той кує свою долю -
Україну свою!

Був поетом свободи,
Все життя працював
І для свого народу
Шлях вперед прокладав.
І тому не лаврові
Не вінки - скромний дар,
На могилі Франковій
Там стоїть каменяр.

Л.Полтава

НАРОДЕ МІЙ

Ходи по тій землі, де Каменяр
ходив,
І пий із тих джерел, які його поїли,
І знай: він не чекав, що прийде
диво з див
Для слабодухих, кволих, м'якоті-
лих.

Народе мій! Він вірив, що знайдеш
В собі ти сили гніву в серці дос-
та,
Що паралітиком під ноги не впадеш,
Що не зжеруть тебе бездумність і
короста.

Це ж він навчав тебе колін не
гнуть,
Народе мій, клепати дух і волю,
Вміть мудрості у мудрого черпать
І не останнім бути в народів
вольнім колі.

Хто призначав твоїм синам
 покірність,
Продажність ботокудську підлако-
 вану?
Він знав давно, що наших сил
 безмірність
В серцях мужицьких глибоко
 захована.

О, скільки він людських підслухав
 дум,
О, скільки він розкрив очей
 незрячих,
Підвів з колін безвольних і
 ледачих,
Нахаб і неуків підняв на глум.

І ти навчись ходять, як воїн,
 прямо
По тій землі, де Каменяр ходив,
Де він розбитими паралічем
 руками
Прекрасне древо правди посадив.

Л.Забашта

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Десь вітер грає на віолончелі,
Морозні пальці приклада до скла,
І ти одна в зажуреній оселі
Замріяно схилилась до стола.

Мов раб німий на Араратській
 скелі
Карбує написи про подвиги царя,
Ти на папері почуттів моря
Переливаєш в строфи невеселі.

Ти - хвора дівчина - серед
 глухої ночі
Врізаєш в вічність огненні,
 пророчі
Слова з прийдешніх соняшних
 віків,

Щоб ті слова хитали чорні трони,
Щоб їх несли з собою легіони
Нових, непереможних Спартаків.

В.Симоненко

ЛЕСІ

Багатогранна, як саме життя,
Слова у крицю обертала,
Палку любов, найкращі почуття,
Країні рідній дарувала.

На кожному перехресті чужини

Бриніла пісня журавлина,
У ній цвіли волошками лани,-

В ярмі стогнала Україна.

Свій смуток не топила у сльозах,
Назустріч йшла життєвим зливом,
Палав вогонь у лагідних очах,
В нещасті все була щаслива.

Мов живлячий струмок між
 камінців,
Будила душі збайдужілі,

Могутній неповторний серця
 спів,
До бою кликав, вів до цілі.

Життя погасло, як вечірня тінь,
Як зірка гасне перед ранком,
Ти в пам'яті майбутніх поколінь,
Повік зоритимеш серпанком.

Б.Коваленко

МИКОЛА ЛИСЕНКО

Неначе сон, довіку серцю милий,
Мов перший цвіт на провесні моїй,
У пам'яті він сяє, чародій,
Чиї пісні нас до життя будили.

Він од народу набирався сили
В натхненній праці, в боротьбі
Коли творив щоденний подвиг свій
 палкий,
Во ім'я тих, що сіяли й косили.

В своїм "Тарасі Бульбі" громовім
Він проспівав орлину славу тим,
Хто серце має мужнє й непоборне.

Сам чистий серцем, як нагірний
 сніг,
Він музиці до "Кобзаря" воздвиг
Народу монумент нерукотворний.

М.Рильський

Р І З Н Е

К Р О Л Е Н Я Т А

Сірі, білі, ще й пухнаті
Є на фермі кроленята.
Я для них несучу травичку,
З буряків зелену гичку,
Ще й капусти качани,
Щоб скоріш росли вони.

В.Мордань

У збаночку молочко,
Ой, то штука ловка,
Як би його скоштувать,
Не влазить головка.
Наша киця дуже мудра,
Способу набрала,
У той збаночок вузенський,
Хвостик умочала.

Ото ж збанок не звадила,
Зробила обачно,
Тепер хвостик витягає,
Облизує смачно.

Г О Д И Н Н И К

Тік-так, тік-так, тік-так-так,
Я завжди іду отак!
Ні повільно, ні зашвидко,
Я іду хоч і не видко!
Хто зі мною йде до школи
Не запізниться ніколи,
Я завжди іду отак!
Тік-так, тік-так, тік-так-так.

В Е Д М Е Д И К И

Я ведмедиків взяла
Посадила до стола,

Стала медом частувати:
-Пригощайтесь, ведмежата!
А ведмедики сидять:
Скуштувать медку охота -
Та відкрити не можуть рота...

Г.Бойко

О Л Е Н К А М А Л Е Н Ь К А

Я навчився умиватись,
Одягатись, обуватись,
А Оленка ще мала -
Її мама одягла.

Я з Оленкою гуляю,
Ні за що її не лаю,
Бо вона іще мала -
Лиш ходити почала.

П.Воронько

Н А Ш А К И Ц Я

Ну й ледача наша киця,
А хитрюща, як лисиця:
Перекинула збанки,
Поз"їдала всі вершки.

Кицю за таку провину
Ми відправили до млину,
Щоб мишей ловила там,
Не робила шкоди нам.

А вона заснула в тиші,
Їй хвоста об"їли миші,
Вранці вибігла на міст,
Гульк - а в неї куций хвіст.

В.Швець

С О Н Е Ч К О

Вийшла Леся рано з хати
Сонце привітати -
Ксеня, Оля, Славко, Зеня

Почали питати:

-Що ти Лесю, робиш рано?

-Я сонце вітаю

І для нього із квіточок

Віночок сплітаю...

А сонечко усміхнулось,

Ціле ніби в шовку:

-Сплети, каже, вінок, Лесю,

Собі на головку.

К І Т - В О Р К І Т

Кіт-воркіт біля воріт

Чеше лапкою живіт.

З'ївши мишку-побіганку,

Що робити до сніданку?

Чи погнати біля хати

Вслід за голубом-гінцем?

А чи вуси-довгоруси

Почесати гребінцем?

Що робити кіт не знає

За ворітьми у куці.

А над ним веселка грає,

Золоті несе дощі.

А.Малишко

Ш К О Л Я Р К А

Вийшла з дому маленька школярка,

Її вітер цілує в лице,

А маленька легесенька хмарка

Їй махає ясним прапорцем.

Їй щебечуть пташки на тополі,

Їй туркочуть вгорі голуби:

"Вчися добре, дитино, в школі

І пташок, і тваринок люби."

Підіймається сонце поволі

У високу небесну блакить,

І говорить: "Навчайся у школі

Рідний край - Україну любить!"

Г.Чорнобицька

Ч О Р Н И Л О

От мені незрозуміло

Хто це вигадав чорнило?

І нащо писати ням,

Як від нього стільки плям?

Де беруться плями ці?

Це ж подумать варто:

У Мар"янки на лиці

Ніби справжня карта.

На одній щоці - ріка,

А на другій - море.

То чорнильниця така,

Чисте з нею горе!

От і спробуй тут - учись.

Це ж нещастя прямо!

Напишу рядок - дивись! -

На сторінці пляма.

Друга, третя...цілих п"ять.

Вже немає де писать.

А буквар хоч не бери,

І читать не сила -

Ніби сипався з гори

Дощик із чорнила.

Та й розлив струмки брудні -

З краю і до краю.

Що робити тут мені?

Навіть не вгадаю.

М.Пригара

КОТИК І МИШКА

Котик ловив мишку,

Мишку не спіймав.

Через горбик бігши

Лапку поламав, мяу-мяв,

Лапку поламав.

Та журби ні трішки

Котик наш не мав.

Видужав і мишку

Всеодно спіймав, мяу-мяв

Всеодно спіймав:

П.Кізко

ОЙ НА ДУБОЧКУ...

Ой на дубочку
Ворона криче,
А під дубочком
Зайчатко плаче.

Чого ти плачеш,
Мале, вухате?
Іди додому,
Чекає мати!

Стрибав, стрибав я
Попід ялини,
Порвав штанята,
Ще й кожушину.

Тепер додому
Іти боюся.
Ой, що ж то скаже
Моя матуся?

Л.Савчук

ГОДИННИК

Стоїть собі годинник
На столику у нас,
Години та хвилини
Відстукує весь час.
Його блискучі стрілки
Не спиняться ніяк,
І завжди чути тільки:
Тік-так, тік-так, тік-так.

Пора, пора вставати!
Минула ніч давно.
Прокиньтесь малята,
Погляньте у вікно:
Надворі сонце світить,
Цвіте червоний мак.
Вставайте, любі діти!
Тік-так, тік-так, тік-так.

В садочку сміх та галас,
Гуляє дівтора, . . .
Набігались, награтись,-

Обідати пора.
А може не пора ще?
Ну, хто подасть нам знак?
Годинник зна найкраще:
Тік-так, тік-так, тік-так.
Заходить сонце красне.
Іде нічна пора.
Лягає спати вчасно
Служняна дівтора.
Сплять люди і тварини,
І тихо й темно так...
Не спить лише годинник:
Тік-так, тік-так, тік-так.

Н.З.

КОТИК - ВОРКОТИК І Я

Мамі часом ніколи
У робочі дні
Надобраніч казочку
Розказать мені.
Але маму Котик мій
Зможе заступить,
Якщо його дуже вже,
Дуже попросить:
Воркочи, мій Котику,
Казку чарівну -
Буду тебе слухати
Поки аж засну.
А ти мій Воркотику,
Й далі воркочи:
Хочу тебе слухати
Навіть і сплужи.
І за те віддячити
Я не забарюсь:
Молочком з Воркотиком
Ранком поділюсь!

О.К.

...

Куди пливеш, хмариночко?
Спинися, не тікай:
Іди до мене бавитись
У наш зелений гай.
Сплету тобі вінок рясний
З пахучої трави,
Вберу тебе у стрічечки
З своєї голови.

Удвох за ручки візьмемось,
Та й підем танцювать -
Хай спробують метелики
Тоді нас доганять!

Аж мама з хати вигляне
(А ми собі в танку)

"Це звідки дві хмариночки
У нашому гайку?"

І я озвусь здивована:

"Матусенько моя!

"Та це ж одна - хмариночка,
А друга? - Друга - я!"

О.К.

С О Н Я Ш Н И К

Любим соняшник за те,
Що так соняшно цвіте,
Любить сонце золоте,
І за ним усюди йде...

Ранком дивиться на схід,
А як зверне на обід,
Підіймає в гору цвіт -

Все за сонцем слід-у-слід.

І як сонце спатки йде,
Аж за обрій проведе,
Й сам тужливо ранку жде,
Поки сонце знов зійде.

О.К.

КУРОЧЧИНА ПОМИЛКА

Як було у Курочки
Семеро курчат,
Та й одно згубилося
Де його шукать?

Двір увесь оббігала,
І десь у кутку
Дівчинку надибала -
От такісіньку!

Ще дівча не дуже то
Й видно від землі,
Ледве-ледве тупають
Ніженьки малі.

Сонячне волоссячко,
Вбрання пухове.
Золотом аж світиться...
Ну - курча живе!

Курочка задумалась,
Тільки - глип, та глип!

І в дівча вчепилася:

"Цип-цип-цип-цип-цип!"

Ну бо, йди до гурту вже!
Де це ти було?!"

Тягне за рукавчика,
Щоб до неї йшло...

А дівча насупилось:

"В нашому роду
Роду всі козацького...
От, і не підуй!!"

Т Р У С Ь

Під кущиком у парку
Живе сіренький трус -
Про це лиш знає Марко,
Одарка і Петрусь.

Ми все несем під кущик
То хліба, то листків,

Щоб зайчик-побігайчик
Голодний не сидів.

Р.З.

П Т А Ш К И

Щебетали пташечки,
За вікном: ці-цір!
Викликали ясочку:

"Виглянь-но надвір!

Ти давала хліба нам
Лютої зими,
Тож тобі тепер:ці-цір!
Дякуємо ми."

Р.З.

В Е С Н Я Н К А

"Весна прийшла!
Тепло знайшла!"-
Кричать дівчатка й хлопчики.
"Цвірінь! Цвірінь!
мурбу покинь!"-
Клопочуться горобчики.

х х х

Котилася тарілочка
По крутій горі:
Забавляла любих діток
У моїм дворі.
Нам тієї тарілочки
Чому не любить -
Хорошая, золотая
І як жар горить.
Золотую тарілочку
Всізнають давно
То на небі сонце ясне
На весь світ одно.

Л.Глібів

РАННЯ ОСІНЬ

У садочку, у садочку,
Наче дощ летять листочки,
Падають на трави,
Ніжно золотаві.

У віночки, у віночки,
Посплітаємо листочки,
Золоті, жовтенькі,
Довгі і кругленькі.

На травиці посідаєм
І про осінь заспіваєм,
Про опале листя
Пісню голосисту.

Н.Бурак

НАША РІЧЕЧКА

Наша річечка прозора,
Видно аж до дна,
Під водою грає рибка,
Срібна та дрібна.
Верби з берега спустили
До води гілля,
У затоці ловить ряску
Каченя-маля.
Качка кахкає здалека,
Кличе:"Ках-ках-ках!
Де поділось ти маленьке?
Не згубись в кущах!"

К.П.

ЛІТОМ У ГАЙКУ

Ліском- ліском - переліском,
Стежками й без стежок -
Юрбою галасливою
Наскочим на гайок.
Сполошать сон перегуки
У тиші лісовій,

І вивіркам, і зайчикам,
І стомленій сові.
Очима невидючими
Заблимає сова:
"Та яж не спала ніченьку...
Ува, ува, ува!..."
Шугнуть у розтіч вивірки,
Гукнуть: "Ану, ловіть!"-
І вже вони на дереві,
У гуці верховіть...
О.К-ць

НА СВІТАНКУ

Хтось постукав у вікно:
"А пора вставати!
Та пташки ж уже давно
Почали співати!"
А я чую, та мовчу:
От, немов не чую,
Бо неначе в снах лечу -
Десь у світ лечу я.
Стука ще раз...Тануть сни...
Відхилю фіранку!
"Добрий день тобі, ясний,
Невсипущий ранку!"
О.Кобець

ЗАЄЦЬ

Засць спати захотів.
Сам постелю постелив.
Сам приніс собі подушку,
Підмостив собі під вухко -
Але в зайця довге вухко -
Все звисає із подушки.
М.Стельмах

ГУСАЧОК

Гусачка я в мисці мию,
Добре мию крила й шию,
Хоч розхлюпалась вода,
Та від того не біда:
Вже скупався гусачок,
Дайте швидше рушничок!
Г.Чорнобицька

КІЗОНЬКА

Дай Маринко, мамі ручку,
Тупу-тупу ніженьками.
Підем на зелену лучку
Стежками обніжками.
Там пасеться біла кізка
З бородою, з ріжками,
Підійди до неї близько, -
Тупу-тупу ніжками.

МАРИНЧИНА ЛЯЛЯ

У Маринки ляля є!
Чорне негреньятко.
Разом з ним вона встає
І лягає спати.
Вранці каже:-Добрий день!
Одягне, уміє,
І співа йому пісень,
А воно - не вміє.
Потім їсти принесе,
З ложечки годує,
Негреньятко їсть усе
І не вередує.
Н.Забіла

Л И С Т О Н О Ш А

"Стук! Стук! Стук!
Чи тут живе жук?"

Тут живе сова,
Старенька вдова.
Жук жив^е в долині
У малій хатині.

"Стук! Стук! Стук!
Чи тут жив^е жук?"

Тут живе їжак,
Молодий козак.
Жук живе в долині
У малій хатині.

"Стук! Стук! Стук!
Чи тут живе жук?"

Тут живуть шпаки,
Славні співаки.
Жук живе в долині
У малій хатині.

"Стук! Стук! Стук!
Чи тут живе жук?"

Хто його пита?
"Я приніс листа,
Прошу відібрати
Й карбованця дати."

К.Перелісна

ВАСИЛЬ І КІТ

Василь із котиком загрався
Й до школи вчасно не зібрався:
Схопив книжки, мерщій біжить,
А на порозі кіт сидить.
Василь гука: "Чого розсівся?
Я через тебе запізнився!"
А кіт на теє Василю?
"Хіба причина я тому?"

Вставай раненько та не гайся,
Зі мною вранці ти не грайся,
Умийсь, поснідай, приберись
Та йди до школи, не барись.
Без поспіху - тобі сказати -
Не можна й мишеня спіймати!"

К.Перелісна

О С І Н Ї

Висне небо синє,
Синє, та не те:
Світе, та не гріє
Сонце золоте.

Темная діброва
Стихла і мовчить:
Листя пожовтіле
З дерева летить.
Здалека під небом,
В вирій летючи,
Голосно курличать
Журавлів ключі.

Я.Щоголів

СОСНА СНІГУРКА

Стоїть, немов снігурочка,
на пагорку сосна.
Були б у неї саночки,
то з'їхала б вона.
Але навіщо жарти,
коли навкруг зима,
коли сосна у полі
лишилася сама.
Нехай метуть метелиці
і хуртовини злі.
Під снігом їй тепліше
і кореню в землі.

М.Сингаєвський

ВЕСНА ПРИЙШЛА

Весна прийшла, теплесенько
Травичці на горбку.
Виходь, виходь Оленочко,
У поле за ріку.
В саду, теплом голублених,
В гаю, серед лугів,
Стрічай своїх улюблених
Звіряток і птахів.

І радістю окрилена,
В весняний світлий день
По лузі, як по килиму
Стрічать весну ідем!

П.Дорошко

ЗАЯЧА ДОРІЖКА

Зайчик доріжку від хати втоптав
В темному лісі густому,
Де б не бував він завжди вертав
Знов по доріжці додому.

Якось у гості він зранку побіг
Та в їжака й загулявся.
Ввечері раптом упав білий сніг,
Вийшов сіренький із хати,
Сіється борошном білий пушок,
Де ту доріжку шукати?
Кинувся зайчик туди і сюди,
Тьмно у лісі густому.
М'яко сніжинки встеляють сліди,
Як же трапить додому?
Бігає зайчик з тих пір навмання,
Спокою взимку не має:
В лісі, у полі гасає щодня,
Досі доріжки шукає.

М.Лисич

х х х

А вже ясне сонечко
Припекло, припекло,
Яснощире золото
Розлило, розлило.
На вулиці струмені
Воркотять, воркотять,
Муравлі курликають
Та летять.

О.Олесь

НАДВЕЧІР У ХАТІ

Вечір, вечір, зачекай,
На подвір'я не ступай,
Не пускай в кімнату ночі,
Ще погратися я хочу,
Вечір, вечір, зачекай!

Я злякаюсь самоти
І твоєї темноти.
Як з роботи мама прийде,
В хаті наче сонце зійде,
Отоді приходь і ти!

О.Ченчикова

НІЧНИЙ ГІСТЬ

Хтось постукав уночі,
Швидко я взяла ключі
Відчинила і до хати
Зайченя зайшло вухате.
Стало в кутику сумне,
Каже: "Заночуй мене,
Бо надворі завірюха
І мороз хапа за вуха!"
Батьків я взяла кожух,
Вкрила зайця з ніг до вух
І гадала, що гульвісу
Вранці одведу до лісу.

Встала рано, та дарма -
Зайченяти вже нема,
Чи запізно я збудилась,
Чи зайча мені приснилось?

Д.Павличко

НА РІЧЦІ

Посмалилися носи,
Загоріли личка.
Ми щодня тепер усі
Ходимо до річки.
Тече річка крізь лісок,
Блискотить срібlisto,
А на березі пісок
Золотий та чистий.

І на цьому березку
За одну хвилинку
Можна з вогкого піску
Збудувать будинки.
Насадить круг них садки,
Викопать озерце,
З річки в озеро води
Наносить відерцем.
Сонце весело блищить,
Дужче припікає.
Річка хвильками плющить,
Діток закликає.

Будівельникам привіт!
Добра ваша праця,
А по праці, мабуть, слід
В річці покупатися.
Ну, звичайно, кожен з нас
Викупатись хоче!
Пострибали в воду враз,
Аж вода клекоче.
Хвильки плещуть на пісок,
Сміх веселий ллється,
А на березі лісок
Дивиться й сміється.

Н.З.

ЗАЙЧИК

Прийшов зайчик в гості,
Сивий в нього хвостик,
Довгі вуха, довгі вуса,
-Я до нього усміхнуся.

Підвів вуха, глянув в очі,
І уже тікати хоче.
Крутнув вусом - милий зайчик
І відскочив наче м'ячик.
От впіймати - була б радість,
Бо ми гостям дуже раді!
Чи впіймаю - я не знаю,
Бо стрибає він так швидко,
Що лиш хвостик його видко.

В.Лесич

ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДЕЧКО

Над пустим гніздечком
Пташечка стрибала:
"Хто забрав яєчка,
Що я тут поклала?"
З цих яєчок скоро
Вже були б пташата...
І кому не сором
Гнізда руйнувати?
"Хто скривдив так тяжко?
Чи ж не знають люди,
Що й найменша пташка
Має серце в грудях?"

К.Перелісна

ХВОРА ЛЯЛЬКА

Ой, рятуйте! Поможіть!
Де тут лікар? Покажіть!
Моя лялька впала з ліжка,
Одірвала собі ніжку,
Треба ніжку ту пришити,
Щоб могла вона ходити.

К.П.

БРЕХЛИВА КИЦЯ

"Ой ти, кицю, неслухняна,
А куди біжиш так рано?"
-Побіжу я аж до річки,
Щоб напитися водички,
"А вночі куди ходила?"
-В полі мишку я ловила,
"Ой, неправду ти сказала,
Ты сметанку тут злизала."
-І не відаю й не знаю!
Я сметанки не вживаю.

К.Перелісна

К І З К А

Ходить кізка по містку
Та все ніжкою тупу!
"Ось яка я! Ось яка)
Не боюся я вовка!
Не чіпає хай мене,
Бо штовхну ріжком, біг-ме!
Куцим хвостиком трусь-трусь!
Я нікого не боюсь.

К.П.

Г У С Я Т Н И К

Жене гусей маленький хлопчик,
Жене на луки на поля,
Гельгочуть гуси, шкутильгають:
"Гиля!Гиля!Гиля!Гиля!"
Аж ось спинились гуси білі
І став угледіли здаля,
Забили крилами, знялися:
"Гиля, гиля! Гиля, гиля!"
Радіють гуси, поринають,
Нащо їм луки і поля?
А хлопчик плаче:"Гуси,гуси!
Гиля! Гиля! Гиля! Гиля!"
О.Олесь

К В І Т И

Під віконцем
на сонці
у весняному садку
у земельку
як в постельку
я насіннячко кладу
Сонце смійся!
Дощик лийся!
Линьте краплі до землі,
щоб на-грядях
у зернятах
кріпли паростки малі.

Прийде літо,
будуть квіти,
будуть в мене восени
у віночку на голівці
чорнобривці
запашні.

Н.Забіла

З О З У Л Ь К А

Ку-ку, ку-ку,
Літа мені числить
В малім ліску -
Зозулька ворожбит!
Лічи , лічи
Премногіліта.
І чую "ку" та "ку"-
Літа мені числить.

Лічи, лічи
Зозулька молода
В малім ліску
Лічи мої літа.

П.Кізко

Л А С Т І В К А

Ти знов задебетала
У мене над вікном.
Із вирію вернувшись,
Клопочешся гніздом.

А там же вічне літо
Цвіте як Божий рай,-
Чого ж вернулась знову
Ти в мій журливий край?

-Лоч літо там і сяє, -
Любіше тут мені:
Така квітчасто-пишна
Вкраїна по весні.

Така квітчасто-люба,
Що й в тім краю-раю
Все бачу я хатинку,
Де се гніздечко в"ю.

Б.Грінченко

З И М А

Скочив зайчик у село,
Бо лісочок замело,
Бо узимку у ліску
Ні цвірінь, ні ку-ку.

Та у нашій у хатинці -
Сто цукрок на ялинці,
Сто блакитних зірочок,
Сто жовтеньких стрічечок!

Йди-но, зайчику, до нас,
Будеш бавитись той час,
Доки в тебе у ліску
Ні цвірінь, ні ку-ку.

Ждуть на нашій на ялинці
Сто цукерок на ялинці,
Сто блакитних зірочок,
Сто жовтеньких стрічечок!

Л.Полтава

x^x
x

Ясне сонце сяє
Радісно усім,
Ранок нас вітає
Сяйвом золотим.

Уставайте діти,
Вже до праці час,
Соннчко на світі
Закликає нас.

На траві на квітах
Світиться роса,
Українським дітям
Радість і краса.

О, які веселі
Ліс, луги, поля,
Квітоньки нам стеле
Радісна земля.

О, який прекрасний,
Любий, рідний край!
Боже - Україні
Щастя, долю дай!

С.Гординський

В МЕНЕ ЗУБКИ ВИПАДАЮТЬ

Скоро в тата іменини.
Я і мама з магазину
Принесли йому пакунок -
подарунок.

Наказала мені мама:
-Держи язик за зубами...
Але всі те добре знають:
В мене ж зубки випадають...
-То хіба ж я можу, мамо,
Держать язик за зубами?

Н І Ч К А

Легкий вітрець
Ледь колише листки,
Дневі кінець
Сповідують зірки...
Нічка тихенька
Вгорнулася сном,
Річка бистренька
Шумить за шатром...
Пташки немає -
Вже пізня пора...
Міцно дрімає
Уся дітвора...
Місяць спокійно,
На небі своїм,
Варту тримає,
Мов пан над усім...
Трапка блищить -
Це - вечірня роса...
Що за незрівняна
Божа краса!!!

Т.Волошка

МАМИНА ПОМІЧНИЦЯ

Хоч ще дуже я маленька,
Але всю роботу знаю,
Часто хвалить мене мама,
Що так радо помагаю.
Вмію випрати, зварити
Всі чужі і наші страви,
Лялі сукні всі пошити,
На щодень і до забави!
Песик Гавко дуже часто
Помагає при роботі,
І тоді стає всім ясно,
Що ми робимо з охоти.

Киця чистить всі горнятка,
Гавко хвостиком змиває.
Часом скаче він до тата,
І як газету він читає.

РОСТЕ НЕЗНАЙКО

Зі школи прибіжить Івасик,
Збере круг себе дітвору,
На пса Рябка накинє пасок
Та й ну тягати по дворі.
Весь день бешкетництво, непослух,
А ввечері дверима рип -
І вже сидить біля дорослих,
До телевізії прилип.
-Чого це ти усівся, сину?
А годі байдики вже бити!-
До нього мати в ту ж хвилину -
Тобі іще завдання вчить.
І дід онука проганяє:
-От горе наше, далєбі! -
Та головою похитає,
-І що ти думаєш собі?

-Росте незнайко...-каже мати,
Івасик тут надметься, злий!
-Як виросту - все буду знати,
А зараз я іще малий...
-Е ні, воно буває різно,-
Дідусь йому. -Ось ти ^простеш:
Буває часом трохи пізно,
Коли дуженький підростеш.
Наука - це така, брат, птиця,
Що легше змалечку спіймать:
Чого Івасик не навчиться
Того й Іван не буде знать.

Д.Білоус

У ЯКОМУ ?

Скільки місяців у році?
Ну, хто знає? - Говори!
І який з них веселіший
Для малої дітвори?

У якому - сніжки, санки,
Баба з снігу, крики, сміх?
У якому - завірюха,
І мороз щипає всіх?

У якому тепле сонце
Розтоплює весь сніжок?
У якому перші квіти
Кличуть діток у садок?

У якому вишні, сливи
Червоніють на гілках?
У якому спіють груші,
Повно яблук у садах?

У якому дощик сіє,
Жовкне листя і летить?
У якому "Нова радість"
В кожній хаті гомонить?

К.Перелісна

ТІЛЬКИ СИНІ

-А покажи - но Чорне море,-
Звернувся учитель до Юрка.
Юрко підвівся і пильним зором
По карті з краю в край блука.
Блукав, блукав, а по хвилині
Невинно очі підніма:
-А тут моря все тільки сині,
А чорних - жодного нема!..

Є.Бандуренко

КИЦЯ ПРОКИДАЄТЬСЯ

Киця прокидається,
Лапками вмивається

Квітка прокидається -
Росами вмивається,
Ну, а ми з сестричкою
Вмиємось водичкою,
А.М"ястківський

МАБУТЬ СОНЦЕ ХОЧЕ СПАТИ

Бліднуть хмари волохаті,
Синя хмуриться ріка.
Мабуть, сонце хоче спати,
Що до заходу тіка.

Опускається поволі,
Вуса - промені хова.
А у небі, а у полі
Вечір зорі розсіва.

Гарна в сонечка кімната
Десь за лісом певне, є...
Як стемніє - треба спати,
Ніч для того настає.

А.М"ястківський

КАЛИНА

Посадила Галина
У садочку калину.
Та забула Галина
Поливати рослину.

А калина в садочку,
Хоч була в холодочку,
Без води та й зів"яла.
Праця Галі пропала.

Що ж тепер їй робити?
Знов калину садила
І щодня на розсвіті
Деревце поливала.

Рада, рада Галина,
Піднялася калина.

Ягідками, мов сонце,
Червонить у віконце.
П.Кізко

НЕ СПИТЬСЯ ПІВНИКУ

Темна нічка за вікном,
Діти сплять солодким сном,
Ще світять ясні зорі,
І тихо так на дворі,

Лиш півнимок без ліку
Співає: "Ку-ку-рі-ку!"
І знають уже люди,
Що ранок швидко буде.

М.Бабка

МАТЕРИНА ВТІХА

Щороку весною у наші краї,
Мабуть злітаються всі солов"ї.
Ох, і щебечуть - сміються вони.
Мов зачаровані гай і лани.

Певно, й мене соловей чарував,-
По-солов"їному я заспівав.
Мати всміхається:-"Втіхо моя.
Маємо в хаті свого солов"я".

М.Сингаївський

РУКАВИЦІ

Жвавий коник-стрибунець
Не абиякий кравець:
Він із листя і травиці
Шие зайку рукавиці.

Засць хвалиться у просі:
-Вже не будуть лапки босі!-

Коник крає, коник ріже
На стеблині листя свіже.

Засць хвалиться в пшениці:
-Вийдуть гарні рукавиці!-
Коник радий: ще в суботу
Закінчив свою роботу.

А в неділю засць в житі
Рукавиці з"їв пошиті.

Г.Демченко

СКІЛЬКИ БУДЕ?

По дорозі песик біг.
Скільки песик має ніг?
Почали усі лічити.
Десять вийшло у Микити,
А Федько сказав усім:
-Песик має ніжок сім.-
Ще лічила довго Люда:
-Дві та дві - це скільки буде?

Г.Демченко

КОНИКИ-МУЗИКИ

Грають коники завзято,
чи робочі дні, чи свято.
Витинають скрипалі
на зеленому стеблі:
-Чурги-чурги, чоки-чок,-
грає весело смичок.

Зразу вийшли у танець
горобчиха й горобець,
а за ними жабенята
почали й собі стрибати.
Всі танцюють у травиці,
аж травиця веселиться.
Поблизу зітхнули важко
в білім убранку ромашки.
-Ми б потанцювали трішки,
та вросли у землю ніжки.
Погойдає вітерець,
оце й буде наш танець.

Г.Демченко

СИРОТИНА

Не той сиротина,
Кого рід не знає,
У кого хатини
Й худоби немає.

Не той сиротина,
Хто ходить в десятці,
У кого свитина -

Вся латка на латці...

Аби була в нього
Голова та руки,
Любов до народу,
Волі й науки,-

Він не сиротина,
Він родичів має:
Він краю дитина
І край його знає!

О.Кониський

x^xx

З їжачка сміявся лис:
-В тебе чуб не так поріс,
Це не чуб, якийсь клубок,
Чи то гілок, чи шпильок.
В перукарню ти б побіг,
Чи гребінчика б придбав,
Чуб по моді зачесав.
Тільки це промовив лис,
А до нього змії підліз,
З жахом лис подавсь назад,
Та повзе на лиса гад.
Лис до пня скоріше верть
Та повзе за лисом смерть.
Коли враз клубок шпильок,
Покотився під пеньок
Покотився по змії,
І шпильками вбив її:

Бачить лис це не клубок,
А завзятий їжачок!
Їжачку вклонився лис,
Лапку з вдячністю потис
Та й від радості аж плаче:
-Не стрижи шпильок їжаче!

НА ПРОБЕСНІ

Зацвіли у нас в городі
Перші квіти весняні.
Вибігаймо з хат, ну, годі,
Час забратися зимі.
Вже пора вітрам холодним
Ген полинати в світи.
Зимно пташечкам голодним,
Ясне сонце, засвіти!!
Земленьку зогрій родючу,
Травку всюди засівай,
І весну дзвінку, квітучу
Скоро, скоро дітям дай.

ПТАШЕНЯТА

Ми молоденькі пташенята,
Рядком на гілці сидимо -
Ми знаєм, що без мами-тата
Собі ще ради не дамо:
Хто нас учив літати,
Від ворога ховатись?
Ніхто, лиш рідні батько-мати,
Ніхто, лише вони!
Вони й нас співу вчили -
Тож пісеньку щосили
Співаємо їм, милим,
Про радощі весни.

Р.Завадович

ДОНЯ ХОЧЕ СПАТИ

У мосі доні
Оченята сонні,
Рученьки, мов з вати,-
Доня хоче спати.
Ніч прийшла тихенька,
Спи, моя гарненька!

П.Воронько

К О Л И С К О В А

Мати сина колихала,
Коліхаючи співала:
"Ніч надходить, треба спати,
Коло тебе рідна мати,
І сповила, і приспала.
Колишу тебе, співаю
Спи, дитино, баю, баю."

Я.Щоголів

х^х

Сидить котик на вгороді -
Розважається:
Лапку вмочить собі в роті -
Умивається.
Прибіг песик під ворота -
Придивляється:
"Гав-гав!Чий то котик з рота
Умивається?.."

Тоді котик з огороду
Обзивається:
"Няв-няв!Чий то песик зроду
Не вмивається?!"

О.Кобець

А Я У ГАЙ ХДИЛА

А я у гай хлдила
По квітку ось яку.
А, там дерева - люлі
І все отак зозулі:
Ку - ку!

Я зайчика зустріла,
Дрімав він на горбку,
Була б його спіймала -
Зозуля ізлякала -
Ку - ку!

П.Тичина

ОЖЕНИВСЯ ГОРОБЕЦЬ

Оженився горобець
На старій синиці,
А синиця, як синиця -
Плете рукавиці.
Щоб тепліше горобцю
На снігу, на морозцю -
Чи сінця внести покіс,
Чи по дрова бігти в ліс.

Є ще в неї інші дари:
Є ціпок - ясенець,
Круглі сині окуляри,-
Постаріє ж горобець!

А.Малишко

Ж У Р А В Е Л Ь

Прилетить журавель
З невідомих земель,
А внашій окрузі
Поселився в лузі.
Воду п"є, не просить
збанку,
Ходить тихо, наче дід,
жабу зловить до сніданку,

Другу зловить на обід.
Де у нього двір і хата?
Може, знищила війна?
Де у нього журавлята,
Журавлиха де стара?
Може, загубив дорогу,
В журавля своя біда!
Стане в лузі на 'дну ногу,
Довго в воду загляда.
А.Малишко

В ШКОЛУ

Дзвонить дзвіночок
-Дзень - дзень!
Сміється сонце:
Збудився день.
Кличе дзвіночок:
-Бім-бам! Бім-бам!
В школу збиратись
Час школярам!

Вчить пташка мати
Своїх пташенят
Вгору здійматись,
В хмари злітатъ.
Вчить Відна Школа
Нас, школярів,
Щоб рідну мову
Кожен умів.

В школу ідемо
В радісний час.
Сонце сміється
Вітає нас.
Щастя в науці
Бажає нам
Добрий дзвіночок:
-Бім-бам! Бім-бам!

Л.Храплива

ХТО ВИНЕН?

У Оленки, у малої,
Ляля дуже хвора:
Заболіла їй голівка
Ще від рання вчора.
Хоч Оленка про те знала,
Не сказала мамі,
Бо то ляля ненароком
Впала аж до ями.

Що суконку забрудила,-
Горе невелике,
А то гірше, що ягубила
В ямі черевики.
І голівку розколола
Аж до половини...
Знає ляля, та не скаже,
Хто ж у тому винен?
К.Перелісна

ЗАГОСТИЛА ВЖЕ ЗИМА

Загостила вже зима,
Ніде квіточки нема,
Ой нема, ой нема,
Неде квіточки нама.
На маленький моріжок
Впав біленький вже сніжок,
Ой сніжок, ой сніжок,
Впав біленький вже сніжок.
По дорогах, по стежках
Всюди тихо, біло так.
Біло так, біло так,
Всюди тихо, біло так.
Тільки пташечка цвірінь,
Любий синку, хлібця кинь,
Ой, цвірінь, ой цвірінь,
Люба доню, хлібця кинь!

М.Підгірянкa

КОТИК ШКОЛЯР

Пішов котик на торжок,
Купив собі козушок.
Купив собі ще й буквар,
Каже котик - я школяр!

Але це ще не кінець:
Він купив і олівець.
Зошитів купив аж п'ять,
Щоб було на чім писать,
Що ж тепер із тим робить?
Мусів торбу він купить.
Поскладав школярський крам
І пішов до школи сам!

Ніхто котика не вів -
В школі в першу лавку сів.
Пильно вчиться вісім літ -
Виріс з нього мудрий кіт!

К.Вагилевич

ВІЄ ВІТЕР З-ПІД ВОРИТ

Віє вітер з-під ворит,
У воротях - старий кіт.
Вітер сірому котові
Чеше вусики щрвкові.

Ясне сонце вплива,
Коту спинку пригріва.
Кіт воркоче, кіт муркоче,
Ніби щось сказати хоче.

М.Рильський

ЗНОВУ ПОЧНУ

Ні як не вгамує бабуся хлопчину:
Малий репетує вже цілу годину.
Та раптом стихає, той крик
голосний..
Бабуся зітхає:-Засне, мій
малий!

А з ліжка хлопчина:-Ні,ні - не
засну!
Я трошки спочину і знову почну!

БІЛОЧКА

Де ти, білочко, живеш?
Що ти, білочко, гризеш?
У зеленому ліску
У дуплі, у соснячку,
Я гризу горішки,
І гриби, і шишки.
А в морози люті, злі,
Ти не мерзнеш у дуплі?
Мене добре зігріва
Моя шкірка хутряна,
І тому зимові дні
Мені зовсім не страшні.

Г.Демченко

ЗАЙЧИК

Зайчику вухатий,
Чом не маєш хати?
Взимку завірюха,-
Обморозиш вуха,
Влітку дощик піде,
А сховатись ніде.
Стріне вовк зубатий -
Нікуди тікати.

Як живеш на світі?
-Не турбуйтеся діти.

Коли вітер віє,
Мене хутро гріє.

Сяду під ялинку -
Дош не мочить спинку.
Стріне вовчик строгий -
Маю добрі ноги.

М.Волинець

КОТИК

Котик мився язичком,
Я прийшов із рушничком.
"Ось" - кажу, - тобі приніс:
Витри вушка, витри ніс!"
На рушник не глянув котик -
Витер лапкою свій ротик.

М.Стельмах

ХТО ВОНА?

Лиха зима сховається,
А сонечко прогляне,
Сніжок води злякається,
Тихенько тануть стане, -
І здалеку бистресенько
Вона до нас прибуде,
Кому-кому любесенько,
И дітям більше буде.

Л.Глібів

ЛАСТІВОЧКА

Щебетала ластівочка,
Щебетала,
Повідала любим дітям
Де бувала...
-Ой, бувала я далеко,
На чужині,
Там так сумно, як без неньки
Сиротині.
Хоч і гарно, хоч тепленько
За морями -
Та найкраще в ріднім краю,
Між братами...!

Н.Забіла

ХТО КОГО ЗЛЯКАВ?

Білий котик спав на лаві
серед нашого двора,
Прилетіла чорна гава
та як крикне раптом: -Кра!
Кіт прокинувся, злякався,
та в димар на хату - скік!
Здивувалась чорна гава:
-Де ж це білий котик зник?

Бачить гава: -Що то? Що то?
Враз вилазить з димаря
весь у сажі білий котик,
Чорний-чорний, як мара?

Н.Забіла

ДОЩ ІДЕ

Сьогодні за хмари
сховалося сонце.
Краплини дощу
стукотять у віконце.

І стежить за ними

Маринка сумна:

-Погана погода -
зітхає вона.

Та квіти і трави,
ковтаючи воду,

шепочуть зраділо:

-Чудова погода!

Ми хочемо пити,
щоб краще рости,
свіжим зеленіти,
буйніше цвісти!

І в полі зеленім
хвилюються сходи:

-Хороша погода!

Найкраща: погода!

Ой, дощику, дощику, мій поливай,
готуй для людей золотий урожай!

Н.Забіла

ТЕЧЕ ВОДА З-ПІД ЯВОРА

Тече вода з-під явора
Яром на долину.
Пишається над водою
Червона калина.

Пишається калинонька,
Явір молодіє,
А кругом їх верболози
Й лози зеленіють.

Т.Шевченко

х^х
х^х

Тече вода із-за гаю
Та попід гєрою,
Хлюпочуться качаточка
Поміж осокою.

А качечка випливає
З качуром за ними,
Ловить ряску, розмовляє
З дітками своїми.

Т.Шевченко

В И Ш Е Н Ь К И

Поблискують черешеньки
В листі зелененьким,
Черешеньки ваблять очі
Діточкам маленьким.

Дівчаточко й хлоп"яточко
Під деревцем скачуть
Простягають рученята
Та мало не плачуть.

Раді б вишню з"їсти,
Та високо лізти,
Ой, раді б зірвати,
Та годі дістати!

Ой вишеньки-черешеньки,
Червоніі,спілі,

Чого ж бо ви так високо
Виросли на гіллі?

Ой того ми так високо
Виросли на гіллі,-
Якби зросли низенько,
Чи тож би доспіли?

Л.Українка

Ч О М У ?

-Шось годинник, - каже тато,-
Раптом зупинився.

Треба чистити віддати,
Мабуть, запилювся.

-Звідки взятись тому пилу,
Голосок Галинки, -
Я ж годинник з милом
мила:
Там нема й пилинки!

Г.Бойко

С О Н Е Ч К О

Засвітило сонечко
Прямо у віконечко
Промінем ясним...

А ми разом з котиком,
Котиком-Муркотиком
Будем гратись з ним...

Ой, тікає сонечко,
Від дітей віконечком,
Тільки плиг, та й плиг,
Навіть сірий котичок,
Котичок-Муркотичок
Вхопити не встиг.

І.Савицька

КОТИК І КОЗЛИК

Ось котик вусатий
В садку собі бродить

А козлик рогатий
За котиком ходить:

І лапкою котик
Вмиває свій ротик:
А козлик рудою
Трясе бородою.
В.Луківський.

Р А В Л И К

Лізе равлик по моріжку,
виставляє равлик довгі ріжки.
А на спині в равлика хатинка
Заболить у тебе, равлик, спинка.

Ні не важко равлику, не важко,
бо легка хатинка черепашка.
Та за те, як поруч небезпека,
равлику додому недалеко:
в черепашку зразу може влізти,-
і вже пташці равлика не з'їсти!

Н.Забіла

Л І Ч И Л О Ч К А

Одна маленька дівчинка
Пішла гуляти в сад.
Там дві зелені яблуньки
Край тину стали в ряд
Під вітрами три квітоньки,
Чотири будяки,
Над ними п'ять метеликів
Ведуть свої танки.
Шість коників змагаються -
Хто вище всіх плигне?
А сім пташок цвірінькають,
Вітаючи мене.

До тину між деревами
Драбину я припну.

Угору по драбиночці
Аж вісім раз ступну.

У мене дев'ять друзів є
Покличу їх мерщій
І десять стиглих яблучок
Складу у кошик свій.
Смачних рум'яних яблучок
Нам вистачить усім:
Я друзям дам по одному
Сама десяте з'їм!

Н.Забіла

З-І Р О Ч К И

Ледве ясне сонечко
Скотиться до долу,
Ледве вітер присмерком
Вкриє ліс і поле,
Як на небі синьому,
Понад цілим світом
Ми, веселі зірочки,
Вогники засвітим.

Безліччю ліхтариків
Сяєм над землею,
Сонну землю пестимо
Ласкою своєю.
У степах мандрівникам
І плавцям у морі
Ми дорогу вкажемо
В синьому просторі.
А маленьким діточкам,
Що лягають спати,
Ми хорошу казочку
Будем повідати,
Щоб їм сни приснилися
Радісні й бадьорі:
Квіти та метелики
І блискучі зорі.

Н.Забіла

Б Е С Н А

Та це ж весна,
Бо тане сніг -
Дивись струмок
Згори побіг.
Шумить вода,
Ламає все.
Весна іде,
Тепло несе.
Шумить, гуде
Веселий гай
І гомонить:
"Вставай, вставай!"
Розтане сніг,
Зима мине,
Земля кругом
Цвісти почне.
Дітей малих
Веселий рій
Помчить із хат
На луг мерщій.
Співає все:
Весна іде,
Тепло несе.

О.Олесь

ВСЕ НАВКОЛО ЗЕЛЕНІЄ

Все навколо зеленіє,
Річка ллється і шумить.
Тихо тихо вітер віє
І з травою гомонить.
Як тут всидіти у хаті,
Коли все живе, цвіте,
Скрізь дзвенять пташки кри-
Сяє сонце золоте?.. латі,
"Швидше, мамо, - черевички!
Глянь, як весело в саду!

Ти не бійся до кринички
Я і сам не підійду".

О.Олесь

Д О Щ И К

Роси, роси, дощику, ярину.
Рости, рости, житечко, на лану,
На крилечках, вітрику, полети,
Колосочки золотом обмети.
Як достигне житечко на лану,
Прийдуть люди жатоньки ярину,
Блискавками косоньки заблищать,
Золотими кобзами забрящать.

Роси, роси, дощику, ярину,
Рости, рости, житечко, на лану,
На крилечках, вітрику, полети,
Колосочки золотом обмети.

О.Олесь

ДВА ХЛОПЧИКИ

Два хлопчики на ставочку
Ловлять рибу в холодочку,
Золотеньку, срібненьку,
І велику, і маленьку.
Прийшла матінка рибку взяти,
На вечерю їх позвати,
А хлопчики і не чують
На рибоньку все чатують.

О.Олесь

НАД КОЛИСКОЮ

Спи, мій маленький, спи, мій синок...
Я розкажу тобі безліч казок.
Нащо ж ти віченька знову розкрив?!
Спи, моя пташко, то вітер завив.
Стогне і виє уже він давно;

Б"ється і стука у наше вікно...
Геть, розбишако, в далекі степи!..
Спи, моя ластівко, солодко спи.
Ось уже й вітер зовсім зацімів...
Мабуть, заснуть під намет полетів...
Холодно зараз в лісах і лугах, -
Все потонуло в глибоких снігах.
Бігають зайчики, мерзнуть, тремтять,
Затишок хочуть собі відшукать.
Ось, вони вгледіли, куцик стоїть, -
Годі! Давно вже лисичка там спить.
Кинулись знову кудись на грядки -
Ой, там ночують сьогодні вовки.
Краще ви в поле біжіть за лісок...
Знайдете там ви соломи стіжок, -
Глибше забийтеся, зарийтеся в сноп-
ки,
Щоб не знайшли вас голодні вовки..
Спи ж, мій малесенький, годі гулять..
Зайчики білі давно уже сплять.

О.Олесь

ХТО ЯК ГОВОРИТЬ

Все, що живе на світі -
Уміє розмовляти:
Уміють говорити
Зайці і зайченята,
По-своєму говорять
І риби серед моря
І у сядочку пташка,
І у траві комашка...
Говорять навіть квіти
З блискучими зірками...
А як говорять діти? -
Так, як навчас мама!
Прийми ж, матусю, слово

Подяки від дитини,
За нашу рідну мову -
За мову України!

Л.Полтава

МАЛЕНЬКІ НАШІ НОГИ

Маленькі наші ноги,
Та знають куди йти:
На службу Україні
Підуть сестри й брати.
Маленькі наші руки,
Та кріпнуть і ростуть,
На службу Україні
Всю працю віддадуть.
Дитячі в нас серденька,
Та щире в них чуття,
Любити Україну
Будуть усе життя.

ГУСЯЧА КАЗКА

У хатині край села
Пані Гусочка жила,
А із нею - пан Гусак,
Працьовитий неборак,
Та ще й діток десятком -
Мовтодзьобих гусенятком.
Ось прийшла зима у двір:
Мерзне птиця, мерзне звір,
Треба дітям кожушки,
Треба дітям чобітки, -
Щис мама кожушата,
Щис батько чоботята!
Доки шили - дні ішли,
Гусенята підрости:
Не налазять кожушки,
Замаленькі чобітки:
Що тут діяти робити -
Треба швидко більші шити!
Доки шили - дні ішли,

Гусенята підрости:

-Ось вам голка, це нитки,
Дратви, цвахи, молотки... -
Підучились гусенята
І взялись допомагати!

Швидко діло в них пішло ;
Швидко вийшли у село
У новеньких кожушках,
У чистеньких чобітках
Всі в обновці: мама, тато
Ще й веселі гусенята!

Дивувалися селяни,
Коли гуси сіли в сани,
І сказали: раз, два, три -
Вниз помчали із гори!

Накатавшись гусенята
З кожушків звільнили крила,
Підняли свої санчата
І додому...полетіли!
Полетіли навпростець...
От і казочки кінець!

Л.Полтава

САМІ СКЛАДИМО ПІСЕНЬКУ

Самі складімо пісеньку
Про бородату кізоньку.
Ішла коза дорогами,
Похитувала рогами.
Ішла коза доріжкою,
Притупувала ніжкою.
Скубла коза травиченьку
Пиля коза водиченьку...
А із поля як прийшла -
Молочка нам принесла.

Л.Полтава

ПЕРШИЙ ДОЩ

Зашуміло,налетіло,
По кущах залопотіло.
Хлопчик скоса погляда:
Звідки взялася вода?
Зрозумів, стоїть, сміється,
Що водичка з неба ллється.
Не лякається води,
Каже:- Дощик одійди!

Л.Полтава

Г О Й Д А Л К А

Я на гойдалці гойдаюсь,
Як умію - розважаюсь:
Раз - угору! Два - униз!
Хоч дивись, хоч не дивись!
Я на гойдалці гойдався,
Як умів, так розважався!
Підлетів я до висот,
З мене виросте пілот!

Л.Полтава

В І З О Ч О К

Як я була маленька -
Мов лялечку яку
Мене возила ненька
На прохід - у візку.
Тепер я стала більша,
Уже ходжу й біжу,
Уже сама помалу
Я лялечку вожу!
Рости ж моя лялюсю,
Аж доки зможеш ти,
Як я і як матуся -
Візочок повезти.

Л.Полтава

К В І Т И

У нас є вдома квіти -
Дві рожечки чудові.
Вони, щоправда діти,
Не справжні, паперові:
Не з поля, не з городу -
Із фабрики ті рожі,
Води не хочуть зроду,
Але й рости не можуть.

Як я піду до гаю,
Де квітів дивне-диво,
Там справжніх назбираю,
Справжніх і чужих правдивих:
Вони росю вмиті,
Пахучі і ніжніші...
Є гарні штучні квіти,
Та справжні - ще гарніші!

Л.Полтава

В И Ш Е Н Ь К А

Ранньою весною
В нашому садку
Я сама садила
Вишеньку струнку.

І шумить листвою
Вже така, як я!
Від усіх найкраща
Вишенька моя.

Г.Бойко

КІТ НЕ ЗНАВ

Падав сніг на поріг.
Кіт зліпив собі пиріг:
Поки смажив, поки пік,
А пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
Треба тісто, а не сніг.

П.Воронько

ВІДГАДАЙ, ХТО ЦЕ?

Довгі вуха
Куций хвіст,
Невеличкий
Сам на зріст.
На городі
Побував -
Нам капусту
Попсував.
Довгі ноги -
Скільки ти скільки...
Ми погнались -
Він утік.

Г.Бойко

МІЙ ВІНОЧОК

Ой хрещатий барвіночок
Рясно як цвіте!
Не журися, люба мамо,
Бо дочка росте!
Ти стелися, барвіночку,
У нас у саду:
На Купального Івана
Буду я в вінку...
Я з дівчатками надвечір
Вийду до води,
Мій вінок на синій хвилі
Я пущу пливати.
Нливи, пливи мій віночку,
Барвінковий цвіт,
У далекий, невідомий,
У казковий світ.
Пливи, пливи, мій віночку,
Рівно по воді:
Все, що я загадаю,
Збудеться тоді:
Щоб мій тато був здоровий,
Як той дуб міцний...

Ой, віночку мій хрещатий,
Пливи, не тони!

О.Кобець

КУЙ МЕНІ ЗОЗУЛЕНЬКО

Куй мені, зозуленько,
У зеленому гайку:
Скільки в мене літ щасливих
Буде на віку?— Ку-ку!Ку-ку!..
Закувала зозуленька
Раз, і два, і три, і п"яць...
Я стараюсь у затінку
Пильно рахувать:

Ку-ку! Ку-ку!

Відпочила зозуленька,
Потім знову за своє:
Це ж вона моїй матусі
Доленьку кує!

Ку-ку! Ку-ку!

Буде добре пильнувати
Точної лічби:
Скільки років мамі жити
В світі без журби!

Ку-ку! Ку-ку!

Похвалюся вдома мамі,
Що зозуля у гайку
Віщувала їй багато
Щастя на віку!..

Ку-ку! Ку-ку!

О.Кобець

ГЕЙ, ТИ СОНЕЧКО

Сонечко, сонечко
Гей, ти Божа донечко,
Засвіти в хатинку,
Звесели Галинку!
Сонечко, сонечко,
Усміхнись в віконечко,
Щоб Галинка знала,
Що весна настала.

Р.З.

ВДОМА НАЙЛІПШЕ

Є у мене друзі вірні —
Бідні є, і є багаті.
З ними бавлюсь серед тижня
І буваю в них у хаті.
Добре мріять про пригоди,
В різні гри із ними грати...
Та проте, як час приходить,
До своєї йду я хати,
Де всі речі рідні й прості,
Де усе любов"ю дیشه...
Добре нам ходити в гості —
А удома все найліпше.

Різні в світі є країни,
Різні люди є на світі,
Різні гори, полонини,
Різні трави, різні квіти...

Є краї, де вічне літо
Тонуть в квітах береги...
Є й такі, де все покрито
Вічним льодом навкруги.

Є з усіх одна країна,
Найрідніша нам усім:
То — прекрасна Україна,
Нашого народу дім.

Там шумлять степи безкраї,
Наче вміють говорити!
Там ясніше сонце сяє,
Там солодше пахнуть квіти...
Різні в світі є країни,
Гарні є, і є багаті,
Та найкращі в Україні,
Бо найкраще в рідній хаті.

Г.Черинь

ПІД ВЕРБОЮ

У віночку під вербою
з клунком хліба у руці

вигляда маленька Леся
чи не йдуть там вже стрільці.
Добре знає, пам"ятає
у село тепер не тиць...
а щоб хлопців попередить,
десь побіг маленький Гриць.

Гриць хоч хлопчик невеличкий
літ йому усього шість,
та напевно донесе він
в ліс важливу тую вість.
Далі Леся виглядає,
раптом бачить, з-за верби
плазом Грицьо вилізає,
мов би випірнув з води.

"Лесю! Лесю!"- Гриць гукає.
"Цить! Он ворог на горбку,
ти житами - я травою,
а зустрінемось в ліску.
Слово - діло, зникли двоє,
і лишилася сама,
похиливши в воду віти,
та стара, стара верба.

К.Гіммельрайх

ПРОШАВАЙ МАТУСЮ-ШКОЛО

В школі лекція остання,
Книжка скінчена, закрита...
І востаннє на прощання
Промовляє наш учитель.
Він умів розповідати
Легко, весело й розумно,
І тому його лишати
Нам насправді досить сумно.
Вчитель теж сумує, значить,
І йому за нами шкода...
Хай нам пустощі пробачить,
Теж спочине на природі...

Відпочинь матусю-школо!
Перед нами дні чудові,
Добрих друзів дружнє коло
Там, де ватри таборіві...

Г.Черинь

х х х

Не високо мудруй,
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти сміло борись!
Не бажай ти умом
Понад світом кружить,
А скоріш завізьмись
В світі праведно жить.

х х х

Червона калино, чого в лузі
гнешся?
Чи світла не любиш, до сонця
не пнешся?
Чи жаль тобі цвіту на радощі
світу?
Чи бурі боїшся, чи грому з
блакиту?
Не жаль мені цвіту, не страш-
но і грому,
І світло люблю я, купаюся в
ньому,
Та в гору не пнуса, бо сили
не маю,
Червоні ягідки додолу схиляю.
Я в гору не пнуса, дубам я
не пара,
Та ти мене, дубе, отинив як
хмара.

І.Франко

Ч О Р Н О З Е М

Вітризрадливі, паморозь осіння,
Нестерпний жаль - усе злилось в
одне...
Розсипалось в усі краї насіння,
Пшениці української зерно.

Взяли з собою свій талан і розум,
Бо інше ворог вже давно забрав -
Та скарб в хустині білій - наш
чорнозем
Несли крізь фронт і марева загравав.

Тому прийшлось в Канаді посели-
тись,
А той пішов у бразилійський степ,
Часом важка була чужа земляця,
Та потім полили - і хліб росте.

І сталось чудо: грудка чорнозем-
на
Родючою зробила цілий лан,
Неначе сила, дивна і таємна,
Принесений на серці талісман.

Яксь тому причина невідома,
Що на убогій - пісковій землі,
Зродив нам хліб такий неначе
На чорноземній вдобреній землі:

Коли ж уже про збіжжя говорити,
Понад усе відзначить слід -
Ростуть нам добрі українські діти
Чорнозему того найкращий плід.

Г.Черінь

х X х

Вклоняйтесь рідному - не гріх,
А гріх - все рідне руйнувати,
Нас рідні скарби гріють всіх
І нас об'єднують, як мати.

Тож кожна знахідка в землі -
Це праісторії походи,
Із неї - духу кораблі,
В яких мандрують всі народи.
Вся давнина - найбільший скарб,
Основа духа, сили криця.
Той хто торкне магічний карб,
Вмить стане нездоланий лицар.

Нарід шукав, нарід творив

І передав нам все у спадок,
Та хто ці скарби розорив -
Чи вороги, чи сам нащадок?
Легенда кожна й кожний Бог,
Які жили в душі народу,
Вели до слави й перемог -
Кували щастя і свободу.
Звичаї наші дорогі
Охороняли нас від смерти,
І найлютіші вороги,
Нас не змогли зі світу стерти:
Звичаї створює народ,
Його гартують, наче крицю,
Тисячоліття орд і бід
Не знищили живу криницю.
Вклоняйтесь рідному -- не гріх,
А гріх - все рідне руйнувати,
Звичаї нас єднують всіх
В одну родину, наче мати.

В.Ворскло

ТОПОЛИНА ДАЛЬ

Прослалася даль тополина,
У неї вдивляюся я,
Далеко моя Україна,
Далеко земляця моя.
І будемо разом ясною
Своєю дорогою йти,
Землею іти дорогою,
Якої не знають світи.
І вірити серце не хоче,
Що скоро не прийде весна,
Воно щохвилини шепоче:
Розлуки мине далина.

Не буде ні в кого печалі,
Великі всміхнуться й малі,
На власному ґрунті розталім,
На власній розквітлій землі.

П.Кізко

З А П О В І Т

Вчіться діти: мудра книжка
Скаже вам чогось багато
З того що колись другими
І посіяно й пожато.

Тільки ви не озивайтесь
У книжках на кожний голос:
Геть відкиньте чорний кукіль,
Вибирайте чистий колос!
Та і те запам'ятайте,
Що для кожного народу
Ще одна є з книжок книжка,
Те, що ми зємо природа.

Йдіть у гори, тихий берег,
В гай, зелену діброву:
Там почуєте щось інше,
Інші річі, іншу мову.
На траві й квітках росинка,
Шелестіння й гомін гілки,
Щебетання й пісня пташки,
Скрип жука, гудіння бджілки.
Там, де гаму не буває,
Другим чимсь на вас подишуть,
І в душі добра і правди,
Свій святий закон напишуть.
Перед сильним не згинайтесь:
Хто ж на землю впав без сили,
Щоб того нагодували,
Щоб того ви напоїли!

Я.Щоголів

х^х

Він воював за Україну,
Їй волю й славу здобував,
Та збудувати не зміг родини -
Чужинку за дружину взяв.

Шукати логіки тут марно:
Боровся з ворогом, як злом,
Але узяв чужинку гарну,
І став у неї він рабом!

І в рабстві бачить щастя власне,
Приніс їй в жертву іднал.
Не патріот це, а нещастя,
Бо він для нації пропав.

Бо патріот не зігне спину -
Чужій мадонні щоб служить -
В родині служить Україні,
Бо де найкраще їй служить?
Державу не буде в хмарах,
Де лиш курличуть журавлі.
Кус з дітей не яничарів,
А визволителів землі!
В.Ворскло

Д О М О Л О Д І

На вас завзяті юнаки,
Що возлюбили Україну,
Кладу найкращі гадки,
Мою сподіванку єдину:
В вас молода ще грає кров,
В думках у вас немає бруду,
І в серці гріється любов,
До бездоленого люду.
Не забувайте рідних хат,
Де лихо гіршає щоднини...
Не можна гаяти й хвилини,
Поки ще стогне менший брат;
Поки живий - мерщій несіть
Сліпому світло просвіти
І в серці смертію сповите
Живу надію закропіть!
Шануйте, друзі, рідну річ,
Назвіть голосно своєю,
Та розженіте над землею
Непереможну темну ніч!
Хай всяк жене, а ви любіть
Свою знесилену родину -
Ї за неї сили до загину
І навіть душу положіть!
М.Старицький

З М І С Т

Р О З Д І Л И	С Т.
1. У К Р А Ї Н А.....	1 - 18
2. Д О Н А Ц І О Н А Л Ь Н И Х С В Я Т.....	19 - 37
3. М О В А І П І С Н Я.....	38 - 42
4. У К Р А І Н С Ь К І Й М А Т Е Р І.....	43 - 56
5. Р І З Д В О Х Р И С Т О В Е.....	57 - 64
6. С В. М И К О Л А Й І Н О В И Й Р І К.....	65 - 66
7. В Е Л И К Д Е Н Ь.....	67 - 71
8. П Р И С В Я Т И П И С Ь М Е Н Н И К А М.....	72 - 81
9. Р І З Н Е.....	82 - 110

